

BR ACTWO Compassionis.

~~Communionis~~ Albo ~~Comunionis~~
MĘKI PANA IEZVSOWEY,
y Blogosławioney Panny
MARIEY

w Krákwie v S. Franciřká.

Od Jařnie Wielebn^o J. M. X. Marcina
Szyřkowskięgo / Biskupa Łuckiego /
Nominatá Płockiego zc. założone,
z porządzone y podane:

A od Oyców S. Papieżów Rzymskich potwierdzo-
ne, Odpustámi wielkimi nadane, y wřyskich
Bráctw tęgóz imienia po wřyskiej
Polŝce Arcybráctwem pořlá-
nowione.

Przez Bráctwo Krákowskię / z á ro-
řkazaniem Jego M. w druk
wydane.

Cum gratia, & priuilegio S. R. M.
W Krákwie / w Druk. Łázárzowęy.

220311

Y Błogosławiony Tanny
MARLEY

W Krakowie s. Franciszka

W Krakowie s. Franciszka
W Krakowie s. Franciszka
W Krakowie s. Franciszka
W Krakowie s. Franciszka

*Biblioteka
Mieczysław*

W Krakowie s. Franciszka

W Krakowie s. Franciszka

1007

PAVLVS PP. V.

Ad perpetuā rei memoriā,

SALVATORIS DOMINI
nostri Iesu Christi, qui de sinu patris ad infima mundi descendit, vt peccatores saluos faceret, vices quamquam immeriti gerentes in terris, ad ea libenter intendimus, per quæ Christi fidelium, in piis operibus sese exercentium, spirituali consolationi & animarū saluti opportunè prospicitur, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire. Cū itaque, sicut accepimus, in Ecclesiā S. Frācis ciuitatis Gracouensis, vna pia vtriusque sexus Christi fidelium Confraternitas Compassionis Christi, ad Dei omnipotentis gloriam & honorem, à Venerabili fratre Martino Siscouio, Episcopo Luccorienti, multis eius expensis fundata ac Canonicè instituta existat, quæ in diuersis pi-

is charitatis & pietatis operibus sese
 consuevit exercere. Sed quia postmo-
 dum multæ aliæ in eodem Regno Cō-
 fraternitates, sub eodem titulo & no-
 mine erectæ fuerunt, quæ ab hac tan-
 quam matre & principaliori depende-
 re, & vti conuenit gubernari deberent:
 Nos dictā Confraternitatem, quo par
 est, honore afficere, specialibusque fa-
 uoribus & gratiis prosequi volentes,
 supplicationibus pro parte eiusdem
 Martini Episcopi nobis super hoc hu-
 militer porrectis inclinati, præfatam
 Confraternitatem Compassionis Chri-
 sti nuncupandam, auctoritate Apосто-
 lica, tenore præsentium, sine alicuius
 præiudicio, erigimus perpetuò & insti-
 tuimus, illique nomen & titulum Ar-
 chiconfraternitatis perpetuò damus &
 concedimus. Et insuper, vt quæcun-
 que aliæ Confraternitates in illis parti-
 bus sub eodem titulo institutæ, à prædi-
 cta Cracouiensi, ne aliàs inde varietas

oriatur

oriatũr, vt à principali dependeant, statuimus & ordinamus. Prohibentes eadem aũd̃ oritate Apostolica, ne deinceps perpetuis futuris temporibus, ad obuiandum scandalis, quæ successu tẽporis oriri possent, nulla alia Confraternitas, Societas aut Sodalitas sub dicto vocabulo, in dicto Regno Poloniæ nisi de licentia & commissione præfati Martini fundatoris, & dictæ Societatis seu Confraternitatis Cracouiensis erigi aut institui possit. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibusque. Datum Romæ apud S. Marcũ sub añulo Piscatoris die xxi. Iulii M. DC. V. Pontificatus nostri Anno primo.

M. Vestrius, Barbianus,

Tua crucē adoramus Domine, & recolimus tuam gloriosā passionem.

Nos autē gloriari oportet in Cruce

Per quem saluati & liberati sumus.

Domini nostri Iesu Christi, in quo est salus, vita, & resurrectio nostra:

MARCIN
SZYSZKOWSKI,
BISKVP LVCKI, NOMINAT
Plocki. &c.

Bráćieý wšytkiéý / y Siostróm Bras-
ctwa Compássionis / w Kráko-
wie záložného.

Láski y Pokoiu Pána Christuso-
wego Zyczy.

O VZ temu lat Dwáńásćie / iá-
kom ná wieczná pámiatke prze-
nadrozšéý meki Christusa Pá-
ná / zá powodem ile baczyć mo-
ge y lástka Duchá S. zá dozwoleńiem
Oycá S. Clemensá viij. sádzil iákoby
szczép iáki w ogrodzie Kościola S. Ká-
tholickiéýo / w Mieście stołecznym Krá-
kowskim / Bráctwo Compássionis / ábo
Meki Pána Jezusowéý / któré zá lástka ie-
go / á modlitwámi was wšytkich / mam
nádzíeie / bedzie podobné dziewu przy

wodzie płynący szczepionemu / y da o-
 woc / iako Dawid mówi / czasu pogodnego.
 Wiem / że nie schodzi w Koronie
 Polskiej na Bractwach chwalebnie po-
 stánowionych / które lud pospolity w cno-
 tách s. y przeciw bliźniemu w uczynkách
 miłosierntych dźwonić ćwiczą y pomna-
 żają : iednak żaden mi tego za rzecz pro-
 zna y leką przycztać / tuż / niebedzie / że
 między tak wielką liczbą Bractw Swie-
 tych w Koronie Polskiej / rozumiałem
 bydz rzecz chwalebna / to Bractwo Nie-
 ci Pánstkiej wprowadzić / y między in-
 szemi z wielu miar fundować. Co sye bo
 wiem o Zakonách w Kościele s. mówić
 może / to też poniektąd y o Bractwach
 może bydz rozumiano. Swiety był Za-
 kon Benedictá y Dominiká S. chwa-
 lny Ściánciská / y inszych meżów s. y Pá-
 nu Bogu miłych : a przecie tymi samymi
 iakoby nie contentując sye P. Bóg wsze-
 chmogący / tych naszych czasów / Zakon
 Societatis IESV , do drugich przylączyc
 raczył /

raczył / aby wespół z innymi / na polów
duś ludzkich / y na zbawienie ich / zapuś-
czał sieci swoje / y Pánu Bogu ie pozy-
stował. Tóž rozumiém o tych Zakonách
álbo Bráctwách / iáko o drogich kámi-
niách w złotey Królewstíey Koronie ro-
zumiéc sye godzi : im więcej bowiem w
sobie Koroná Diámentów wsádzonych
ma : tym též zacnieysza / y Królewstíey
głowy godnieysza. A iáko w woysku do-
brze sporządzonym nie iednákíe sye rycer-
stwo nájdzie. tak y w tym Kościele bo-
żim / rozmaici przeciw mocárstwóm
ciemności / y vscóm onym piekielnym w
spráwie záwsze stoiz. Stánowilem te-
dy to Bráctwo w Koronie Polstíey / Wy-
czyzníe násey / dla wietsey chwały Chry-
stusa Pána / dla pozyskánia láski iego / ná-
ozdobe páństwu temu / dla pociech duś-
nych / y dla oświtych pozytków / które z
tąd ná kóždego hoynie wypłynąc mogá.
Co bowiem może bydź pożytecznieysze
człowiekowi Chrzesciáństíemu / iáko gdy

Chrystusa Páná náśladować / według
 możności y lástki sobie wżyczoney wsiłu-
 ie: Do czego / iesliż kiedy / w tym Brá-
 ctwie drogá sposobna wsiytkim sie potá-
 zuie: y prágne tego / ábyście sobie zá prá-
 widło / y snur nieiáki wsiytkich sprawo ży-
 wotá wászego / meke nadroższą Chrystá
 Páná / iáko powinności tego Bráctwa
 wezła / wzięli. Tu bowiém macie wize-
 runt Cnót swietych / ná który pátrząc /
 nie pomálu sie człowiek Chrześciánski
 do swietobliwego żywotá pobudzić
 może. Tu wam przykładáją wniżonego
 y pokorného Chrystusa Páná / ábyście
 pokornými byli. Tu przypomináją / że
 Piotrowi Pan zá dobre nie miał / gdy
 mieczá ná obronę iego dobył / ábyście sie
 o státeczność stárali / y niewinnéy krowie
 bliżniého rozléwáć strzegli. Tu wam ro-
 znáitými Ceremoniámi / spiewániém /
 obrazámi / meke Chrystusa Páná wyra-
 żáją / ábyście w grzechách wászych ná-
 dziecie nie tráćili / y mówić często z s. Au-

gustynem mogli/ Domine, desperare
non possum, dùm te cerno in cruce
pro me occisum: do nabyćia też miło-
ści/ wielką tu macie occasiã y pobudkę/
gdy wam miłość Chrystusa Pána świę-
ża na pamięci záwsze będzie/ y spodzie-
wam sie że zawoła nie ieden z Bernar-
tem świętym: Super omnia te mihi fa-
cis amabilem bone Iesu, calice, quem
bibisti, & opere nostræ redemptionis.
Łácono też tu będzie nábydź ciérpliwos-
ści/ gdy wam rozwodzić będą/ że Pan
policzkwány/ miásto pomsty/ Mát-
chusowi vcho vciete vzdrowił/ y zá krzy-
żowniki sie modlił. Łácono mówie mieć
będziecie wzór cnót wszytkich świętych/
y wizerunk/ miłości/ ciérpliwosci/ vniżo-
nosci/ pokory/ státecznosci/ vczynno-
ści: náostátek/ sposób vmartwienienia ciá-
ła/ náukę do dobrego y pobożnego vnie-
ránia Chrześciánstkiego/ do odpuszcze-
nia grzechów swoich/ á do pozyskánia
lásti Bożey y chwály iego. Nád co co mo-
że bydź

że bydyż pożyteczniejszyego / co potrzebniejszyego człowiekowi y duszy Chrześcijańskiej? Widział to / iako baczę / świętey pamięci Naywyższy Pasterz Clemēs VIII przeto Bractwo to chętliwie potwierdził / y w odpusty bogaté uczynił. Tęż sprawił sławney pamięci X. Kárdynał Rádziwił / Biskup Krákowski / który mi ieszcze / ná ten czas będącemu Kanonikiem Krákovskim / był powodem / y rada / abym w tym chwałebnym przedsięwzięciu y fundowaniu Bractwa tego nie wstawał. Potym Jásnie Wielebny Kárdynał Caietan Legatus de Laterē, w Polsce będąc / osoba swoią nabozęństwo tegoż Bractwa nie raz ozdobił / y pochwalivszy ie privilegiami osobnemi vgruntował. Ale y terazniejszy Oyciec S. Papież Páwel V. nie tylko to wszystko Bractwo potwierdził / pochwalil / ale y niektóre odpusty y Processiie z wielką przysługą do Boga przydał. Jesliż tedy od tak zacnych osób / godné pochwały

chwały y potwierdzenia było / trzymam
to o łaskach waszych / że te moje prace y
nakłady / w takim / iako sie godzi / posła-
nowaniu będą: y o nim tym tego nie rozum-
miem / aby w czym Bractwu temu ode-
mnie / a nie od kogo innego fundowane-
mu / abo włożyć miał / abo sie w iakie
rzeczy / nad ordynacją moie (która mnie
samemu od dwu już Oyców świętych
Klemensa VIII. y Pawła V. dana jest)
tu iakiey odmianie praw y zwyczajów
chwalebnych Bractwa tego miał wda-
wać. Abyście iednak wiedzieli co za star-
by łaski Bożey / y co za pociechy duszne /
y cielesne z tego Bractwa odemnie po-
stawionego / wy którzyście teraz ży-
wi y w tym Bractwie iestescie / y potom-
kowie waszy / y wszyscy innzy / którzy w to
Bractwo przy was y po was wpisować
sie y wstępować będą / odnosić y mieć be-
dziecie: ktemu abyście też wiedzieli czego
w tym Bractwie potrzeba / iakich osób /
iakich przedników / iakich postępów / y
iakiego

iaćcież nabożenstwa: Tedy tu oto wam
posyłam te Porządki y powinności/ cze-
go sie każdy z was trzymać ma. A pe-
wienem tego/ y to sobie o was wszytkich
obiecuie że z gorącey miłości swey ku do-
bremu porządkowi Bractwa tego/ y sa-
mi y następstwie waszy pilnie przestrze-
gac wszytkiego będziecie: ani też tego o-
drugich różnych Bractwach trzymam/
aby to co jest Bractwu temu własnego/
sobie bez pozwolenia mego y Bractwa
tego naszego przywołasz co miały: gdyż
z tad wrośby mogła iaka confusio y w
nabożenstwie y pobożnych uczynkach/
miciacie rozervanie. Pewienem y tego/
że tēy miłości y życzliwości moiey/ ku
wam/ y tēy prace moiey dla was/ y dla
duś waszych podietey/ będziecie wdzie-
czni: Wietśego bowiem/ tak rozumiem/
vpominku zostawic sie wam nie moglo/
nad ten/ który sie wam zostawnie: a wie-
tśey wdzięczności pokazać mi też nie be-
dziecie mogli/ iedno gdy sie z swych po-

winnosci / na ktoreście sie w tym Bractwie obowiazali / nikomu zepzeci nie daćie : a że ie pilnować / trzymać / koniczyć / y w nich trwać bedziecie : a trwaiąc w nich statecznie / mnie też y pamiatke moie przed oczyma zawsze mieć / y przed Panem Bogiem teraz pókim żyw / a tym wiecéy po śmierci / gdy mie Pan Bóg z tego mizernego świata wyzwać bedzie raczył w modlitwach swoich y prośbach przypominac nie bedziecie / o co prosze. Ale iuż dluzey sierzyc sie niechcac / list moy y pisanie moie do was krótko zamyslam / wpominając was iako bracia nawiecéy do tego / coście iuż offtobliwie przed sie wzieli / to iest / abyście sie do meki Chrystusa pana / z mysla / żywotem / sprawami waszemi y z naśladowaniem przyblizali. Obierając sie insze Bractwa w tym / że ku błogosławioney Pannie wielkie nabozenstwa mają : dudyż zaśie / w bogim y chorym / ialmużnami ie hoyneimi wspomagaając / radzi służa : niektó-

rzy umarłé grzebią : Wy zaśie w tym
 Bractwie miéycie to záchoragiew swo-
 ie / po której was od inszych znác beda /
 że zá Christusem wtrzyżowanym idzie-
 cie / y nicinśego vmieć z Páwłem s. nie
 prágniecie / iedno Christusa y tego wtrzy-
 żowanego. A do tego pobudza was nie
 ták ia / iáko samże Christus Pan / który
 ná nas woła : Vczcie sie odemnie , żem po-
 kornego serca. Jáko by rzekl / nie vczcie
 sie odemnie swiátá budować / ani umár-
 tych wstrzészác / ani wiátrom rostkázo-
 wác / ale żem sie sstał pokorny y poslu-
 śny aż do śmierci. Dycze wam tedy tego /
 z Augustine m s. abyście we wszytkim by-
 li trzyżowi poslušni / y Páná Boga pro-
 sie / aby Christus wtrzyżowany byl przy-
 bity ná sercach waszych / iáko dia was
 byl przybity ná krzyżu. Datum 3 Jano-
 wca 25. Martii. 1607.

Bráctwá COMPASSIONIS, CZESC PIERWSZA.

O Towinnościách Bráckich.

NA te powinności niżej
opisane / z wietszą powa-
gą y wważeniem od Brá-
ctwá przyieté y chorwane
były / máia wiedzieć wszy-
scy / że są zebrane offtobliwie z nadrośsey
y gorzkiey meki Chrystusa Pána : á to
tym vmyslem / y zá tą przyczyną / że ten
jest koniec y Cel Bráctwá tego / áby sie
do meki Chrystusa Pána iák naybliżej
przybliżało. Do tego zásie / że meká Pá-
ná Chrystusa jest iáko naybogatša skar-
bniécá drogimi cnotámi nápełniona / ná
które patrząc Chrzesciánští Człowiek /
miałby nimi iák drogimi kámiénmi du-

se swa przed oczyma bożkami piękną y o-
 zdobioną nosić. A dla tego też Apostól
 Paweł s. piśac do Żydów we 12. Chrze-
 ściány vpomina: Recogitate cum qui
 talem sustinuit a peccatoribus contra-
 dictionē, vt ne fatigemini animis vestris
 deficientes. Wważaycie tego/który tak o-
 wé przeciuienstwa od grzeszników podey-
 mował przeciw sobie abyście nie wstawa-
 li/ osłabiali sy na duszach waszych. Tóž y
 Piotr s. daie znac 1. Pet. 2. Christus pas-
 sus est pro nobis, vt sequamur vestigia
 eius: Christus Pan wcięrpiał za nas/ a-
 byśmy naśladowali drogę iego. A ten y
 to miał bydź na piersiach naszych on sno-
 peł Myrrhy/ o którym w piśmie s. Can-
 tic. 1. mamy: Fasciculus myrrhæ, dile-
 ctus meus inter vbera mea commora-
 bitur. Snopeł myrrhi iest mi miły mój/
 między piersiami moimi mieścić będzie.
 Myrrha słusnie bydź nazwano może/
 Rozmyślanie meki Pánstiey: bo iako od
 Myrrhy ciasto/ tak od rozmyślania meki

Pánstieý dušá nie próchnieie. Miedzy
piersiámi zaś / mówi Pismo / ten snopek
będzie przemieszkwał: bo iáko wonné v
ludzi zawieszenie ná piersiách bywa / ták
też wrażanie meki Pánstieý / które iest
pełné wonności Cnot swietych / ná pám-
mieci / iák ná piersiách zawieszone bydy-
ma. A to powodem bylo / że ná Chorąg-
wciách w Processiách / także y ná pie-
czeci swoieý / takowé wyobrażenie Brá-
ctwo sobie obrało / áby ná nie pátrząc /
po wšytkich mieyscách mogło sie do ro-
zmyślania meki Chrystusa Pána pobu-
dzać. Przysłała sie do tego y trupia gło-
wa / áby rozmyślając meke Pánstá / ná
swoie też meke / zá grzechy zasłužoną / iá-
ka iest śmierć / każdy pámietał / y ná nie
pełné oko miał. Potrzebá tedy / áby té po-
winności / o których sie mówić poczeło /
drogie y wielkim poważeniu w wšytkich
były / ponieważ z drogieý meki Chrystusa
Pána są wyiete y zebrane. A iżeby ie tym
lepieý wšyscy w to Bráctwo wstepuiz-

cy/ albo y iuż w nim będący wiedzieli/ tedy tu niżej po sobie idące wszyscy ie porządnie spisane mają.

**POWINNOSCI PIER-
wszē, Bractwa Cōpassionis Chri-
sti, które są od Oycā S. Clemensā
Osmęgo z otrzymaniem od-
pustów opisane.**

I.

Każdy wstepujący y wpisujący sie do Bractwa Compassionis, spowiedać sie ma tego dnia / y do stołu Pānskiego/ tamże w tymże Kościele/ gdzie to Bractwo założone przystąpić: a koby do tego przysdż nie mógł/ tedy mieć skrusze zupełną / y żal za grzechy / a Imienia przenaświetszego **IESVS** sercem/ iesliby wsty nie mógł/ wzywać ma.

II.

Namśach/ nabożeństwach/ y Schar-
żkach Brackich / wszyscy Bracia
bywać

bywać mają: A na święto Wależienia
y Podwyższenia Krzyża S. y na święto
Granciska S. Stigmatum: także y na
każdey Tydziele Miesieczną czwartą /
spowiedać się y przystepować do stołu
Pánstkiego wszyscy mają.

III.

W Tydziele Wiosopustną ostatnią /
y na modlitwach Piątkowych czter-
dzieści godzin Poście y na Processiach /
także y na Pásiach wieczornych tegoż
Postu wielkiego śpiewanych / wszyscy
Bracia y siostry mają być.

III.

Na każdy Piątek rano w Oratorium
Misa o mece Pánstkiey słuchać / y
nabożnie mece Pánstka rozbiierać: A w
wieczór także w Oratorium być / y Of-
ficium piętnaście Grádusów odprawo-
wać / y discipline czynić mają. A osoby
co przednieysze Książęce / Senatorstwie /
Pánstkie / któreby we dni Piątkowe w
Oratorium przy disciplinach być nie

mógły / máia domá Officium o mece
Pánstiey zmówić y discipline czynić / abo
miasto tego insy iáki miłosierney wczyni-
nef wczynić do Bráctwa.

V.

NA Processiách z Sákrámentem prze-
naswietšym zwołytych / y temu Brá-
ctwu nádanych / nabožnie byroáć máia.

VI.

PRzy tych naboženstvách opisáných
Bráckich / prosić máia Brácia y
Siostry Pána Boga / zá zgóde / y zie-
dnoczenie Pánów Chřesćiánškich / zá
zwočieštwó z niewierných y poniženie
ich : zá wykorzenienie Heretyków : zá
wywysšenie y ščesliwý powód Koscio-
lá Kátholickiego : zá zdrowie y cálost
R. p. y zá Króla Pána šwego.

VII.

Játo Pánstie / kiedy ie do chorého /
abo gđzie indžiey poniosa / zápro-
wáďzić : á křoby tego wczynić nie wógl
tedy štoro dzwónet vřlyšy / kletnúc / y z

wczin-

wczciwością głąboką Paciérz y z Zdrow-
wá Mariá zmówić.

VIII.

Bráctwu wszytkiemu dobrze czynić /
dopomagać / ratować y pożyteczne-
mi bydz maia / ile czyia możność znośi.

Pobożné uczynki / do miłości Chrze-
ścitańskięy należące czynić / y do czynie-
nia ich inśe pobudzać.

Niezgodne iednać.

Pokóy z nieprzyiacioły swoymi y cudzy-
mi czynić.

Obládzoné ná droge zbáwienną ná-
wodzić.

Niewmieietné uczyc.

Wieżnié nawiedzać / iálmuznami os-
pátrować / ábo pociechą iáką y rádá cie-
szyć y ratować maia.

IX.

Saretyki y niewierné náwracać / y
do prawdziméy wiary ie przywo-
dzić.

X.

Do grobu umarłé prowadzić / za dusze ich pieć pacierzy y pieć Ądiowych. *Mariy z mówić maiz.*

Odpusty od Oycóm świętych *Pa-*
pieżów, Clemensá VIII. y Pánvá
V. do tych powinności piernysych
Bráctwu Compassionis.

nádané.

Kto by sie wstępnąc y wpisuąc do Bráctwa spowiadał / y do stołu Pánstkiego przystępował / y szczerze za grzechy swoje żałował: ábo ktoby do tego nie mógł przysdz / á tylko miał struche zupełny żal za své grzechy / á imienia przez náswietšego *IESVS* / sercem / iesłiby vsty nie mógł / wzywał / taki otrzymawa zupełny odpust grzechów swych.

Któryby Brát y Siostra / bądź w niedziele czwartą Bráctá miesięczną: bądź w edni świętę ná Náleżenie y Podwoyszenie Krzyża świętego: bądź ná święto

Franci-

Franciſkań ſ. Stigmatum: bądź na nabożeńſtwie Czerdziesięci godzin Poſcie / był w Kaplicy Brackiej / albo w Kościele / gdzie nabożeńſtwo takié obcho-
dzić ſie będzie / y wyſpowiadaſy ſie do ſtołu Pániſkiego przyſtąpi / y na Miſie y obu Nieſporach całych / aż do ſpołcze-
nia nabożeńſtwa wſytkiego (a którzyby zabawni byli / godzinę całą) trwać be-
dzie / modląc ſie za zgodę Pánów Chre-
ściánſkich : za zwycięſtwa z niewie-
rych : za wykorzenienie Heretyków : za
wywyżſzenie y ſzczesliwy powód Kościo-
ła Kátholickiegó Rzymſkiegó : y za Króla
Pána ſwego : taki każdy Brát y Sioſtra
zupełny odpuſt grzechów ſwoich otrzy-
mawa. Inſy zaśie którzy nie ſą w tym
Bráctwie lat ſiedm y tyle quadragen.

Któryby Brát albo Sioſtra w oſta-
tnią Niedziele Nieſopuſtina / był na
Nabożeńſtwie piętnaſtu godzin w Ka-
plicy Brackiej / a mając żal za grze-
chy ſwoie / modliłby ſie przynamnię go-

dzine całego / za zgodę Pánów Chrześcijańskich: za rozmnożenie Wiary Cáołlickiey: za wytorzenie Kácérstwo: y za zdrowie y zachowanie w pokoju Rzeczyposp. y Króla Jego M. taki każdy otrzymawa odpustu dni trzy sta.

Któryby na Processiach Bráckich bywał / y także za zdrowie R. P. y ponizienie niewiernych Pána Boga prosił / lat siedm odpustu otrzymawa.

Któryby na Processiiey Tiedziele czwartey Miesieczney / y na Processiach inszych Bráckich / na obu Tiesporách y na Mszy bywał / otrzyma za każdą razą odpustu dni trzy sta.

Jlekoćby który Brát ábo Siostra / żał tylko mając za grzechy swoje / bywał przy Mszach świętych / y przy nabożeństwach ábo Schadzách publicznych y prywatnych Bráckich / za każdą razą / ilekroćby to czynił / otrzymawa odpustu lat pięćdziesiąt. Drudzy zaś nie Brácia / lat dziesięć.

Każdy

Każdy Brat y Siostra / Któryby we dni Piątkowe Mszę o mece Pańskie y w Kaplicy z nabożeństwem słuchali / y mece Pańska rozmyślali / á Pána Boga o zdrowie Rzeczyposp. y ponize nie niewiernych prosili / iáko sie wyszły namienilo / tácy wszyscy otrzymawáią siedm lat odpustu.

Któryby we dni Piątkowe w Kaplicy Brackiéy będąc / discipline czynił / iáki otrzymawa odpustu lat dwádzieścia y pięć. A osoby co przednieysze / Książęta / Senatorowie / Pánowie / Któryby w tym Bractwie byli / á we dni Piątkowe / w Kaplicy bywać nie mogli / ilekroć by domá Officium meki Pańskie o dpráwowali / y discipline bráli / ábo miało tego / uczynił iáki miłosierny uczynił / tyle kroć odnośá odpustu lat siedm.

Siostry zaśie Bractwa tego / Któreby we dni Piątkowe Kaplice nawiedziły Któreykolwiek godziny (okróm gdy Bracia w osobności y zámknieniu di

scipline

scipline odprawia) y tam me e Dant z
rozmyślaly / a za pokoy Chryscianstki y
szesny powód prosily / abo też domia dz
scipline to też Piątki odprawowały / abo
piec Pacierzy y piec Zdrowych Marts /
y infé modlitwy na pamiatke meit Pans
stiey mówily / ilecroć to czynie beda / tyle
croć pozyskawaia sobie sto dni odpustu.

Krózykolwiek z Braciey y Sióstr w
pierwsy Piątek Marcony osm oltar
zów : a we dni święte Nalezienia y
Podwyższenia Krzyża s. oltarzów dwa
przy Processiety Jerozolimstiey niżej o
pisanych y naznaczonych / wypowieda
wszy sie y Sakrament naswietlsy przyia
wszy / nawiedzac beda / siedm lat odpu
stu y tyle quadiagen dostapia.

Krózyby z Braciey y Sióstr / we dni
Piątkowe Postu Wielkiego / przy taktie
ze Processiety Jerozolimstiey byli / a z
nabozenstwem za szesliwe tety Korony
postanowienie / y za zachowanie Wiā
ty świętey powszechney Rzymstiey Pa.

na Boga prosili / przy każdym oltarzu
na to od Bractey naznaczonym / ilekroć
to czynić beda / tylekroć v každého oltar-
za czterdzieści dni odpustu otrzymają.

Którykolwiek z Bractey y Sióstr / w
Wielki Piątek do osmi Kościołów
na pamiątke drog Pańskich przy Pro-
cessiiey Bractwa Compassionis póyda /
przy sta dni odpustu otrzymają.

Którykolwiek z Bractey y Sióstr na
Peregrinácii / albo na drodze do Czes-
chowey / albo do s. Krzyża przy Proces-
siei Bractey póyda / a na każdej statuiiey
od Bractey na to postanowionej meke
Pana zbawiciela naszego sobie rozmy-
ślać beda. Albo gdzieby też Bractwo
na te droge nie wyszło / a na miejscu tej
peregrinacii kaplice dwie / albo dwa ol-
tarza na to od Bractwa naznaczone ob-
chodziło / tedy przy każdym oltarzu czter-
dzieści dni odpustu otrzymają.

Któryby z Bractey albo Sióstr / w
dni Postu wielkiego / na Pászach śpieś

wányeh w Kościele Fránciská S. po
Triesporze nabożnie bywał / sto dni od-
pustu otrzymawa.

Któryby Sákráment przenaswiesztý
Ciała Pánstiego do chorého z vczciwo-
ścią prowadził / ábo mu ná ktorýmkol-
wiek mieyscu vczciwość głąboką / padłszy
ná koláná wyrzadził / ábo y ziemię z po-
tory przed nim całował / álbo głowę ná
znak vniżenia zchylil / ilekroćby to czynil /
bawieście dni odpustu otrzymawa.

Któryby w Bráctwie co dobrego
spáwił / lat pięćdziesiąt odpustu grze-
chow swoich dostepnie.

Któryby porwáśnione między sobą
pogodził / ábo by wieźnie náwiedził / y
Zálmuzná ie opátrzył / ábo ich cieszył /
álbo im ráda pomocny był / álbo Zare-
tyki y niewierné náwracał / ábo sie o wy-
korzenienie Kácerstwa starał / álbo iáki
vczyneł pobożny vczynil / ilekroćby co z
tych czynil / tilekroć sto dni odpustu o-
trzymawa.

Który

Ktoryby kogo na drodze zbawiennej
nawiodł / a nie umiejetnych nauczył / al-
bo taki uczynił pobożny / y miłości Chrze-
ściánstkiey należący uczynił / tylekroć /
ilekroćby co z tych uczynił / lat sześćdzie-
siąt odpustu otrzymawa.

Ilekroćby kto umarłego / bądź Brat-
ta albo Siostrę / albo kogo innego do
grobu prowadził / a za duszę zmarłego
pieć pacierzy y pieć Zdrowych Maryi
zmówił / tylekroć otrzymawa odpustu
lat sześćdzieści. Drugiż zaśie co nie są
w tym Bractwie lat dziesięć.

Każdy Brat y Siostra Bractwa te-
go / któryby w godzinie śmierci swojej
szczerze za grzechy popelnione żałował / y
z nich sie winien dał / y naswietłszy Sa-
krament przyjął: albo gdyby też do tego
przyśdż nie mógł / tylko żał za grzechy zu-
pełny mając / Imienia przenaswietłego
I E S U S wstę / iesli bydż może / a
gdzieby nie mogło bydż / sercem nabo-
żnym wzywał zupełny odpust grzechów
swoych otrzymawa.

PO-

POWINNOSCI DRUGIE,
Bractwa Compassionis, z męki
Christusa Pána ku postępkowi
Duchownému krotko wy-
jęté y zebrane.

I.

Jako Pan á Zbáwiciel náš Christus
Jezus / z miłości gorący tu nam /
posłuszen był Bogu Oycu swemu aż do
śmierci / a śmierci krzyżowey. Tak każdy
Brát y Siostra Bractwa tego / posłu-
szeństwa wselakięgo tu zwierzchności
Duchowney y Świeckey / y tu każde-
mu starszemu zwłaszcza Bráckiemu /
pilnie przestrzegąc / y ochornie wszy-
tko z miłości tu każdemu czynić ma.
Gdzie bowiem miłości w nas nie będzie
y posłuszeństwa / tam ani iálmuzná / ani
modlitwa / ani dobre uczynki inše Pánu
Bogu podobac się będą.

II.

Jako w Pánu Christusie była poko-

rá głęboka / taka / że Bogiem będąc / dla nas się wyniszczył / y postać służebniczą na się wzięwszy / stał się nam we wszystkim / króm grzechu / podobnym. Tak y to Bractwo we wszystkim / y ku każdemu / y na każdym miejscu używać ma pokory świętę / z żadnę się rzeczy nie wnosząc / ani się żadnę rzeczy / ile wzięwę / wstrędać / ani się jeden nad drugiego w Bractwie lepszym nie czyniąc. Pyśnym się bowiem Pan Bóg sprzeciwia / a pokornym łaskę dając.

III.

Jako w Panu Chrystusie / była Ciężkość wielka / że też y wst swoich nie stworzył / gdy nam nieprzyjaciele jego rozmaite potwarzy kładli. Tak y to Bractwo ciężko w strómnie znosić ma wszystkie dolegliwości / kłopoty / niedze / przypadki / przymówki / y frasunki wszelkie. Chcemyli bowiem z nim spół królować / trzeba z nim spół y cierpieć.

IIII.

Jako Pan Christus przed tym / często śmierć swoje przypominał / y gdy już godziną niewinnęy mieli iego przychodzić / naprzód Testament Ciała swego y krwi przynadłoszćy odpiął / potym Zwolenniki / iako młdź czeladkę swoje / w smutku pocieszył y wzwierdził. Tak każdy Brat y Siostra / póki zdrowie służy / niech sobie śmierć przypomina / y nákręć żywota swęgo często niech pogląda / a ni sobie tego za przykrę niech nie ma / że mu często w tym Bractwie głowę trupią przed oczy kładą y słowy onemi vpominąć będą: MEMENTO MORI. PAMIETAY CZŁOWIECZENA ŚMIERĆ, gdyż nam tego Pan Christus sam przypominąć śmierć swoją / dał przykład na sobie.

Do tego / Testamenty swoje / aby w czas mieli zgotowane / iest rzecz bázro chwałebna / nie czekając onęgo czasu pełnego trwogi / y zamięśania / y kiedy wie-

cę o zbawieniu dusze swojej / a jeżeli o
Testamentach myśleć potrzeba. Tak
bowiem zbiorę y majątności z pracy na-
byte / od śarpániny obrónię : a co wie-
tka do rostków y zwad między powin-
nymi y potomstwem drogę zagroźę.
Do czego Bracia y Siostry niech się we-
spół upominają.

Dziatek też y czeladki swojej / przy ta-
kim punkcie żegnając się z tym światem
słuszną rzecz nie przepominąć / przykła-
dem Chrystusa Pana / upominając ich
do wszystkiego / y błogosławiąc im we-
dlug nabżęństwa y zdania każdego.

V.

Jako Pan Chrystus / odprawivszy
Testament swój / gdy nadchodziła
godzina śmierci / y przepadłszy meki
iego / wdał się wprzód na modlitwę do
Ogroycę / y tam się Bogu Oycu po trzy-
kroć wpałszy na twarz swoje świętą /
modlił / na wolę się iego we wszystkim
spuszczając. A jako po modlitwie oney

Żołnierze Żydowskie / którzy za Judasem
na poymanie Pana byli przysli / słowem
swoym boskim poraził / aż na wstecz po
trzy kroć na ziemię wpadli. Tak każdy
Brat y Siostra / biorąc naukę y przykład
z Chrystusa Pana / zgotowawszy Testa-
ment y rozprawę domu swęgo / całym y
zupełnym sercem / niech się na modlitwie
wda / y rozmyślając sobie gorzką mekę
Zbawiciela swęgo / tak się na śmierć
niech gotuje. Tak bowiem żołnierstwo
Czartowskie / iakie jest Ciało / Świat /
Grzech / Kospacz / Wapliwość o zbá-
wieniu / Zbytne pragnienie doczesnego
żywota / za łaskę Chrystusa Pana rozgró-
mi / y onym się wieszać nie dopuści. Do
czego dopomoga nie pomálu Sakra-
mentá / także y odpusty / które przy śmier-
ci konającym nawyszy Pasterz temu
Bractwu pozwolił / tylko na nie niech
pamiętają / a ich własce Pańskiey uży-
wać niech umieją.

VI.

Jako Pan Christus przed Annašem
 i Herodem naywyższym stojąc / dał
 sprawę o sobie / y o nauce swoiey / że nau-
 ka swoia nie był nikomu powodem do
 zlego / y świadki na to przywodził té / któ-
 rzy słuchali nauki iego. Tak każdy Brat
 y Siostra starać sie o to pilnie ma / aby
 sprawy wszystkie żywota swego prostym y
 szczerym sercem tak prowadził / iakoby go
 prawdziwie summienie iego przed Anyo-
 ły y Dworem niebieskim wyswiadczyło /
 że nikomu do zlego powodem nie był /
 ani téż chcąc / wiedząc zgorzyl / ale we
 wszystkich raczey chwały Christusa Pana
 szukał / y o zbawienie sie bliźniego swego
 według możliwości y powołania swego
 starał. Na co pamiętać Braciey y Sio-
 stram zawsze potrzeba / a zwłaszcza że po-
 winność tego Bractwa to niesie / aby
 bliźniemu przykładem / radą / y nauką do
 dobrego powodem było.

VII.

Jako v Kaiphasá Ráda y przelożeni
oni Żydowcy / chcąc Chrystusá Pá-
ná potepić y ná śmierć osz^ozić rozmaite
potwarzy y fałszywé świadectwa nan
kládli / y w tym iádowité sereá swoje / y
niew^ogáßoná złość / á niewinność Chri-
stusá Pána (zá zeznaniem samégóž wze-
du Pogánstkiego) pokazali. Ták każdy
w tym Bráctwie niech sie oto pilnie strá-
ra / iákoby przed onym naywysßym Bi-
skupem Chrystusem Pánem naszym /
spráwy żywotá iego były záwsze czyste /
aby go nieprzyiaciele iego / gdy nan in-
stigowác beda / w iákim głównym y cie-
żkim śmiertelnym grzechu nieprzekoná-
li. A iáko od tego tám sadu odchodząc
Christus Pan łaskawym y miłosierdnym
otiem ná Piotrá w grzech wpadłego
wyrzał. Ták ná nas wpadłych aby tak-
że wyrzec raczył / oto często łáski y miło-
sierdzia iego prosić w modlitwach swo-
ich máig. Jákóž y ná tym sie funduje to

Brá-

Bráctwo / które za powinność to sobie
 rozielo / że ná potřebné y vpádle ludzie/
 milosierné chce mieć oko / aby tym ry-
 chley ono beztie oko lástáwé y lutościwé
 ziednać sobie moglo.

VIII.

Jako Pan Christus / gdy do więzie-
 nia wrzucony / názáiurez od Anna-
 sá y Kaiphasá Pilatowi Pogánstwiemu
 rzecznikowi wydany y tam ciężko osła-
 żony / nágráwany / posytkowany / w śá-
 te białá obleczony / potym biczowany y
 okrutnie byl koronowany / z wielką ciér-
 pliwością / skromnością / bez nárzeka-
 nia / ábo znáku iákiego niecierpliwości /
 wšytko pokornie / y z miłością wielką
 znošil. Tak každý Brát y Siostrá ná
 ten čas / kiedy inž chorobá gwałtownie
 nápadnie / á niemocy y chorobie iáko do
 więzienia y biczowania iákiego podány
 człowiek będzie / niech pamietá Christu-
 sá Páná przykládem / aby wšelákie
 choroby / bolesci y przytkosci skromnie

znośił. Przeto kiedy albo gorzkie trunki
 y lekárstwa pić przydzie / albo rzezania /
 pálenia / zá zdaniem Doktorów odnosić
 ná ciełe będzie potrzeba / ábo że też już si-
 ły będą słabiec y wstawać / ábo że mło-
 ścią cielesną / iáť śátą śmiertelnę choró-
 by przyodziány będzie: Ná ten czas
 niech mu Christus Pan zbity / zelżony /
 zesromocoany / ciérniową koroną w gło-
 wie świetey skłóty / náostatek / po wszy-
 tkim ciełe okrutnie zraniony y zterwa-
 wiony przed oczymá dusznémú stanie. A
 iáť zá lástą Christusa Pána / niecierpli-
 wości / nárzekaniu / láianiu / czym pospo-
 licie ludzie w doległościách swoich Ná-
 iestát Bozki obrażać niepomálu zwykli /
 mieyscá nie będzie. Co áby czasit potrze-
 by Brácia y Siostry wykonać tym lepię-
 á ciála swoje ná ciężkie rázy sposobić mo-
 gli: przetoż częste discipliny y inśe vmar-
 twienia ciál swoich z chęcią przyjmować /
 y w nich sie zá pomocą Dbawiciela swo-
 go meżnie y śtatecznie ćwiczyć mają.

IX.

Jako Pan Chrystus / miasto Barabasz /
basza tota / bedac na smierc osadzony / y wyszedszy z Miasta ciešyl ciotki Jerozolimskie /
vpominajac ich / aby nad nim nie plakaly / a przyszedszy na gore Caluarie /
bedac obnazony ze wszystkiego / iest ukrzyżowany. Tak Bracia y Siostry / kiedy
choroba / iako krzyzem takim obciężeni beda / y gdy im z tego swiata / iako z miasta
iakięgo wychodzić przydzie / niech na ten czas z soba nie trwozą / y owsem
powinnym swoim / aby nad nimi nie plakali niech zaktuia / pamietajac y maziac nadzieie /
ze przez smierc do żywota onęgo wiecznęgo ida. Jesli ich też kiedy
swiat abo ludzie lekce waza / y lotry im / iako Barabasz nad Chrystusa Pana /
przekladaja / niech sobie tego za nieszczescie nie maja / ale Panu Bogu za to
niech dziekuia / ze ich za ostateczne y na-
podleyse maja / y tym sposobem podo-

bnymi Chrystusowi Pánu czynią. Trás
fili sie też kiedy / że ich miásto są / z któ-
rych Chrystusa Pána złupiono / ze sławy
odzierać będą / y tu sobie niech nie tes-
tnia / iesliże są niewinności y pobo-
żnego żywota odżianii będą.

X.

JAko Pan Chrystus na krzyżu wisząc /
prosił Boga Oycę za krzyżownikami
swoimi / aby im niewiádomość ich odpu-
ścić raczył. Tak każdy Brát y Siostra /
leżąc na onym łóżku śmiertelnym ostatecz-
nym swoim / w oney celiwości choroby
swojej / ma w szcym winowáycóm swo-
im y nieprzyjaciólóm winy z serca zupeł-
nego odpuszczyć / y za nie Pána Boga
prosić / chceli aby też y iemu grzechy ie-
go były odpuszczone. A iesliby w ten czas
wspomniał sobie o zaszcim takim z kim-
kolwiek / zaraz do niego posłać / y z nim
się potędnąć. Jesliby też w czym wkrzy-
wdził kogo / tamże zaraz dosyć uczynić /
ábo rozkazać y postanowić aby dosyć u-

czynio

czyniono. Stądże Bráctwo ma / aby z
nieprzyjaciół swymi / Kóy sobie czyni-
ło / za nie Páná Bogá prosiło / y infé
powasnione aby iednęło. Ma y to / aby
sie za Heretyki modliło / o ich nawrócenie
aby sie starało / a niewinietne aby na-
uczało : w czym wstawać nigdy nie ma.

XI.

Alko Pan Christus / lotrá ná krzyżu
wisiącego za modlitwa ie^o / do lásti
swéy przyiá / y obiecał mu bydz z soba w
Ráiu. Táf Kóždy Bráć y Siostra / wprze-
tynawsy wshytie rzeczy świeckie / y wspo-
koitwshy sumnienie swoie we wshytim /
ma wshytel goraco y z pláczem / iesli mo-
że Páná prosić / aby nan iáko ná lotrá
wspómnieć / weyrzec / y z tego więzienia
swiátá tego wyzwolić y przyiáć go do
królestwa swego raczył : abo wiec wżyc
tego cobyzan prosił / y przy nim modli-
twy temu służącezan odprawowali. St-
tądże to ma Bráctwo / że ná Kóždy rok
więźniá iedného wybawia z więzienia :

przypominając sobie więzienie świata
tego / y grzechy w naszych / w których
wszyscy mieszkamy / y krzyż wielki cięż-
piemy.

F. II.

Jako Pan Christus przy ostatnięj go-
dzinie śmierci swojej / nie miał za-
dnęgo innego przy sobie / tylko błogosła-
wioną matkę swoją / y Janą S. miło-
śniką swego. Tak też każdy Brat y Sio-
stra w ten czas innego żadnego mieć
przy sobie / ani żadnego innego do siebie
przypuszczać nie ma / tedno sługi Kościel-
ne y Kąplany Brackie / którzyby przy
nim byli y cieszyli / aby sobie nie cęgał / a
błogosławioną Pannę y Świętę Bożę /
osobliwie Patroną swego / y Anioła na
pomoc y ratunek wzywał / by przy nim
aż do ostatniego wypuszczenia ducha by-
li / y od niego nie odstępowali. A przetoż
sie też do Bractwa wpisuia / aby pod-
porę y ratunek spólnych łask / modlitw / y
odpuszczeń Bracia y Siostry mieli.

XIII.

Jako Pan Chrystus / widząc / że sie
 już przybliżał czas nie długi skona-
 niaiego / wołał głosem wielkim do Bo-
 ga Wycá swego : Czemuby go opuścił.
 Tak każdy Brát y Siostrá / po wzywá-
 niu Swietych Bożych / już tym bárziéy
 do Pána Boga wołać ma / iesli wsty nie
 może / przynamniéy sercem vprzémym
 Imienia swietego **I E S U S** wzy-
 wać / y temu sie pilnie polecác ma / á cłnić
 sobie w chorobie / áni desperować w tá-
 sce Bożey nie ma. Stądze to Bráctwo
 ná Imie przenaswiesze **I E S U S** /
 ma odpusty nádane wielkie / áby tego
 Imienia z wietšym naboženstwem y po-
 żytkiem przy śmierci używáło.

XIIII.

Jako Chrystus Pan / już już práwie
 przystónaniu bedąc / wołał : Prágne.
 Tak każdy Brát y Siostrá już przed sá-
 mym skónaniem / tylko żeby w czas / ma
 též prágnać Náswieršego Sakramentu

tu / y ostatecznego pomazania / aby sie
 tym pokarmem niebieskim ná drogę dás
 leka y niezwyczajna posilił. Potym
 niech wzbudzi w sobie pragnienie y zaś
 palona żądza z Dawidem oglądać Bo
 ga stworzyciela swego / mówiac one sło
 wa z Psalmu: Quemadmodum desi
 derat ceruus ad fontes aquarum. &c.
 Albo też Sitiuit anima mea ad te Deus.
 A gdzieby sie Bracia inſy dowiedzieli / o
 takiej chorobie Brata ábo Siostry
 swojej / tedy niech sie starają / iakoby
 Kapłana z ciałem Pániskim / z wielką
 wziętością do tegoż chorego doprowa
 dzili / y umierającemu do śmierci szczęśli
 wey modlitwami dopomogli: mając to
 za pewną / że iako my teraz chorym / u
 mierającym / ábo zesłym z tego świata
 służymy: tak też sprawi Pan Bóg serce
 drugich / aby nam w takiejże potrzebie
 służyli / y ratunku dawali.

XV.

Jako Christus Pan / wypełniwszy we
 wszystkim

wszystkim wola Oycá niebieskiego / y dos-
syć uczyniwszy. sprawiedliwości boskiej
za grzechy nasze / skłoniwszy przenaświe-
szyć głowę swoje / polecił y oddał w ręce
Bogu Oycu Duchá swego / mówiąc /
Boże Boże mój / w ręce twoje polecam
duchá mego. Tak Brat każdy y Sio-
stra / y w tym / ile łaska boska ábo bacz-
nie ná ten czas dopuści / niech sie Pánu
swemu bydy podobnym stára / áby o nim
Aniolowie y ludzie po śmierci mówić
mogli : Ten prawdziwie náśladował
Christusa Pána / ten był prawdziwy slu-
ga iego / ten starał sie dosyć czynić za
grzechy swoje / ten woléy boskiej záwsze
przestrzegał / ten iáko pokład do schowa-
nia od Boga dany / dusze swoje temuż
w ręce przy śmierci oddał. Day
z Bogiem ná wieki królo-
wał. Amen.

Bráctwá COMPASSIONIS, Cześć Wtóra.

O OSSOBACH Y VRZĘ-
dnikách Bráctwá Compassionis,
do rzádu dobrého należących
y powinnościách ich.

N Kzelożymy w téy części pier-
wszey Powinności piérszjé
Bráctwé / in genere wszytkim
Bráctwem y Siostróm służące/
á przystępując do wtórej części in spe-
cie, ponieważ w każdzey Rzeczypospo-
rządnej máło co álbo nie po práwiech
y Státutách / gdy do skutku przywodzi-
né nie bywają: Requowane zaśie bydz
nie mogą / aż Obróńcy / Dozorcy / ábo
Przednicy ná pilnowanie wszytkiego
wszák

wysázeni beda. Przetóž y to Bráctwo / aby im dáleý tym porzédniéý pochoy y pomnoženie bráto / y dlugo w lásce Božéý trwálo á nie wstawálo / ma miec pewné Obrónce / Dozorce / Stárszé / y wza-
dnilki swoié / z ktorých kóždy swe wlasné powinnosći miec / pilnowác / y przestřez-
gáć pilnie ma. Težás Ossoby y po-
winnosćich / ktoré y iákieby bydž miály /
tu nížey są opisáné.

PROTECTOR.

Ponieważ w kóždych rzeczách / y kó-
ždego času / á tym wieceý w spór-
wách duchownych / y czasów tych terás-
znieýszych nákážonych / žle bez Obrónce /
bez Protektora: Tedy Bráćia májac
wzglád ná to / že sie tego Roku 1595. y
tego dnia wlasnie / kótry był dzieńwiarty
dzień Iunii, ábo Czerwca / á málo nie y
téý godziny / kiedy Jásnie Wielebny
Je^o III. X. Fundator Bráctwa tego /
wysšéý mianowány / piérwszy kámién y

fundament Bractwa tego w Krákovie załládał / y piérszý raz w Oratorium zwytlé naboženstwo Piztkowé z Brácią odpráwiác poczał / nie bez ossobného przyrzecia Božego / národzić się raczył Náiásniejšý Królewic Władysław poźádány / Syn Króla Je^o M. Polštíego y Szwedzštíego / Sýgmunda Trzeciého ié. y temu Bractwu / od tegož Je^o M. X. Fundatora zá Protektorá iest obrány / podány y mianowány : przychylájąc się do woley y zdánia Je^o M. nie inšého ná ten čás / iedno tegož Królewicá Je^o M. Náiásniejšého Władysława zá Protektorá sobie obráło y przyiélo : Aby pod obróną y strzydły nie tylko oného sámého / ale y Je^o Kró. M. (który spólnie z Królową Jey M. swietey pánnieci / wielką lástkę Bractwu temu / przypátrzywšý się oczywiście naboženstwu y obrzędóm iego pokázal) tym lepiéy / gruntowniéy / y bespieczniéy kwiitnąć / křzewić / y wšýtkié stánowienia

nowienia swoje do effectu przywodzić mogło. : Pána Boga prośac / aby go długo / á im dáleý tym wieceý kwiitnacego y szczesliwego chowác raczył. A za czásem potym / gdieby go Pan Bóg / iákosmy wszyscy smiertelni / (day tylko Pánie Boże / aby piérwéy lat dlugich / spokojnych y szczesliwéý pánowania zá-
 żył) z tego swiata wziąć raczył : tedy w ten czás Bráctwo wszystko / wpátrzywszy sobie offobe do tego sposobna / y Bráctwu zyczliwa / obrác iá sobie beda mogli wedlug najlepszégo w podobania swego cum approbatione Loci ordinarii.

To iednak Brácia czynić powinni beda / że ná generalné nabozenstwa dwoie / to iest / ná swieta Walezienia y Podwyższenia Krzyża S. powinni beda z posrzedka siebie offoby co znaczniejszy wyslác do tegoż Waiásniejszyego Protektorá swégo modernum & pro tempore existentem, wzywájac y prośac / aby bytnościá swá przybydż / ozdobić / y przy

nabożeństwie tym bydy raczył / iesliżby
mu co inšego przekażo do tego nie było.

Gdzieby też wiec co tak gwałtowne-
go / czego vchoway Boże / ná Bráctwo
przypádo / tedy sie pod Obrone y rátu-
nek do niego / iáko do obronce y Prote-
ktorá swego vciekác y wdawác máia.

SVPERINTENDENT.

Dla przestrzegania Porządków /
Dla przediey rády / y dla inšych po-
rzeb Bráckich / potrzeba mieć ossobe
iáką znaczniejszy / Authoritate & pra-
eminentia aliqua pollentem, ktoraby zá-
wsze mieysce Sundatorá Bráctwa tego
zástepowała : tedy Brácia ná kóždy Rok
przy Electiiey / napzód ossobe taką Du-
chorną / zacną / godną / vmieietną / y
Bráctwo miluiącą wpátrzywšy / obrá-
ia sobie zá Superintendenta máia ; y
gdzieby iey ná ten czas przy Electiiey nie
było / tedy do niéy z Bráciey ossob cztery
co znaczniejszych wysłać / y o tym dáć

znac

znác/ y prosić / áby ten Vrzád wzięc ra-
czył ná sie/ przelożywszy mu powinności
iego / iesliby o nich nie wiedział / vt se-
quitur.

I.

Aby primò & principaliter Brá-
ctwo milował / y záтым miejscu prze-
dnięsę Je^o M. X. Sundatorá / kiedy
do Bráctwa przydzie zasiadał.

II.

Rządu Bráctiego inż zawziętego y
opisaného / áby miásto Sundatorá pil-
nował: y iesliby gdzie potrzebá wka-
zała / popráwił / przydał / y stánowił z wola
Bráctey Stárszych.

III.

Na schadzłách Bráckich głowniey-
szych / iesliby nie byl zatrudnióny /
á by bywał: ábo wiec / gdzieby go Brá-
cia użyli / á potrzebá tego była / áby y
króm głownieyších do Bráctwa przy-
bywał / y z nimi o dobrym Bráctwa tes-
go namowy czynił.

IIII.

NSze y naboženstwa Bráctié/ iesli by z naswietšym Sákrámentem byď miáły/ áby sam odpráwowáľ zwoľasza/ gďzieby czym zátrudniomy nie byľ : W czym go Brácia záwše obwiešć máig.

V.

BRáctwu áby we wšytkim rády do-
dawaľ/ á nic nowego bez siebie czy-
nić niedopuszaľ.

VI.

Klucz od Skárbu Bráctiego álbo
štrzynki / w którey beda Przywileie y
pieniądze Bráctié / przy sobie ma mie-
wáć / y ma wiedzieć co w niéy / y co šie
z niéy bierze/ y iáki šáfunek czego : te go
pilnie štrzegáć/ áby Acta Bráctié/ Przy-
wileie y listy nie byľy pošpolitowane : á
kiedy Pánowie Stáršy Kluczy žáďáć be-
ďá/ á potrebe do štrzynki/ opowiedzá/ šá-
memu przybyď dla wárunku leššiego /
álbo kogo pewného z kluczem pošláć y

zás go gdzie sie wróci y niego requiro-
wać y schować.

PRÆFECT.

Jednak záwsze Bráctwu przytós-
mney ossoby potrzeba / ktoraby ná
kozdych schadzách / Consultáciách /
Mísách / Nabozenstwiech / Processiách
przy Bráciey bywała : y ktoraby w nie-
bytności Superintendentá / wssytkich
powinności stárszych y kozdého wrze-
dniká pilnowála / wssytkiego doglądála /
y o wssytkim wiedziála. A temi láty przes-
stemi (nie ták z práwa iáteiego / ábo Or-
dinátiiéy / iáko z miłości Fundatora y
Bráctwa tego tu zákonowi Fránciská
swietého) w Bráktwie ták bywalo / że
nie z inszego mieysca / nie z inszego též Za-
konu iedno Fránciská S. gdzie to Brá-
ctwo iest fundowáne / obierali sobie li-
berè Wycá duchowného / ktorého / so-
bie y Bráctwu temu zá Praefecta bydž
godného wpátrzyli: Otóż též y teraz y

zawſze z tężſzą miłoſci na czasy potomne
 wieczne / toż Bractwo nie z inąd / nie
 inſzego też / iedno z tegoż ſakonu ſakon
 mſk / którego by naſpoſobnieyſzego Brás
 ctwu temu y napożytecznieyſzego bydz
 baczyło / za Praefectá ſobie obierac ma.
 A z ſakonem żaden ſie wltro wtſracac w to
 nie ma. Nie od Capituluy też generalney /
 ani od Oycá Prowincialá / abo Cuſtoſá
 ſakonnego wltro podany / ale od Brás
 ctuy wolnie obrány / á od zwierzchnoſci
 wſytkiey y Conventu wſytkiego / ſine
 vlla contradictione pozwolony Brás
 ctwu bydz ma. A gdieby Bractwo w
 tę mierze gwałt iáki cierpieć miało : to
 ieſt / żeby go pozwolić niechciano / tedy
 ipſo facto wolno ma bydz y bedzie Brás
 ctwu z inąd ſobie Praefectá obierac /
 bądź ſakonnego / bądź Swieckiego Kás
 planá : Gdyż Brácia liberam electio-
 nem máią / według przywileiu ſwego / y
 fundatney Je^o M. X. Biſtupá Luckieſ
 go / od którego to Bractwo tu w Pol

seze iest fundowane y nie wsfedy téz Sa-
konnicy sz gdzie té Bráctwa záložoné
beda gdzie Bráciéy támtéy wolno obie-
rác sobie Praefekta Káplana Swieckiego.

Ze téz po té látá do pulroczá tylko ko-
zdy Praefekt bywał y czesté Electiá by-
wały / á zátym to sie náydowało / iż té czes-
té mutatiá Praefektów / wiecéy Brá-
ctwu škodliwé / niż pomocné bywały. O-
tóz zdáło sie Bráctwu wsfytkiemu obie-
rác go sobie do roku / y ták inż perpetuis
tēporibus bydz ma / według przywileiá
swego y ordináciéy Fundatora.

Ten tedy Praefekt bydz ma iáko swię-
cá Bráctwa wsfytkiego / godny / státes-
czny / czynny / y spráwny / którzy y Brá-
ctwo milował / y z Bráciá lástáwie y lu-
dzkie obchodzie sie vmiał / každého so-
bie czcił y wázył / rzád dobrý wiódł / przy-
kládem był do wsfytkiego d obrym y wsfy-
tkich do Bráctwa przychodzácych / we-
dlug každého ossoby przymováć wdzie-
cznie vmiał.

Powinności jego té [a].

I.

Przadków y rządów Bractwa wszy
tkiego doglądać / pilnować / o nich
myśleć / y o nie się zastrawiać.

II.

Powinnościach Stárszych y każdego
go urzędnika wiedzieć / y każdego w-
pominąć / aby ich wiernie y pilnie każdy
pilnował.

III.

Schadzki wszystkie dla namów społ-
nych Bractwu służących / każdą
Miedzielę czwartą Miesięczną / y inną /
gdzieby której potrzeba okazywała / na-
kazać / y sługa Bractwu wszystkie Bractwa /
abo wiec tylko Stársze y urzędniki / we-
dlug potrzeby zwoływać / a żadney sch-
adzki bez siebie czynić niedopuszczać / wy-
jąwszy chorobe albo Konwentu swego
potrzebe legalem : gdzie iuż kim innym
swe miejsce zasądzić na czas może.

IIII. Na

IIII.

NA každéy Schadzce / sámemu nays-
pírwéy bywác / y z niéy nie wycho-
dzíc / áž sie Brácia wšyscy rozéydu / á
strzynke Brácká záwrze.

V.

SChacke od wzywánia Duchá S. y
Collekty začac / y táž zámknac
Collektu / iáko nížey stoi. A po začeciu /
nie z Ambony / ále v stole siedzac / pero-
rátiá krótká do Bráciéy czynic / iesli
čas zniešie : á gđžieby času nie bylo /
záraz do rzeczy przystápic / y przyczyne
Schadzki Bráckéy přelozyc / y o tym
rádžic.

VI.

Nadnéy rzeczy autoritate propria
nie stánowic : ále wšytko czynic za do-
tkładem y rádu czterech stáršych swiet-
ckich. A to co sie spólnie postanowi / do
effectu przywieždž / y tego doglądać / áby
stánowienia próžné nie byly. A gđžieby
w tym porády y dotkládu Superintén-

Dentá

dentá potrzebá / á Superintendent nie-
bylby przytomny / tedy dzień przed tym
przez dwou z Bractey prosić go do schaz-
dzt / aby przybył / abo wiec po schadzce o-
znaymie mu / co sie postanowilo / y doło-
żyć sie go / iesliby w czym wątpliwosc iá-
ka / abo potrzebá rády czego włázowała.

VII.

Szytkie stanowienia Bractie /
przy stole Pisarzowi kázac notowac /
y tego pilnowac / aby wšytko porzą-
dnie / wiernie y zupełnie w Acta Brá-
ctie abo w Rejestrá bylo wpisano / zwła-
szcá Percepty y Wydatki Bractie.

VIII.

Na schadzce przyitanowách / nie do-
puszczac Pánóm Stárszym tumult-
uarié mówić / ale porządkiem / pocza-
wszy od piérwszego Stárszego / votum
kázdego wysluchac / y pluralitatem rády
zdrowszey náśladowac. A gdzieby co
wątpliwego abo niewiádomego y Pá-
nów Stárszych baczył / tedy inszey Brá-

ctey

ciey dołożyć sie może / iesliby który był
miedzy nimi / któryby lepszą wiadomość
czego dać mógł / dla informácii.

IX.

O Oratorium na każdéy Schadzce /
wściwości wsielającéy przestrzegąc
ma miedzy Bracia: y nie dopuszcząc / aby
iaki gadki / septy / przechadzki / swary /
abo wrywania sie w mowy Pánów
Starszych / abo co takiego bydz miało.
Owszem roslazac / aby wszyscy pilno slu-
chali / o czym sie mówi / y radzi / y co sie
postanowi. A gdzieby sie znalazł Brat
iaki wystepny / tedy go wspomniec gla-
dzo / aby sie vyznal: a gdzieby był wpor-
ny / tedy go Wycomstie slowy starac / y
poene za zdaniem starszych naznaczc:
A gdzieby sie za trzecim razem iesze w-
pomniec niechcial / Braciey wszystkiey to
oznaymic. Aż naostaték / gdzieby y to
nie pomoglo / z ksiąg go wymazac / y z
communiey wyłaczyc / a w Acta wpi-
sac. Prosbie iednak y polepszeniu drogi
niezagradzając.

X.

N Siegi y Porządki Bráctié / záwſe
ná každéy Schadzce przed ſobą mieć /
y według opifańia w nich wſytko czy-
nić y ſprawować ma. A gđzieby kto
chciał co przeciwného wnoſić / Eſiegá-
mi Bráctimi pokazać / że to bydź nie mo-
że / wyiaſnyby popráwá czego bydź mo-
gła / tedy zá ſpólná námora Pánów
Stárſzych / á zá doſkládem Superinten-
denta odmienić / popráwić / y w Acta
wpifać.

XI.

NA nabożeńſtwách Bráctich doro-
cznych bywác / y Miſe wſytkié y Pro-
ceſſie / króm generálnych / które Super-
intendentowi ſłużą / wyiaſnyby go nie
było / odpráwować / ábo též tím inſzym z
znáczniéyſzych mieyſce ſwe záſádzic.

XII.

NA každz Tiedziele y ná každé ſwie-
to / kiedy Bráctwo Officium B.
Mariæ V. odpráwuić / lecié mieć záwſe /
ábo tím inſzym tákžé záſádzic.

XIII. W piſe

XIII.

W piątki wſytkié tymże ſposobem
w rano Brácka de Paſſione
Chriſti w Káplicy ſam ábo przez Subſti
tuta mieć. A wieczór o godzinie 22. Of
ficium Quindecim Graduñ, ſam przez
ſie/ ábo též przez kogo do tego ſpoſobné
go kápłana drugiego odpiáwowác.

XIIII.

Azania w Káplicy ná nabożeń
ſtwách Bráckich odpiáwowác/ ábo
kim inſzym godný/ y z którego by Brácia
contenci byli tážże mieyſce ſwe záſádzić.

XV.

Spowiedzi Brácię ſam/ ile bydy mo
že/ ſluchác: y ſtárác ſie/ áby miał fa
cultatem abſoluendi à caſibus reſer
uatis. A gdzie by ná iednym Spowie
dniu mało było/ tedy Ociec Cuſtoſ po
winien dodác ile ich potrzeba wkaže

XVI.

A tedy pulkoſá przydzie / čás do tego
ſpoſobny wpátrzywoſy/ y z Pány ſtár

ſymi

szymi namowe o tym uczyniwszy / złożyc
Braciey wszytkiey schadzke dla wyslu-
chania liczby Panow Braterszych / ze wszy-
tkich Percept y wydatkow Brackich
przez ten czas / co ma bydz dwa kroć do
roku : raz przy Electiiey roczney / drugi
raz w pol roka / iako sie niżej o tym opi-
sało.

XVII.

GDyby sie też Bractwo na iaka dro-
ge / dla nawiedzenia Błogosławio-
ney Panny do Czeszochowey / albo do s.
Krzyża / albo do s. Anny : albo wiec przy-
pádlyby iakie Supplicatiæ à Locordi-
nario publicè nakazané / żeby Bracia w
worach isdz mieli / przy nich bywać / y to-
warzystwa im / mogli bydz dla wietšie-
go nabozenstwa y porzadku lepszego po-
magac / albo inszym mieysce swe zas-
dzic y porzadek / iakimby Processia swo-
a odprawowac mieli / im powiedziec y
spisac.

XVIII.

Esliby też Jalmuzna iaka / albo pie-
niądze insze / albo donatium iakie

z kádkolwiek do rąk iego było posłané /
któreby do Bráckiey skrzynki służyło /
tedy tym sáfować sam / áni ná swoy po-
żytek žádný obrácác tego nie ma / ále ob-
wiesćiwšy Pany Stárše y Pisárzá / do
skrzynki záraz przy nich włożyć / y w Re-
yestr ma kázác wpisác. Tóž o liście roz-
umiec / gđzieby z kádk do Bráctwa byl po-
sláný : tedy obwiesćiwšy Pány tylko
Stárše / przy nich list stworzyć / y wyro-
zumiawšy contenta, ábo záraz odpisác /
nárádžiwšy sie / ábo do schadzki odłożyć.

XIX.

Gdyby též który Brát záchorzał / tedy
go sam przez sie / ábo przez inšego
Káptána náwiedzić ma / y do Spowie-
dži / y Sákrámentu Ciała Páńskiego
przywiezdž y wpómnieć / áby pámietal
ná powinności swe z meki Pánskiey wy-
ieté / które sie wysšéy opisáły. A gđzieby
byl potrzebny / tedy z Stáršymi sie po-
rozumiawšy / Jálmuzná go opátrzyć.

XX.

R Jedy pogrzeb Brátá álbo Siostry
 przypádnie / álbo též extraordinariè
 chciałby kto mieć Brácia w worách ná
 pogrzebie / tákžé y ná wśelátié inśé schá-
 dzki extraordinariè, sluga Bráctm ob-
 sylać má / y inwitowác Brácia y Sio-
 stry / iáko sie niżej w Porządkách sęrzéy
 o tym dostátecznie opisało.

In summa, wśytek rzád dobry y sprá-
 wá wśytká záwiślá ná Práfectcie. Któ-
 ry iesli będzie dobry y pilny / wśytko rza-
 dnie póydzie. Którego chcąc tym pil-
 ni eszym / życliwym / y dozornieyszym
 uczynić / áby mu té prace y powinności
 iego tym miłśé były : tedy go Pánowie
 Stárscy contentowác májá / y powinni
 beda / według spólnéy ná on czas námo-
 wy y uchwały / y według fundátiiéy Je-
 M. X. Fundatora / który po té lata wśy-
 tkie przeszlé szczeniowicie Comwent y
 Skrzynkę Bráctá / y wśelátié potrzeby
 w Oratorium doroczniá Jáknużną opá-
 trował.

O inszych powinnościách przypadáią
cych / naydzie sie snadnie miedzy Porząd-
kami Bráctwa tego nižey opisánemi.

CONSILIARZE.

Consiliarze / álbo Rádni Cztérzey má-
ia bydz / ludzie swietcy / z Bráctey
wybráni / státeczni / báczni / rostopni /
pobożni / sumnienia dobrego / á do ná-
boženstwa y do ráttunku bližniego po-
chopni / doroczní tylko. A cztérzey dla te-
go / áby w niebytności iednéž ábo dvou /
druddy dwáy bywali / porozumiawšy sie
z soba : któzy kóniecznie bydz máia z po-
winności / y vchodząc zgoršenia. Wšák-
tž ná generálnych y glównych Scha-
dkách y náboženstvách wšyscy bywác
powinni. Ná Electií též / gđzieby pier-
wszych dvou stáršych odmieniono / áby
druddy dwáy mlodšy ná ich mieysce ná-
stapili / iáko čwiczeńšy y wiadomšy niž-
inszy z Bráctey noworni : inszy zaś nowo
wybráni / przy tych sie zaś wpráwowáli.

Ciż mają przednie miejsce po Praefectcie zasiadać.

Powinności ich té są.

I.

Zawsze na każdéy schadzce / y na nábożenstwie każdym / bądź w Káplicy priuatom, bądź w wielkim Kościele publicè bywać / y powodem bydy wszyscy Bráćiey / aby tóż czynili / y powinności swych nie zaniechawali.

II.

Przy stole na schadzkiach z oycem praefectem zasiadą / o dobrym rządzie Bráckim spólnie rządzić : á nic bez Oycá Praefectá / ábo iesli potrzebá y bez Superintendentá nie czynić / áni concludować / ile w rzeczach ważnych.

III.

Nadzac / y namowy czyniac / nie mają tumultuariè, ále porządkiem po sobie mówić : skoro jeden starszy zdanie swe powie y domowi / drugi po nim zacząć

ma / y

ma/ y tak aż do końca. A ná co sie wie-
 tsa część zgodzi/ á Oyciec Praefect / któ-
 ry ma dwoie wotá ná sobie/ do nich sie
 przychyli / ná tym stánc ma. Tego prze-
 strzegáiąc / áby w żadnéy rzeczy / áni fa-
 uor, áni powinność żadná/ á mniéy af-
 fect iáki ważny nie byl.

IIII.

RAplice Brácka pod zwierzchnością
 swoją máią mieć: dzwi / zamki / kluc-
 ze / okná / okienice / dáchy / áby wáro-
 wné byly y celé/ ná każdy Miesiąc do-
 glądać: á gđzieby popráwy trzeba/ spół-
 nie popráwić dáć / porozumiawszy sie z
 Zakřistianámi/ którzy o Oratorium ábo
 o Káplicy zawiádują / ábo zawiádo-
 wác będą. A gđzieby co wielkiego bylo/
 ná schadzce oznaymic/ y táńże ráde uczy-
 nic/ áby sie w czas zábieżáło wszytkiemu/
 y škoda w Oratorium ábo Káplicy os-
 chronita: á to czynić máią bez nákladu
 Zakónného.

V.

Cz Pánowie stáršy / niedostátki / po-
 trzeby / ochędostrwa wszytkié / té / które
 dla chwały Bożey oltarzowi / Kapłano-
 wi Bráckiemu / y té które do Káplice
 náležą / iáko są / Kielichy / páteny / krzy-
 że / ornaty / antependia / świece / oliwy /
 obicia / opony / obrazy / y inše wszeláké po-
 trzeby obmyśláwác y opátrowác máią :
 bądź to z Jalmuzji / z Collect Bráćiey /
 Sióstr / y ludzi inšych : bądź z skrzynki
 Bráćiey : bądź téż z stárániem / obmy-
 śláwaniem y prosbami od inšych ludzi
 nabożnych y máietnych / ábo téż z nád-
 chnienia Duchá S. przez łogo dobrego
 Pan Bóg sam powód y ráturek do tego
 podać będzie raczył. Těmi czasy iednak
 nim sie to czego by niedostawało spozná-
 dzi y spíráwi / Wielebny Oyciec Prowin-
 cyal z Conwentem z miłości swéy ku te-
 mu Bráctwu dożyćcie obiećali do czasu
 wszytkich potrzeb Oltarzowi ná cześć y
 chwale Bożą służących / względem te-

go/ że też Je^o M. X. Biskup iálmuzná
doroczną Conwent opátruie/ teraz/ á po
nim Bráctwo tóž czynić niezániecha/ we
dlugnaleps^o przemożenia swe^o/ iáko sie
wysšey dolożyło w powinności Praefe-
ctowey w árticule ostatnim.

VI.

R Jedy sie co spráwi/ ábo od kogo dá-
ruie do Bráctwá/ bádž to Oltarz-
wi/ bádž káplanowi/ bádž ochedostwu
Káplíce służyć bedžie/ to wszytko páno-
wie stáršy ná miescu pewnym/ bádž to
w Šákrístiěy Košcielnéy/ bádž w Ora-
toriū, iesliby mogło bydž/ ábo též gđzie-
by náylepiěy rozumieli/ do času/ áž sie
káplicá w Košciele da Pan Bóg sporzą-
dzi/ w zamknieniu pod trzemi kluczmi
chowác máią. Škórych klucz ieden v
Oycá Praefecta/ drugi v stáršěgo pier-
wsěgo/ á trzeci v Šákrístianá Bráctěs-
go bydž máią. A ieden bez drugiego
otwierác do tego nie ma: przestrzegájac
tego/ áby to co sie ná potrzebe iákž we-

źmie/zaráz po odprawieniu onéy potrzeby/ zaś sie bez nakázy cáło y ochedoźnie włożyło y zamknęło. A przetóz téż Pano- wie stárscy / strzynie y sase iáką do tego sposobną z strzynki Bráckiey spráwić máią.

VII.

Collectách Bráckich/iálmużnách / offertách/ legátách ic. wiedzieć/ odbierać/ dochodzić/ policzyć/ y Pisárzowi przy sobie dawşy w Reiestr wpisać/ do strzynki Bráckiey chować máią/ iáko sie w Porządku niżej o tym piśáło/pod tytułami Offerty/ Collekt y Jálmużny.

VIII.

Strzynkę Brácką/ w której Przywileie y Pieniądze Bráckie będą/ w swéy opiece y dozorce mieć y chować máią ná pewnym táłże mieyscu/ gdzieby ná- wárowniey było. A od niey płucze cztery bydz máią. Jeden v Superintendentá/ dwá v Stárşych / á czwarty v Pisárzá Bráckiego/ dla wpisowánia co sie kiedy

w nie

w nie włoży / wiele y od tego. A do tęg strzynki otwierac takze nie máia ieden bez drugiego. Pieniądzmi téz Bráckimi śafować nie máia / aż za spółną ráda y namową Superintendentá y stárszych wšytkich / iáko sie téz niżej o tym piśáło.

I X.

D Almużná iesliby sie od tego Bráctwu do którego z stárszych posłála / ábo co inšego takiego / od którego Bráctwa álbo Siostry dáto / coby Bráctwu służyło / to ná schadzce Bráctiéy Miesiecznéy Bráctwu oznaymic / y do strzynki oddac / y w Reiestr wpisac. Tóz sie rozumiec ma o liście / gdzieby iáki od tego Bráctwu do którego z stárszych był przyslány / aby był oddány X. Praefectowi / który Stársé tylko obeslawšy / list przy nich otworzyc / y contentá zrozumiawšy / álbo zaraz odpisac / álbo do schadzki odložyc ma / według tego / iákoby sie potrzeba okazała.

X.

SWá rázy do roku liczbe wszytkiego czynić Bráctey máia. Piérwszy raz przy Electiēy ná svięto Należenia S. Krzyża. Drugi raz w pul roká potym ná svięto drugie Podniesienia Krzyża S. iáko sie to sierzey opisało pod titulem Liczby czynienie.

XI.

KJedy czás náboženstwa iakięgo Bráctkiego / álbo schadzki generálney / álbo Electiēy / álbo czynienia liczby przybliżyć sie bedzie / máia to Pánowie stárszy proponować ksiedzu Káznodziei Ordinario, áby ná kazániach publicznych / tydzień przed tym / y tegoż dnia ná náboženstwie Bráctim przypomniał / prosił / áby wszyscy Brácia do tego należący o tym wiedzieli y przybywali. Tenże téż Káznodzieia Bráctwo to ludzióm de meliori nota z Ambony zálécac / y pożytki wszytkie im opowiadać ma.

XII.

Ego též Panowie stáršy pilnować
maia/ aby sie každemu/ któremu Sál-
laria z Bráctwa išdž maia/ iáko X. Pre-
fectowi y Káznodžiei/ Pisárzowi/ Kán-
torowi/ sludze Bráckiemu zc. według
postánowienia ná czás pewny oddawá-
ly y pláćily.

XIII.

Ež též Kantorá Zakónného Kwoár-
tálného pewného mieć/ y pewné z
nim postánowienie uczynić maia/ wzgle-
dem spiéwánia frácturného y instru-
mentálného / ná Bráckich nabožen-
stwach : y opátrzyć to/ aby záwſſe chwa-
lá Boža wálnie odpráwowána byla.

XIIII.

Ešliby sie též který z stáršych dowie-
džiał od którego Bráta álbo Sio-
stry/ o iákim chorým Brácie álbo Sie-
strze : tedy dáć znáć Pánóm Infirma-
rzóm o tym y Wycu Praefectowi/ aby go
imieniem Bráckim nawiedžili/ y do spo-

wiedzi

wiedzi y do stolu Pánstiego przymie-
dli / iáko sie w powinnościách Pánow
Infirmarzów opisało.

X V.

Jesliby též Dycá Prafectá / ábo y sie-
bie sámých / ábo ktorého vrzedníká /
potřebá bylo vpómnieć w czym z strony
powinnosći / álbo informatiá dáć / álbo
co przypómnieć / tedy to czynić máig bá-
cznie / tájemnie / y wczciwym sposobem :
wyisrofsy Brátá wystepného / z ktorým
tak postąpić máig / iáko sie w powinno-
sćiách Prafectá opisało / w powinności
dziwiogtéy.

P I S A R Z.

Pisarz brácki bádž Duchowny / bádž
Swiecki / ma bydž vmieietny / státe-
czny / y pilny / de cuius fide & probitate
constaret, ktorýby záwse przy každym
nabożeństwie Bráckim / y ná každéy
schadzce Bráckiey priwátneý y generál-
néy bywał / y z Pany Kádnemi záwse v

stolu

stolu siadał. Abywać ma także doroz-
czny / iáko y Pánowie stáršy.

Powinności iego té [a].

I.

Wpisować Brácia y Siostry wšy-
tkié / Bráctwo przyjmujące / do Re-
iestru Bráckiego de nomine & cogno-
mine, y gdzie mieškaia / y od którego
czásu y dnia w Bráctwo wstepnie.

II.

Gd tychże Jálmużne / która przy wpi-
sowaniu dadzą / odbierać / y wiernie
do Reiestru záraz wpisać / wiele który
Brat ábo Siostra da : y po zamknieniu
ksiąg / záraz one Jálmużne przy Oycu
Praefectcie ábo dwu stáršych zliczywszy /
do skrzynki włożyć / y w rápturarz zno-
wu wpisać / iáko wiele sie oney Jálmu-
żny tego dnia do skrzynki włożyło. Któ-
ra iednak Jálmużná ma bydz z checi nie
z powinności dawána : ani iey též żaden
wyciągac nie ma.

III.

Wpisować ma Bracia na schadzce
 każdy Bracki przy Braciey. Białe
 ległowy zaśie extra Oratorium, bądź na
 Nieszporze / bądź którego inzego czasu
 przy Oltarzu iakim / przy dwu albo trzech
 Braciey na to wysadzonych od starszych
 dla odbierania Jalmużn / y kładzenia
 ich do skrzynki / iako sie niżej opisało.

IIII.

Tamże przy wpisowaniu / zwłaszcza me
 żczyźnie pytać ma / iesli wie o powin-
 nościach Brackich / y iesli ie dobrze w
 siebie wważył. A gdzieby o nich niewie-
 dział / wspomnieć / żeby ie sobie kupił / y
 według nich sie sprawował.

V.

Przy stole siedząc / iako y Drugi Pan
 Rådny / votum swoje dąć / y to na
 czym stanie / y co sie postanowi zaraz w
 Rapturarz Brackich Act wpisać pilnie
 ma.

VI.

Collecty Brackie / Offerty / Jalmu-
 żny /

žny / extraordinariè álbo ordinariè, ná wet y Legátá / iesliby któré kiedy byly / y zgoła wszytkié Percepty / škadbykolwiek Bráctwu przypadały / á do wiadomości iego przychodžily : táž y Expensá ich / iáko wiele / ná co / komu / kiedy / wiernie y zupełnie w Rápture wpisowác / y do skrzynki Bráckiey przy sobie wložyc kázác ma: y dla tegož ieden klucž do skrzynki bráckiey z inszymi Pány Rádnymi / iáko sie wysšey wspomniálo / miec ma przy sobie záwsze.

VII.

R Jedy čas sobie wolny vpátrzy / byle tylko przed schadzkami generálnými / któré dwa kroc do roku bywáiz / iáko sie nižey pod titulem / Schadzki Bráckie / opisálo / ma wszytkié Acta, Percepti, Expensa, y od wpisowánia / z Rápturáz ržá do Reiestrow y kšiazg wielkich Bráckich ná to zgotowáných wpisác / álbo tego užyc / žeby ie chedogo y porzadnie y wiernie zá podániem iego wpisál / y ná

Schadzke

Schadzke Bractwa generalna nagotował. A Pánowie starszy tego doglądać mają / aby sie Acta z Kápturą Pisarzowa zgadzały.

VIII

NA schadzkách generalnych / czas wpa-
trzymusy z Pány Rádnymi / liczbe
wsytkiego Bráciey wsytkiey uczynić / y
pokázác / co sie zá to pulrocze wzielo / y
zład / y ná co sie wydało / y iáko wiele w
sfrzynce ieszcze zostáło : Aby ták Brácia y
Siostry wszyscy wiedzieli / gózie sie ich
Jálmuzná obráca. O czym sferzey nízey
pod titulem / Liczby czynienie.

XI.

Kiedy Schadzka przypada Bractwa /
tedy sludze Bráckiemu ma oddać ná
Reiestrze Brácia wsytkę / gózie mieřka /
iáko którego zowia / aby tym lácniey wie-
dział / kogo obchodzić ma.

Tenże Pisarz / żeby byl tym pilnieyszy
y wiernieyszy / ma mieć Salarium pewné
od Bráciey wsytkiey / gózieby zwołásczá

z checi

z chęci swęy y miłości ku Bractwu gratis, dla Pána Boga téy prace odprawować niechciał.

ZAKRISTIANI.

Zakristiani dwa bydz mają Swietcy. A tych obierać mają Stárszy Bractwa tego do pulrocza tylko : wsłakże ieśliby sie od pulrocza zdało tymże Stárszym / ná drugie ie pulroka zostawić / wybaczywszy pilność ich y wierność / to im wolno bedzie : ábo wiec iednego odmienić / á drugiego zostawić.

Powinności ich té są.

I.

ORatoriū ábo Káplice Bracta mieć w swęy opiece y dozorze / o nięy zaś wiađować / y klucze od nięy przy sobie mieć y chować. A kiedy poprawy iákiey trzeba / z Pány stárszymi sie porozumieć y dáć poprawić / iáko sie w powinnościach Pánów Stárszych námieniło / w powinności czwartęy.

II.

Szelátie apparaty y ochedostwa
 Brackie/bądź to do Oltarzǎ / bądź
 do Káplice należacé / té któré w strzy-
 niách dobrze wárownych chowané byđz
 máig / áby chowané byly pod fluczmi
 trzema / iáko sie w powinności Szóstey
 Pánów stárszych opisáło / z których dwa
 rózne / ieden v iednego z Pánów stár-
 szych / drugi v Zákrístianá / trzeci v Wyca
 Praefectá / iáko Duchowného byđz
 máig / zwlászczá / gđzie Kielichy / Krzyże / y
 inšé rzeczy consecrowáne Brackie wla-
 sne beda: których sam Wyćiec Praefect /
 przy stárszym ma z strzynie wydáwac / y
 zás po naboženstwie zaráz tenże cho-
 wac / y strzynie przy Zákrístianách zám-
 knac: á w zatrudnieniu iego / Zákrístia-
 ni máig to odprawowác. Inšé ochedo-
 stwa zásie Kápliczne / álbo w Oratori-
 um , któré ábo sa v Oltarzǎ / ábo w Ká-
 plicy ná ściánách / stolách / y láwách wi-
 sá / máig byđz w pilnym dozorze / áby

nic

nic nie zginelo / ani sie psowáto. A iesli popráwy iákiey w czym potrzebá bedzie / dáć popráwić / y z strzynki bráckiey zápláć / y w Reiestr wpisać / porozumiawszy sie z Oycem Praefectem y z stárshymi.

III.

Swiece / olivy / lámpy / lichtarze / láwki / stolki / y inšie potrzeby / obmysláwac z strzynki Bráckiey / porozumiawszy sie z stárshymi y z Oycem Praefectem o wszytkim.

IIII.

Inwentarze dwa rzeczy wszytkich / áby záwsze spisáne mieli : ieden przy sobie / drugi w strzynce Bráckiey / z podpisem Praefectá y stárshych Bráctwa. A co pułoká przy Electley swoiey / rewizia wszytkiego czynić / y Inwentarze gdzieby potrzebá odnawiać máia.

V.

Na každé nábozenstwo Bráckie / priwatné y publiczne / w czas przybywac / Káplice kazac sludze Bráckiemu

ochedozyc / świece / y lampy kazać zapalać / y rzeczy do nabożeństwa potrzebnych / zwłaszcza do Communiéy Bractwéy gotować / aby mieszkánia żadného Bractwu przez nie nie było.

VI.

NA każdy Piątek / nim sie Bracia dla disciplin do Káplice zéyda / świece / dwiemá Bractwéy młodszy kazać zapalać / ośná wszytki pozamykać / y to pilnie opatrzyć / by żadnéy dziury / dla wypátrowánia Bractwéy obnáżonych / nie było / w ten czas kiedy discipliny czynić beda : gdyż ná ten czas nie w worách discipliny swoié odprawować zwykli. A tego pilnować przed zgáśnieniem świec / aby białegłowy / iesliby które v dzwi nabożeństwem sie zabawiáły / odchodziły / gdyż ony do takiego dalszego nabożeństwa nie náleżą ile w Káplicy miedzy Braciá.

VI I.

Tenże czas / gdy iuż do disciplin

przy-

przychodzić będzie/ świece wszystkie poza-
gaścić / á láternie do tego sporządzone
z obrazem meki Pańskiéy / z Weroniką /
y z obrazem bolesnéy czystéy Panny Má-
rieý/ według opisaného Officium quin-
decim Graduum, wystawiać : á po di-
scipline świece zaś znnowu kazać zapá-
lać/ aż do skonczenia Officium.

VIII.

Główna Praefectá y starszych słuchać /
kiedy im co z strony Kaplice ábo na-
bożenstwa ábo Ceremoniy Bráckich
rozkazuje.

IX.

Głównych wszystkich Bráckich zawiá-
dować/ policzone mieć / chować / y
kiedy potrzeba Brácieý wydawać / y ná-
spisku mieć/ ábo pámietać komu sie który
wóz dał : áby sie zaś w cále wszystkie náząd-
wowały. A w tym sobie tak postąpić má-
ją. Policzmywszy wory wszystkie/ rozdzielić ie
ná kilka części / y obrawszy ossób z Brá-
cieý kilku do tego sposobnych/ one części

rozdać miedzy nie / aby ci tym łacniey
 wiedzieli / który komu wór dádza / y aby
 go zaś od tegoż komu wór dali odebráli /
 y potym pod tąż liczbą Zákristianóm
 oddáli. Tego przestrzegając aby sie wór
 żaden nie przedawał : á krobysie taki
 znalazł / y w tym byl przekonány / ma byđz
 więzieniem karány.

PACIFICATOROWIE.

Ponieważ téż miedzy inšemi powin-
 nościami Bráctwu temu podané-
 mi / te powinność iedna włożono. Aby
 niezgodné iednali : Otóż z téy miáry
 máia byđz dwáý Páacificatorowie / lu-
 dzie státeczni / znáczni / roštropni / do-
 bzy / pokóý dušny y cielesny miłuiący / y
 ze wšytkimi pokóý máiający / którzyby w-
 mieli nie tylko Bráciá niezgodná / ro-
 zerwáná / ále y inšych miedzy sobá po-
 wasnionych vgadzać / iednać / y pokóý
 miedzy nimi czynić. A obierác ie máia
 stáršy Bráctwá tego do puł rocza : á od

pułrocza / będąli sie zdáli sposobnymi /
daley zostawić y approbować.

Powinności ich té będą.

Gdzieby sie dowiedzieli o iakięs nie-
zgódzie albo rozerwaniu między brás-
cia albo Siostrami / mają sie pilnie o to
starać / aby ie ugodzili / a pokóy y zgodę
między nimi uczynili.

A gdzieby która strona była wpoma /
a nawieźdź sie dać niechciała / po pier-
wszym y trzecim wspomnieniu / Oycu
Præfectorowi Bráckiemu powiedzieć /
aby sie sam w to włożył.

A gdzieby y to nie pomogło / tedy ná-
schadzce Bráckiey starszym wszystkim po-
cichu powiedzieć / y drogi y rady szukać /
coby z tym czynić. A tam ná ten czas co
władza Brácia wszyscy / ná tym przestać.

Gdzieby też który Brat nieprzyjaciela
obcego miał : tedy też ciż Páccificatoro-
wie drog takich szukać mają / iakoby owę-
go nieprzyjaciela bądź sami przez sie /

badz inſemi ſrzedkami iakimi do vzná-
nia y do poiednania przywieźdź mogli /
czyniac ſtáranie iáko nawietſze bydź mo-
że. O ſtatek Pánu Bogu poruczyć.

Tákże gđ sieby ſie o iákieg niezgodzie
miedzy obcymi iákiegokolwiek ſtanu do-
wiedzieli / ſtárac ſie máią wſelkim ſpo-
sobem / per quæcunque media, aby ich
do zgody y miłości przywiedli. A ieſliby
ſami Pacificatores, zwaſzcza do ludzi
wielkich y zacnych przyſtepu w tym nie
mieli / tedy przecie ſukac y proſic takich
máią / ktozyby w tych niezgodnych ſná-
dnym przyſtepem / authoritate, gratia,
& dexteritate, co dobrego ſpráwić mo-
gli: Uczyniwoſy piérwéy priuatim relá-
tia Praefectowi y Conſiliarzóm / y rády
od nich / co dáleý czynic / doſiagſy. Wá-
Schadzákách y Wábożeńſtwách Brá-
ckich publicè zálécic te ſpráwe máią mo-
dlitwóm Bráckim / nie mianuic w niéy
nikogóy de nomine.

INFIRMARZE.

Niemocy ludzkie są dwoiakie / Duchowne y Cieleśne. Duchowne są z strony dusze. Cieleśne zaś są / niedostatki y choroby zwierzechne. Otóż / ponieważ toż Bractwo między inšemi powinnościami ma y to : Aby obłądzone ná drogę zbawienia ile bydy może náwodziło / y nie vmiecieńne woczyło / poćiechy y rády dodawało / co są niemocy y lékarstwa duszne. Cieleśne zaśie zwierzechowne : Dobrze každemu czynić / brata zakładac / ratowac / y Jalmużnami opatrowac / zwłaszcza Rzemisłnika wstydliwego / o którymby sprawa pewna była / że iest człowiek dobry. Przetóż z téy miary máia bydy dwa Infirmarze / ludzie pobożni / miłosierni / Boga y bliźniego miluicy / a do pobożnych wczynków skłónni. A máia táłże bydy obierani od Stárszych Bráckich według najlepszego w podobania ich do pulrocza. A od pulrocza / ábo

ie odmiénic / áby sie y duudzy Brácia w pobożnych uczynkách ćwiczyli / co by słusniejsza była : ábo rychże potwierdzić do drugiego pulroczá.

A przy główney Electií inšé obráć / ábo iednego przynamniéy odmiénic / dla wpiárowania sie w vsługowanie ludzióm : ábo iesliby sie zdało / wiec stáre potwierdzić.

Powinności ich té są.

I.

KJedy sie dowiedza o iákim Brácku chorym ná ciele / máá isdż do niego / y imieniem Bráckim náwiedzić / y ile bydż może / cieszyć go w iego niemocy. A gđzieby sami nie vnieli / tedy Oycá Prafectá prosić / áby ábo sam šedł / ábo inšego Kápiáná ktorégo z Bráciéy posłał / áby go cieszył y przelożywszy mu powinności Bráckie względem meki Páństwiéy / które sie wysšey opisały / przywiezdż go do tego / áby im doszyć czynił /

nimby

nimby chorobá ábo niemoe góie y moc
wzięta : to iest / áby sie spowiedal / Sá-
kráment Páński przyiał / y dóm swóy ro-
spíráwil / y Testáment spisal / iesližby spi-
sánego przed tym niemiał.

II.

Eż pilnować tego máta / áby iuż ten-
że chory / gdzieby mu sie pogarszálo /
á do skónania miáło / we wszytkim sobie
ták postepował / iáko sie náuka dála w
powinnościách z mełi Páńskiey wyie-
rych. Gdzie iuż ná ten czas Wycá Pra-
fectá vžyc / áby álbo sam przez sie / ábo
przez inšého Káplaná nabožného / tego
chorého czesto náwiédzał / y pilnie oto sie
stáral / iákoby ten chory / gdzieby go Pan
Bóg z tego swiáta porwoływał / z do-
brym sumnieniem vspokoiony / y od wszy-
tkich swietelskich rzeczy będąc wolny / Ole-
iem swietym opátrzony / w lásce Božey
skónać mógl.

III.

Gdzieby též przy téy chorobie obaczyli
i ákie

ialkie potrzeby cielesné / żeby był niedostá-
tni / y potrzebny / bez miešťkání dá-
znác Oycu Praefectowi / aby stáršé tyl-
ko samé obestawšy / y im to přeložy-
wšy / ráčunek według ossoby / według
potrzeby / ábo též według přemoženía
štezynti Bráckéy / ialmužné náznáczyli /
y přez teš Pány Infirmarze choiemu
poslali / któzy tego přestřégác májá /
aby sie tá Jalmužná / ná potrzeby cieles-
né brátá chorého obracála.

IIII.

Gdyby též iuž přysto do tego / żeby
Brát ten umárl: tedy záraz Pános
wie Infirmarze obwiešćić to májá oycu
Praefectowi / ktory záraz / ábo te^o dnía / ie-
šli byďž može / ábo názáutř / baďž sam
přez sie / baďž přez inšěg Káplaná ma
od práwíc Mšá pro defunctis in Orato-
rio, přy Oltarzu od Clemensá óšně^o ná
to v přywiléiowanym. A Brácia y Sio-
stry zšedšy sie ná Mšá / májá zmówić
dwá rázy Korónke Panny Máriey / zá

duše

duše zmárłego: á dnuďzy co prostŝy po
piáci Páciertzách y po piáci Ťdrowych
Máry y Credo.

Čiž pilnowác máig Anniversarŝoro /
y insyých Mŝy žalobnych zá dobredŝieie
znáčnieyŝé / iáko sie pod titulem / O ŝá-
lomŝách zá vmárle / niŝey opisálo.

V.

GDŝie též náděydŝie dŝien pogrzebu
oněgo Brátá / á bylby zásluŝony
Bráctwu: tedy čiž Pánowie Infirmas-
rŝe / Oycu Praefectori máig dáć o tym
ŝitác / áby Bráciá oběŝal. A Bráciá
wŝyŝcy w worzech z Processiá odprowá-
dŝie go do grobu wěćiwie máig: nic zá
to od ŝadněgo nie biorąc. Bo to wŝy-
tko dla Pána Boga / y dla pozysťkánia
odpuŝtów wyŝŝey miedzy odpuŝty miá-
nowáných / z miłóŝci ku bliŝniemu czy-
nić máig / chcáli áby ie tóž przy ŝmierći
ichŝe wlaŝněy od Bráciey wŝyťkěy po-
tkálo.

VI.

PRzy pogrzebie tegoŝ Brátá / čiž Pá-
nowie

nowie Infirmarze tego pilnować mają / aby tamże zaraz przy tymże pogrzebie była za dusze zmarłego druga Misa czytana w Kaplicy przy Oltarzu za zmarłego wprzywilejowanym / od Oycá Prefectá / ábo od inšego Káplaná / od Prefectá náznáczoného : o czym przed pogrzebem postanowienie byđz ma. A Brácia wszyscy y Siostry ná pogrzebie bedące / mają po pięci Paćierzách y tyle Zdrowych Máriy / y jedno Credo zmówić / prośąc Pána Boga za dusze zmarłego / aby grzechy odpusćić / y przyiąć iá lástkarie do chwały Królestwa swoiého raczył.

VII.

A Iż též y krom Bráćiey Bráctwa tego / náydnią sie y inšy chorzy po więzieniách Mieyskich / á powinność Bráctwa tego to z sobą niešie Więżnie náwiedzać / y Jálmužnámie ie Dušniemi y Cielešniemi opátrować / iáko sie wyššey wspomniáło : Tedy ciž Pánowie Infirmarze / ná každý Miesiac raz / beda po-

winni

winni po Ratusách y więzieniách mieys-
skich / kiedy sobie czas wpatrzą / pytać ie-
sliby iakięgo chorego więźniá w którym
więzieniu nie było / któryby niśkad ratun-
ku żadnego / ábo opátrzenia niemiał.
A iesliby sie który taki znalazł / wprosić
sobie przystęp do niego / y nawiedzić go
imieniem Bráctwa wszytkiego / y wyro-
zumieć niemoc y potrzebe iego / á przy-
tym pytać / Jáko dawno sie spowiadał /
y przystepował. A przywieźdź go do tego
namowami y rozważaniem dobrym /
aby piérwéy dusze opátrzył / potym sie do
lekarstwo cielsnych wcieli. Na co gdy ze-
zwoli / zostawić mu iaką Jálmuznę cie-
lesną y nadzieie dobrą. Potym Wycu-
Præfectowi y Pánóm stárşym to od-
niósşy / stáréc sie / aby Káplana spórzá-
dzono / y iesliby strzynkę Brácka zniós-
ła / ná lekarstwo wáżyć / ábo y nań w ko-
ściolá Jálmuzny prosić / aby sie tak li-
mul & semel y duszy y ciálu dogodziło.

¶ Quartálnym nawiedzaniu Wie-

źniów

źniów wszytkich: także y o Wielkopiątkowym wyzwoleniu iednego Więźnia/ y o powinnościach swych ciż Pánowie Infirmarze/ niżej pod tytułem własnym mieć będą.

VIII.

Ciż Pánowie Infirmarze/ między in-
 śemi powinnościami y te nieposle-
 dnią mieć mają: Aby nieumiejetné y os-
 blażone ná drogę zbáwienną náwo-
 dzili y wczuli. To iest/ gđzieby ná iákiego
 obładzonego w wierze/ ábo téż niewmie-
 jetného/ w Cnotách świętych ozieblého/
 ná wśteteczniá/ cudzoložniá/ piiánice/
 kóstere y lichwiarzá nápadli/ á baczyli-
 by drogę do tego sposobną/ czas y miej-
 sce do xpómnienia/ náuczzenia y náwie-
 dzienia ná drogę zbáwienną. tedy to czy-
 nić mają sercem dobrym/ prostym y stárá-
 niem pilnym cichym ile Pan Bóg łaski
 swéy świętéy/ y Duchá s. komu doda.
 A gđzieby wiec sami/ do tego sposobni
 nie byli/ á baczyliby pracę nie próżną/

tedy

tedy bacznie sobie w tym postąpiwszy /
 Oycá Práfektá prosić / ábo inšého Ká-
 pláná godného náprávić ná to / ázaby
 sie dušá Pánu Bogu pozyskálá. Tóž
 iednáť wzgledem tego punktu Brácia
 wszyscy czynić powinni / gđzieby sie któ-
 rému occasia iáka do tego sposobna po-
 dála / y opuszczáć tego nie máia / zá czym
 y lástá Boža y wielka przysługá roście.
 Sámi sie tego co návárziéy wystrzegá-
 iac / z czego inšé y kárza y vpominaia.

Te tedy są napředniejšé powinno-
 ści przedniejšych offób Bráctwa tego
 swietého. Którzy wszyscy v stole Brá-
 ckiego ná schádzkách w Káplicy zásiá-
 dác z soba / y spólnie o tym wszytkim / co
 sie tu opisálo / y o inšych rzeczách / we-
 dlug času y potreby rádžic / nánowy
 czynić / y stánovic / y přestrzegáć wszy-
 stkiego máia: Pána Boga y sumnienie
 záwsze w každych rzeczách před soba
 máic.

Powinności Przedni- ków mnieyszych.

Króćm tych wyszſzey opiszanych osób /
do rady y do obmyślávání rzadu
dobrego / iż téż y diudzy ſie náydwią / kto-
rzy do porządku tylko náležą / á nie do rá-
dy / y nie ſiadái: y ſtolu / iáko ſą Kálwá-
riſtowie / Crucifer / Regentowie / y
Slugá Bráćci : Otóž z tych každého po-
winność włáſna tu ſie krótko opiſála.

KALVARISTOWIE.

Kalwariſtowie ſą y bydź máią dwáy
od ſtárſzych przy Electiíey generál-
néy / do pułroczá tylko z Bráćiíey obiera-
ni. A od pułroczá ná ſchadzce generál-
néy / ondſie przy ſwiećie Podnieſienia
Krzyża S. gđzieby ſie zdáło / inſe ná to
mieyſce obrać / ábo téż dawné confirmo-
wác. Z czego z miłóſci ku Bożey ſłuźbie /
wymáwiać ſie nie máią.

Powinności ich té [4.

I.

NA każdy piątek rano przy Mszy Bractwiey / y w wieczór przy Officium piętnąście Graduśów / także y na każde nabożeństwo / kiedy sie w Oratorium / albo w Kaplicy bractwey odprawować będzie / zawsze przed Kaplicą w wozach przeciwo sobie v samych drzwi / gdzie do Kaplice wchodzi / stać mają / trzymając trupią głowę na lasce w ręku : A gdy który Brat albo Siostra / albo inшы ludzie do Kaplice wchodzić będą / wszystkie do posłuszeństwa y do śmierci vpominać mają / używając tych słów głosem / z nabożeństwem do wszystkich : MEMENTO MORI. A po Polsku : PAMIĘTAJ CZŁOWIECZE NA ŚMIERĆ / A ZA GRZECHY POKUTUJ.

II.

Jż vpominać mężczyźni mają / zwłaszcza w Piątki w wieczór / gdy sie schodzą

dząć na discipline / którą w ciemności
odprawować zwykli / do Káplice be-
da / y tego pilnować / y niedopuszczać ma-
ią / aby żaden do Káplice nie wchodził z
armatą abo z bronią iaką namnieyszą / y
owsem gdzieby którego takiego oba-
czyli / gładko wpómniali / y prosili / aby
bron swoje przed Káplicą zostawił / którego
ieden z Kálwarystów gdy Káplice zam-
kną przede dziwiłami pilnować powi-
nien / y oné zaś oddać.

III.

Cż na każdéy Processiéy Bráctéy /
kiedy w wozach Brácia póyda / ma-
ią zámie przed Brácią zaraz tuż po cho-
ragwi przodować / y owychże słów wys-
szyć opisanych używać MEMENTO
MORI.

IIII.

Toż też maia mieć przed oczyma / ie-
śliż inşé do pokuty / y aby na śmierć
pamiętali / wpóminaią / daleko wiecey są-
mi na to pamiętać / y siebie samych zaś

wŝŝe w pómínac / y táŝ sie ŝpráworóc máŝ
 iŝ / áby ŝámi ŝywotem y ŝpráwámi ŝwé-
 mi powodem dobrým inŝym do tego
 byli. Przetóŝ téŝ ná ten wzáŝ obieráni
 bydŝ máŝ ludzie ŝtáteczni y ŝpoŝoyni / y
 Boga ŝie boŝacy / któryby to y ŝiebie do-
 bze wwaŝác wmieli / á wŝŝytko z poŝoŝy y
 naboŝenŝtwém wielkim odpráwiali. Te-
 go ŝie ŝtrzegác / by miáŝto odpustu y lá-
 ŝŝi Boŝey / którey zá tym wczestnikámi
 bydŝ mieli / gniewu y káránia ŝobie nie
 iednáli / góŝieby ten wzáŝ ládáŝáŝo y nie
 z naboŝenŝtwem odpráworáli.

CRVCIFER.

Jŝ téŝ do Processiíey Bráckíey potrze-
 bá mieć záwŝŝe iednégo / któryby krzyŝ
 álbo znák wmczenia Pánŝŝiego noŝil:
 Otóŝ téŝ y tego Pánowie ŝárŝŝy w tenŝe
 czás wláŝnie kiedy y Káŝwáŝiŝŝy z Brá-
 cíey obierác máŝ / táŝŝe do pulkóŝ / czlo-
 wieká dobrego / poboŝnégo / y táŝŝiego /
 któryby ŝie lenić niechciál / y nie wŝŝydał.

z Nikodemem swietym Krzyżá Páns-
kiego nosić / y któryby nošeníu podolał.

Powinność iego tá iest.

Zawsze przy każdéy Processiéy Brá-
ckiéy Vmeczanie Pánskie / ná to zgo-
towane / między Brácią ná swym miey-
scu nosić w worze / twarzy nie odkróć-
jąc. A nosić ma z wczciwością y z pokorą
wielką / pánietając ná Páná Zbáwiciela
swego / iáko go sam z wielką pokorą y
cierpliwością nosił. Náwet / tym sa-
mym / y sobie samemu y drugiéy Bráckéy
przypominác ma / wszytkié frasunki / kło-
poty / boleści / nédze / ié. kiedy przypádną /
aby cierpliwie znoszone y dźwigáne by-
ły : poniewaz Kościół wszystek Boży / y
to Bráctwo / nie pod inšą / iedno pod tą
Krzyżá Swietégo Chorągwią / swoje
wojne z Ciálem / z Swiátem / y z Szá-
tánem / w Krzyżu wielkim wstáwicznie
toczy / y wiedzie.

REGENTOWIE.

A By też Processiæ / ábo Compániaæ
Bráctie w dobrym porządku zároveň
bywały: tedy tym gwóli bydy dway má-
ia Regentowie obieráni od Pánów stár-
szych ná každé pulroka / tymże sposobem
iáko y Kálwaristowie.

Powinności ich té [a.

W Processiách / kiedy Brácia w wo-
rzech bywáia w Piątki tegodnio-
wé przy Gráduśách / ábo w Miesieczné
álbo Márcowé / álbo wielkopiątkowé / y
wszystkie inšie publiczne y prywatné / rząd-
lastkami czynić / y tego pilnować máia / á
by Brácia porządnie równo po sobie /
nie ciasno / nie blisko też áni dáleko ná-
zbyt od siebie / áni tumultuarié, ále státe-
cznie poważnie / porządnie / para á para
postepowali: rozmawiać im z sobą nie
dopuszczáli / áni twarzy odkrywac: ále ow-
šemáby tego pilnowáli / żeby złożywszy re-
ce / Pácierze ábo siedm Psalmow / ábo Ko-

ronke błogosławionéy Panny mówili /
 ábo z drugimi zá rovnó w Processiách
 nabožnie spiewáli.

Kiedy též discipliny czynić máia / zwoła
 szą we dni Márcowé Postu Wielkie
 go / tego pilnie przestrzegác / áby disci
 pliny z naboženstwem y sercem prawdzi
 wym / nie dla okáziéy żadnéy / ábo pró
 znéy chwały iákiey czynili / ále zá grzechy
 žaluiac / inszym ludzióm byli powodem
 do skruchy / áby sobie Pána Boga roz
 gniewáného blagáli / y tážte iednali.

SLVGA BRACKI.

NA Sludze Bráctim wiele należy : y
 przetož Pánowie Stáršy obierájac
 go tážte nákožde putrołá / przy inszych
 Wzrednikách mnieyszych / máia vpátro
 wác státecznego / wierného / skromné
 go / powolného / trzézwiého / pilného / y
 tákiego / coby tylko Bráctwa sámego
 pilnował / á w insé posługi sie nie wda
 wał : moze byđż iednáť Rzemieslnik iáki
 któryby temu podolał. Powin

Powinności iego té [a].

I.

Schadzek y Nabożeństw wszystkich Bráckich pilnować.

II.

Pzed tym nim sie Stárszy y Brácia zéyda/ iuż bydy w Káplicy/ y czekać: á żadney schadzki ani nabożeństwa nie omieścić.

III.

W Káplicy ná schadzce pilnować rozstazania wśelákiego/ stojąc v stole: y co sie roztaje / záraz chetliwie bez odmów uczynić y wykónać.

IIII.

So Káplice ná schadzłách / gdy ná mowy bywáią / nikogdy obcego nie przypuszczać / aż zá wiadomością Stárszych.

V.

Z Káplice nie wychodzić / aż po schadzce będzie.

VI.

Rzplie pilnować / aby záwsze byla oschedožna / omieciona / y porządna / zwłasczá kiedy schadzki woczyście y Miesieczné dla namów bywać máia: gdzie stol y láwki y stolki według potrzeby porządowóné / dla stáršých y dla Bráciey bydy máia.

VII.

Piątki ná Mšách y ná Gradu-
fách / také y w inšé itaboženštwá Bráctie / świeće / lámpy / zápalác / á Pá-
nów Žakristianów we wsytkim sluchác.

VIII.

Na každý Píatek / kiedy Brácia disci-
pliny odprawowác máia / wsytkié
ořná pozáwierác / y také opátrzyć / aby
swiatlá namniěy nie bylo / króm swiēc y
lamp / iáko sie w Powinnošciách Žakris-
tianškich opisáto.

IX.

Edy Brácia przystepowác beda ná
Tiedziele Miesieczné / y Wroczyste
swietá / gotowác ma wsytko to / co do

Communitéy Bráckéy należy / zá doklá-
dem Zákrístyanów.

X.

GD obsequiy Bráckich od żadného
nie nie brać / tylko ná swym Salariū,
przešťawac ma pod winą.

XI.

ZRácia wszytké ná Keieštrze spisána
mieć / y kiedy Oyciec Praefect rośta-
że / wszytké Brácia obysdż y ná schadzke
prosić.

XII.

OO Oycá Praefectá we dwa dni raz /
ábo kiedy poń pośle / náwiedzić / y
pytać / iesli czego niepotrzebuie / y co ro-
śtaże wezynić / y chetliwie wykonać.

XIII.

PAnów Zákrístianów kiedy co rośta-
ż / ile w rzeczách Bráctwu należ-
cych słuchać / y pilnie wszytko spírać.

XIIII.

GWorách Bráckich wiedzieć / y tego
pilnować / áby który nie zgingał : o
czym z Pány Zákrístiany porozumiewać

siema w ten czas / kiedy się wydawac ma
ia / iako sie w Powinnościach Zákristi-
anistich opisało.

XV.

A Zedy czas wpátrzy / ile Lećie / wory
Bráctie przesussac / przegladac / iesli
by ktory popráwy potrzebował / dac Zák-
kristianóm znac / aby popráwione byly /
y tego pilnowac / aby zász porzadnie cho-
wane byly.

XVI.

A Isé wśelatie poslugi Bráctwu ná-
leżące odprawowac / pilnowac / che-
tliwie / wiernie y życzliwie wykonywac /
y tego przestrzegac / aby placa iemu od
Pánów Stárszych z Jálmuzn Bráctlich
placona nie pociągala zá soba pceńy iac-
kiey / zá zdaniem Oycá Pra-
fectá y Pánów
Stárszych.

BRÁCTWO

Bráctwá COMPASSIONIS, Cześć Trzecia.

O PORZĄDKACH Bráckich.

D Pisawşy w Piérwszey Cześci
powinności wszytkié/ tákże y
we Wtórey Obińce/ Dozora
ce/ Stársze y Urzedniki Brá
ctwá wszytkiego: Teraz w téy części trze
ciey mieć będziemy o Porządkach sá
mych / y o náukách Bráctwu wszytkies
mu służących / iáko sobie w czym postę
pować / iáko nábożenstwa odprawo
wać / y iáko rzeczy swoje wszytkié w tym
Bráctwie prowadzić wszyscy mają.

ELECTIIEY SPOSOB.

Lectia Superintendentá/ Praefectá
y Stárszych / ma bydz doroczna / ná

Koźde

Koždé swiето Tadejienia Krzyża S. od Bráciey wszytkiěj tym sposobem.

Tydzień przed tym / y w swiето Tadejienia Krzyża s. ma byđz tá Electia od Oycá Káznodzieie publicè wszytkim z Ambony opowiedziána / áby sie wszytkim obwieścila : prośacy / áby sie Bráćia wszyscy ná nie schodzili. A dzień przed sámą Electią slugá Bráćki ma zosso- bna obyśdž Bráćia wszytkę / áby sie w czas poobiedzie názáiutrz zeszli.

Dziew Electiěj náznáczony ma byđz albo piérwšy po s. Krzyžu / gđzieby tegoż dnia w dzień s. Krzyża byđz nie mogła / dla zabáwienienia sie naboženstwem / ábo wiece y w Tiedziele blisko przyšla / który dzień z tych do tego sposobniejšy będzie / áby sie Bráćia wszyscy zisďz mogli.

Tegoż dnia Electiěj / ma byđz Msza ráno Bráćka spiewána solennis o Duchu s. ná której Bráćia y Siostry przystómni / prośić Pána Boga máia o Ducha s. áby obierác mogli Stárše dobre /

maďie /

mańdrie / stateczne / y Bractwu przysto-
ne y pożyteczne.

Po obiedzie / gdy sie Pánowie stárszy
y Bracia zéyda / Oyciec Praefect / gdzieby
Superintendentá nie bylo / zwykłym spo-
sobem Paciérz y Collectę zmówiwszy /
zásiedźz Pány Stárszymi mieysce swo-
ie ma: y táńże v stole siedząc / Peroratię
do Brácię wyznimwszy o Electię / po-
wie o zachowaniu / o pilności y Vrze-
dzie Pánów Stárshych przeszłych y imie-
niem Brácię wszytkię / podziękuię im
za pilność y stáranie / samého téż siebie
nie przepominając. A zaraz powie / że
trebá inszych obierac / albo iesli by sie
im téż zdáło / y te stáre confirmowac.
Po perorácii Pánowie Stárszy y Vrze-
dnicy wszyscy polożywszy klucze / Acta,
Reiestrá / y skrzynkę Bracką / y podzię-
kowawszy za vrzedy / odéyda od stolu / y
siedzą ná inszym mieyscu / króm Oycá
Praefectá abo Superintendentá / którzy
ieszcze przy stole zostac mają.

Támże

Támże Wyćiec Præfect/ ábo Supers
intendent / który ná ten czas koniecznie
má bydz/ o co go Brácia dni kiltá przed
tym prosić máia / áby przybywał / spyta-
wszy Brácia / iesli do Electiíey przysta-
pic/ po zezwoleniu/ znouu kłéknąc wśy-
tkim / y S. Duchá wzywác rostaże / vt
sequitur,

HYMNVS.

Veni creator Spiritus,
Mentes tuorum visita;
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti pectora.
Qui Paraclitus diceris,
Donum Dei altissimi,
Fons viuus, ignis, charitas,
Et spiritalis vnctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus;

Tu

Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus.
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longiùs,
Pacemque dones protinùs:
Ductore sic te præuio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque filium,
Te vtriusque spiritum,
Credamus omni tempore,
Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In seculorum secula. Amen.

Kyrie eleyson : Christe eleyson :
Kyrie eleyson : Pater noster,
Secretò.

Ÿ. Et ne nos inducas in tentati-
onem.

R. Sed libera nos à malo.

Ÿ. Veni Sancte Spiritus, reple tu-
orum corda fidelium.

R. Et tui amoris in eis ignem ac-
cende.

Ÿ. Emitte Spiritū tuum & crea-
buntur.

R. Et renouabis faciem terræ.

Ÿ. Domine exaudi orationem
meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

OREMVS

O R E M V S

DEus, qui corda fidelium, Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis quæsumus, in eodem Spiritu recta sapere, & de eius semper cōsolatione gaudere.

DEus in te sperantium fortitudo, adesto propitius inuocationibus nostris, & quia sine te nihil potest mortalis infirmitas: præsta auxilium gratiæ tuæ, vt in exequendis mandatis tuis, & voluntate tibi & actione placeamus. Per Dominum nostrum Iesum Christum. &c.

Wo odpráwiwszy / Oyciec Præfect /
 ábo Superintendent / rostaże Pá-
 nóm Bráćiey / áby miedzy sobą obráli os-
 sob dwánaście státecznych / nie ruszájac

onych/ co byli przed tym starszymi : bydź
bowiem może / że będą reeligowani / a
oni sami siebie znówu wybierać nie mo-
gą. I inszych tedy Braciey dwanaście
obierani bydź mają : którzy mając dozwó-
lenie zupełne obierania Superinten-
denta/ y Oycá Praefectá/ y Pánów star-
szych/ siedzą v stole wssyscy. A tu dopie-
ro Oyciec Praefect / abo Superinten-
dent / iesli iest / mają wstać z mieysca
swego/ y vsiedź gdzie indziéy nie dale-
ko stolu.

Pánowie zaś Electorowie/ wziąwszy
koždy kártkę gola / nie z fauoru / nie dla
pożytku iakiégo / ale według sumnienia
swego / Pána Boga mając przed oczy-
má/ nie zmawiaiąc sie/ koždy z nich potá-
iemnie obierác mają. Naprzód Super-
intendentá : y nápisawszy imie iego ná
kártce/ záwrzec ábo zwinąć/ y ná stole w
pośrodku položyc. Agdy inż kártki wssyt-
ki gotowe będą: tedy Pisarz Bracki przy-
stąpiwszy do stolu/ kártki oné / po iednéy
biorąc/

biorąc / ma glosem każdego electá Jmie
notować. A ten który glosow więcej be-
dzie mieć / ten ma bydź: y tego prosić
Pánowie Brácia wszyscy máig / aby przy-
iął / iesli iest przytomny. A iesliby go nie
było / do niego wysłać / y oznaymić mu
to / y prosić aby przyiął ten wzgód ná sie.
Alle iesli przytomny bedzie / á przyjmie /
tedy prosić / aby mieysce swoje zásiadł zá-
raz. A gdzieby była paritas votorum,
tedy znou máig wybierać / y o to sie stá-
rać aby ná iednym stánelo.

To odprawivszy / przystąpić tymże
sposobem do Oycá Praefectá / á po nim /
do Pánów Stáršych: także który glo-
sow więcej mieć bedzie / ten bydź / y záraz
swe mieysce zásiadać ma. A gdzieby sie
który wymawiał: tedy go Brácia wszy-
scy prosić máig / aby przyiął. Moga ie-
dnák ciż Pánowie Electorowie y Super-
intendentá / y Oycá Praefectá / y wszytkié
pány stáršé reeligować / iesli sie im bedzie
zdáło / ábo wiece dwu mlodszych do dwu

starszych obierać: Co się też y o inszych Urzędnikach rozumieć ma.

A skoro Pan Bóg zdarzy / że wszyscy iuż swe mieyscá zaśiedzą: tedy Superintendent / albo Oyciec Praefect Pánu Bogu dziekując / Te Deum laudamus mówiąc / nie śpiewając / zacząć / a Bracia wiersz za wiersz odpowiadać będą / aż do końca. A zaraz tamże klucze / Reiestrá / Acta Bractwé oddać się im mają.

Po téy Electiów dopiero Pánowie starszy z Praefectem / sami / obiorą między Bractwá wzedniki insze / choć bez cedul / którzy się im będą naylepszy zdáli / albo wiec staré ná wzedzich ich zostawić y potwierdzić.

Co wszystko gdy się odprawi: tedy Pisarz Bractwé ma one Electiá wpisać státnie / koż obrano / koż zostawiono / de nomine & cognomine, nic nie opuszczając.

LICZBY CZYNIE NIE.

A Iż ná tym wiele zależy / áby się li-

liczbá wszystkich Percept y Expensow Brackich co rok dwa razy czynila: tedy pierwsza liczbá bydz ma z Reiestrow od Pisarza Brackiego iuz stárecznie ná to nágotowaných / záraz tegoż dnia po Lectuiey generalnéy od Pánow stárshych roku przeszlego / Bráciey wszystkich y pánom stárshym nowo wybránym / czyniona: áby wiedzieli / iáko wiele y co zostáwila im z swego sásuntu przeszlego / ábo iesli téz co zostáło.

Druga liczbá ma bydz w pulroka / od tych stárshych nowych / ná dzień Podniesienia Krzyza s. ábo kiedy sobie czas potemu sposobny náznacza / choc y w Niedziele przesla ábo przyszla po swiecie / nic dáley. Czego Oyciec Praefect ábo Superintendent dogládać ma / áby sie ko niecznie odpráwila. A iesliby zwoloka byla: tedy Brácia sami instántiá pilné o to czynić máia.

Przy téy liczbie dogládać pilnie máia Pánowie Brácia / ábo sam Superinten

dent / aby sie Relestra z sobą zgadzały :
 weyrzawszy we wszystko / na co / kiedy / ko-
 mu co sie wydawało. Alesliby w czym
 myśla była iaka / za namową spólną / co
 z tym czynić / postanowić / y tego nąpo-
 tym przestrzédz / aby żadney wiecey nie
 bywało. Jalmuzna bowiém ludzka złe
 szafować nieprzyystoi / y liczbe Pánu Bo-
 gu y sumnieniu swemu dąć każdy za to
 musi / náwet / winien iá nagradzać ten
 któryby sie winnym znalazł.

Liczbę odprawioną statecznie Wyściec
 Præfect y osoby niektóre zacnieysze przy-
 tym będące podpisać y approbować mäs-
 ią. Alesliby ieszcze na ten czas o czym ná-
 mowy y stanowienia iakié bydź miały /
 á czas był po temu / tedy sie odprawić
 wszystko może.

SCHADZKI.

Ponieważ iako inśe wszystkie sprawy y
 rzeczy / tak y w Bráctwach ordiná-
 tye mieřać y odmiéniać sie zwykły. A

gdzieby

gdzieby temu w czas nie zabiegano / albo
przynamnię / gdzieby porządków podać
nych y opisanych nie pilnowano / wnet
by śwankować wszystko musiało : y próz
neby stánowienia były / gdzieby do ef
fectu swego nie przychodziły. Przetoż
gwóli temu schadzki Bractwa być ma
ją / albo w Káplicy / iáko po te czasy było
y iest : albo wiec / gdzieby potrzeba była
v Superintendenta / albo v R. Praes
cta / gdzieby nayspůsobnię potrzebą te
mi czasy wkazała : do tad / aż sie da Pan
Bóg łupi y ná to náznaczy Dom iáki /
blisko Kościoła Bractwa / do którego po
tym Bractwa wszyscy schodzić sie będą
powinni.

Schadzać sie mają ná każdy Miesiąc
raz w Niedziele Miesieczną Bractwa /
kiedy nabożenstwo swoje Bractwa odpra
wują przed Niespojem w czas / albo iá
ko sie czas poda. A koby zaniedbał / taki
Jálmuzne tym wietszą do strzynki Brac
twa dąć ma.

A ná téy schadzce / gdy sie wszyscy już
 zéyda / y zástadac mieysca swe Pánowie
 stárfy máia / naprzód ma X. Praefect z
 Bracia wszytká kłénac y te modlitwe
 mówic:

Veni Sancte Spiritus, reple tu-
 orum corda fidelium, & tui
 amoris in eis ignem accende.

Kyrie eleyson, Christe eleyson,
 Kyr. eley. Pater nost. &c. secret.

Ÿ. Et ne nos inducas in tentati.

R. Sed libera nos á malo.

Ÿ. Memento Domine congrega-
 tionis tuæ.

R. Quam possedisti ab initio.

Ÿ. Domine exaudi orationē meā.

R. Et clamor meus ad te veniat.

OREMVS.

Mentes nostras, quęsumus Do
 mine

mine, lumine tuæ claritatis illustra, vt videre possimus quæ agenda sunt, & quæ recta sunt agere valeamus. Per Christum. &c.

PO modlitwie zasiałszy w sęby / X.
Superintendent iesliby był / albo X.
Præfekt peroracja miała uczyni do Bract-
ciey / bądź to na zbudowanie iakie y po-
cieche dusz Bractkich / bądź też czasowi
folguiać / powiedzieć tylko przyczynę sch-
dźli oney.

Tamże / iesli potrzeba wkaże / namo-
wy czynić miała o napiawie porządku
Bractwa tego / gdzieby w czym niedbál-
stwo było / o postanowieniu iakim / albo
o opatrzeniu Brata chorego albo Sio-
stry / albo też o ratunku y dźwignieniu
Brata potrzebnego / albo o inszych rze-
czach na ten czas przypadłych y podar-
nych / y w powinnościach każdego stara-
wego opisaných.

Tamże też / gdzieby sie Brat iaki wy-
stepny

ślepny / nie pilny / nie posłuszny / znalazł /
 a potrzebą tego z sobą niosła : tedy go in
 charitate gładko wspomnieć / rozważyć / y
 prosić / aby też więcej nie czynił / tak sie
 w powinności Infirmarzyów opisało.

Prócz tych schadzek Miesięcznych /
 mają być i inne schadzki dwie generalne:
 Jedną na święto Wzięcia Krzyża S.
 Drugą na święto Podniesienia tegoż
 Krzyża S. gdzie już Bracia wszyscy a
 wszyscy koniecznie bywać na ten czas ro
 schadzce mają / pod posłuszeństwem / tak
 to wiele dla pociech Bractwa wszystkie
 go / tak nie mniej y dla Electiów / dla
 liczby / y dla innych pociech duchownych.

Gdzieby też potrzebą taka / Prócz tych
 schadzek miánowanych przypadła / tedy
 X. Præfekt / obelawszy Pany starsze tyl
 ko / bądź do siebie / bądź też do X. Su
 perintendentá / gdzie sobie czas y miej
 sce dadzą / zisnąć sie mogą / y tam namo
 we uczyniwszy według potrzeby / potym
 na schadzce Miesięcznej Bractwa wszy
 stkiey

kiey opowiedzieć / o czym namowa
była. Wygawsyby też rzecz taka była /
któraby tak dalece Braciey nie należała :
tedy tylko w księgi Bractw wpisać y
zamięnać.

To iednak przytym wiedzieć potrze-
ba / że na tych schadzłach Bractw Mie-
siecznych / generalnych / y prywatnych /
żadne białegłowy bywać nie mają / tylko
sami mężczyźni. A iesliby potrzebe iaka
która miała do Bractwa : tedy albo przez
X. Prafecta / albo przez którego z Stars-
szych / albo przez Pisarza ma bydź potrze-
ba wniesiona / y przez też respons ma
bydź dany / co postanowiono.

Na tychże schadzłach wszystkich / wez-
ciwość wpełała y pokoy bydź ma : prze-
chadzeł żadnych / śmiechów / żartów / ro-
zmów próznych / ani czestowania żadne-
go bydź nie ma. Brat też żaden wyrwać
sie nie ma w rady y w namowy Pánów
starszych mowa swoia / wygawsyby go
X. Prafect / albo który z starszych o co spy

tal. Na co z wiecznością wstawy głaz
 dko odpowiedzieć ma. A przetoż też wszy
 scy Bracia nie v stole / ale zá stolem / ná
 ławách porządnie siedząc / słuchác goto
 wého máiz. A v stole tylko X Superin
 tendent / X. Praefect / czterzey stárby / Pi
 sarz / Zákristiani / Pácificatorowie / á In
 firmarze siedzieć / y ci tylko o rzeczách y
 potrzebách Bráckich rádzić máiz. A co
 ci postanowia / ná tym wszytko stánąc
 ma / nie ogledując sie ná niebytnosc kto
 régo z nich.

Co sie też ná tych schadzách postáno
 wi / to Pisarz w księgi wpisać fideliter
 ma / iáko sie wyszły w Powinnościách
 iego opisało. A kiedy co tájemného be
 dzie ná schadzce / tego z Káplice nieroz
 nosić pod pœnã Dycá Praefectá / gdzie
 by sie co tákiego ná kogo nálaźlo.

Ktoby też do schadzki nie náleżał /
 wchodzić do schadzki nie ma : y iesliby
 wyszedł / prosić y wpómnąć by wyszedł /
 zwłasczá gdzieby iáké namowý tájemné
 bydz miały.

Jesliby

Jesliby též w ten czas Brácia Collec-
cty iákie Bráctwu czynili / tedy y te po-
liczywszy / fideliter do strzynki schowác y
w Reiestr wpisác.

A gdy sie schadzka stónczy / á Brácia
roschodzić sie máia / którzy iednáť wy-
chodzić nie máia / áž Pánu Bogu po-
dziekuia: tedy Oyciec Praefect z Brácia
klesnawosy v stole / rzecze:

Kyrie eleyson, Chryste eleyson,
Kyrie eleyson.

Ÿ. Cõfirma hoc Deus quod ope-
ratus es in nobis.

℞. A templo Sancto tuo, quod est
in Ierusalem.

Ÿ. Domine exaudi orationē meā

℞. Et clamor meus ad te veniat.

O R E M V S.

PRæsta nobis, quæsumus Do-
mine, auxilium gratiæ tuæ, vt
quæ

quæ te auctore facienda cognouimus, te operante impleamus. Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere, vt cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te coepta finiatur. Per Christū Dominū nostrū Añ.

Et benedictio Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti descēdat super nos & maneat semper. Añ.

WPISOWANIE DO *Bractwa.*

KTo sie do Bractwa Compassionis, wpisowac ma wolq/ ten y taki wpisowac sie ma na schadzce Brackiey Miesieczney w Pisarzã Brackiego na to wysadzonego. Drudzy zaś sie ktorzy sie wstydą/ a w Bractwie nie bywają/ iako są biąte głowy y Panny/ wpisowac sie ma

ia na

ig na Tiespoze w Tabożenstwo Brackie v tegoż Pisarza / który zawse v Oltarza bedzie gotowy. A przy wpisowaniu każdy Brat y Siostra / ma Jalmuszne do strzynki Brackiey tamze Pisarzowi oddać taka / iaka Pan Bóg nadechnie / a dobra wola bedzie. Albo téż / iako sie w Rzymie w niektórych Bractwach zachowuje / zwlaszcza w znaczneyse nábozenstwa y schadzki Brackie : przed Kaplica stół z parą świec zapalonych / y z księgami / w które sie Bracia y Siostry wpisują / wystawic : a za stołem Pisarz z Consiliarzmi / abo ze dwiema Assistentami z Braciey znanych y szarych zasiadasy / wpisować ma przyjmujące Bractwo. Gdzieby sie téż gość trafil / y odichac miał / nie mogąc schadzki Brackiey czekac : tedy może bydz zawse wpisany (opowiedziawszy wola swoje staršym Bractwa tego / y Pisarzowi.

Gdzieby téż iaka osoba w kilku miastach była / a do Bractwa tego wpisac sie

chciała / a przybydźby w ten czas do Bractwa nie mogła / tedy wolno iey będzie / dzień sobie perony na to obracszy / spowiedać się / przed Káplanem iakim inšym bącznym / któryby miał facultatem absolucendi à casibus reſeruatis, y przyſtać na to do stołu Pánſkiego : y po tym liſtem onęgo Káplana Bractwu oznaczyć / y imię ſwe nápiſawſzy gdzie mieſzka / y ſkład / odeſłać z Jálmuzna do Králowá Bractwu / aby go przyieto y w księgi wpisało. A potym kiedy czas wolny będzie / ſam przybydź y praſentować ſie Bractwu na ſchadzce Mieſieczney.

ORATORIVMALBO

Káplica Brácka.

O Ratorium teráznieyſſé Bractwu (za pewną contentacyą y Jálmuzna / któřa Je^o M. X. Biſkup Lucki / nominat Płocki / annuatĩ y od odpráwowania Officiũ Piatkowęg y inſzych prac / Zakónnikóm dáie) od Zakónników po

zwolone:

zwolone: albo za czasem Káplicy Bracka/
 w Kościele Fránciská S. za stáraniem
 y nákladem tegoż Je^o M. X. Biskupa
 Luckiego/ która już iest zaczęta / zbudowa-
 nana/ á za consensem wszytkiegó Zákonu
 Fránciská S. Kápitulnego / general-
 nego / y prywatnego / Bráctwu ná wieki
 pod pewnym Czynisem pozwolona / y
 od tych/ którzy mieli przed tym do niéy in-
 teresse, za pewna contentácia vstapio-
 na przed wzeдем Mieyskim Bráko-
 rowskim / ma bydź nie v Zákonnikóv /
 ani Kustosá/ ani Prowincialá w mocy/
 ale w mocy/ w władzy / w sáfunku / do-
 zorze y opátrzności / y w zámknieniu
 pod kluczmi Bráctwa wszytkiego / iáko
 Przywilej Fundatora/ zá pozwoleniem
 Zákonu wszytkiego nápisany y ápprobá-
 tia Stolicy Apostolskiej Bráctwu dá-
 na/ sęrzey opiéwa: y iáko sie wyszley w
 Powinnościách stáršych y Zákrystián-
 skich opisało.

W teyże Káplicy tóž Bráctwo ma

mieć y odprawować nabożeństwą swo-
 ie wszytkie / y Processie Piątkowe / Ties-
 dzielne / Miesięczne / y wszelkie inſze ge-
 neralne y prywatne / iako niżej pod tytu-
 łem / Nabożeństwa Brackie / opisano
 stoi / bez wszelkiego impedimentu y con-
 tradictiuey Zakonu Franciszka S. y o-
 wsem za pomocą y ratunkiem Zakonnik-
 ów Franciszka S. gdzieby czego potrze-
 ba okazywała / ponieważ wszytkie nabo-
 żeństwa Brackie / y stanowienia ich / na-
 czesć y chwale Pánu Bogu / y na vbla-
 ganie gniewu iego / na poprawę y pocie-
 che dusz ludzkich y Brackich / á na ozd-
 obę / pomoc / y pocieche wieczną Zakonu
 tego : czego sami iuż rzeczę doznali / od-
 prawować sie zwykli / y tak aż do końca /
 da Pan Bóg / meliorando, odprawiać
 zámie maia y beda.

Do téjże Káplice żaden / bądź Brat /
 bądź obcy / iakieykolwiek conditiuey / we
 dni Piątkowe w wieczór / kiedy Bracia
 nabożeństwo piętnaście Grádusów / y

discipliny odprawiać / wchodzić z bronią
żadną nie mają : ale i każdy / przed Ką-
plicą y Kálwáristów zostawić ma / do
tego / aż sie w Káplicy nabożeństwo od-
prawi : Czego Kálwáristowie pilnować
y doglądać mają / iako sie w ich powin-
nościach opisało.

NABOZENSTWA BRA- ckie w Piątki Roczne.

Kóm innego nabożeństwa Kościel-
nego / którego każdy człowiek Chrze-
ściński Kátholik dobry winien z poslu-
szeństwa Kościelnego / czasów y dni od
Kościoła nąznaczonych odprawować :
Bráctwo to Compassionis , względem
powinności y nabożeństwa Brackiego /
z obowiązku swego / którym sie do Brá-
ctwa tego świętego wpisało / ma nay-
piérwsze nabożeństwo swoje w każdy
dzień Piątkowy / na każdy tydzień / przez
cały rok w Oratorium , albo Káplicy
Brackiej / gdy sie dokończy / rano y w

wieczór/ bez wystawienia na ołtarz Sąg-
 tramentu nasświetłego/ y bez wśelátię
 muzyki/ y bez Processiēy/ ná sámą tyl-
 ko pámiątkę y rozbiérátię frogiēy meki
 y ciężkiēy śmierci Pána á Zbawiciela ná-
 šego Jezusa Chrystusa/ y bolesci błogo-
 sławionēy czystēy Panny Máriiēy/ á ná
 wśpóminánie sobie godziny śmierci swo-
 iēy/ obchdźić tym sposobem.

Ráno.

Al bydż Mša w Oratorium, álbo
 w Káplicy Bráckiey śpiēwana w
 mece Pánstkiey: á po Mšy Pássi á spiē-
 wána/ co Żakonnicy teraz zá perwóną Ját-
 mužną Fundátora odpráwuia/ á potym
 zá fundatig odpráwowác beda wieczné
 mi czasy. Abo tež/ gđzieby sie ludzkim po-
 trzebóm dogádzác miało/ tedy y Mša
 nie spiēwana ále czytána/ á Pássia we
 Mša miásto Ewángeliūēy/ y choeby
 Swieto iáké przypádło/ tedy przecie
 Mša swym trybem iśdż ma. Tego tyl-

to ochraniając / aby sie inszym nabożeń-
stwóm Kościelnym nie przeszkadzało.

W wieczór.

W Tęże Kaplicy Brackiej albo Ora-
torium, Bracia wszyscy odprawo-
wać mają piętnaście Gradusów z disci-
plinami / według tego / iako osobno już
są opisane y w dnu podane. A odprawo-
wane bydy mają po godzinie 22. A na
tych Piątkowych nabożeństwach rano
y w wieczór powinni bywać Bracia
wszyscy. A którzyby przybydy dla zabaw
śkich nie mogli / Jalmużne na ubogię
do szpitali Brackiej dąć mają.

Przy tych iedną k nabożeństwach Pią-
tkowych wiedzieć trzeba / że z tych ro-
cznych Piątków / wyimują sie Piątki
Márcowe / albo rączey / Piątki wszytki
Postu wielkiego / które swe osobne na-
bożeństwa mają / y odpusty sposobem ni-
żey opisanym / pod tytułem / O Piątkach /
y nabożeństwach Márcowych.

OFFICIA NA KOZDĄ Niedziele y Święto.

Ażac też wzgląd y oko ná przysługę do bogosławionéy czystéy Panny Márii / wzgledem Compásiiéy y żalu / Etóry miała z meki y z śmierci syná swego Pána nášego Jezusa Chrystusa / day to / że sie w Piątkowé nabożeństwą wieczorné przy disciplinách iéy lament obchodzi: iednakże Brácia chcąc mieć co specialnégo iéy pamiątki záwsze / y aby sobie tym więcej przysługę do niéy uczynili / przyiaższy ná sie dobrowolnie ná każdą Niedziele / y ná každé Święto / zshedшы sie do Oratorium, ábo Káplice / w porzech ráno / nie przeszkadzając nábożeństwu Kościelnemu / odprawiają glosém czytáné Officium B. M. V. wшыtko rázem. A po tónie Káptan Brácki mamieć lecte o bogosławionéy Pannie Márii: á po lectcie zaraz Nieśpór Brácia odprawiaшы / zaś sie rozcho-

dza. A czynią to Bracia na mieysce Zakonników / którzy przez cały tydzień / krom Niedziele a swiata dla nabozenstwa innych / odprawiają na każdy dzien wszystko Officium B. M. V. a w ten czas nie mogą. O toż aby y Niedziele y Swiata nie były bez tego Officium, Bractwo miaſto nich / z dobrej woli swej / y z miłości ku błogosławionej Pannie / odprawować je zwykło. A wolno na ten czas wszystkim męczyznie y białym głowóm / przy tym nabozenstwie bywać. Gdzieby też kiedy Bracia dla odprawowania tego Officium, zysdż sie omieſzczali / tedy przecie Miſa bydż ma o Pannie Marii.

NABOZENSTWA MIESIĘCZNE Brackie.

Miesięczne nabozenstwa Brackie / bywają na każdą Niedziele czwar-
ta Miesiąca z Sakramentem najświę-
tszym / y z Processią na Miſę ranę / y
na Wieſporze w Kościele wielkim. A

na tym nabożenstwie powinni Bracia
 y Siostry bywać y przystępować z nabo-
 żenstwa: á między inšemi modlitwami/
 które sie w powinnościach ábo przy Od-
 pusćciech opisały / maia prosić Pána
 Boga za utrapioné / smutné / w więzie-
 niu będącé / bądź w tym Królestwie /
 bądź w postronnych Pánstwach. W ten
 czas bowiem leda w który dzień / Bracia
 zwykli nawiedzać y opatrować więźnie/
 choré / niedostátne. W téż Niedziela
 též maia Bracia siedm z święcámi lan-
 mi isdż przed Sakramentem / dla wzcá-
 wiesćci na Processię rano y w wieczór.

NABOZENSTWO W

świeta Należieniy Pod-
 nieśienia Krzyża s.

Zł swieta / że właśnie służy Krzyżo-
 wi s. Otóż též Bracia wszyscy y Sio-
 stry / iesliby którzy na Miesiecznych in-
 szych nabożenstwach Brackich bywać
 nie mogli / w ten czas powinni z poslu-

senstwa

benstwa / y z Imienia Compassionis
Bractwa tego / którym sie pieczęcie /
przybydź na nabożenstwo / y spowieda-
wszy sie przystępować do stołu Pánskie-
go / y bydź na Processiach obu Tiespo-
rów / y na Mszy. A iesliby który Brat
álbo Siostra w Krákorwie nie byli na
ten czas : tedy tam gdzieby byli / to na-
bożenstwo odprawować są powinni /
choćby tam nie było Bractwa tego / tyl-
ko proste nabożenstwo. Bracia też roz-
dzielivszy między sie godziny przez całą
noc y przez dzień / poczynivszy po piérsz-
Tiesporze aż do drugiey / gdy godziny
od nabożenstwa spiéwaného wolné są /
spiéwać mają sami Psalterz w worzech
po godzinie iednéy. Tóż rozumieć sie ma
y o nabożenstwie w dzień S. Fránciszka
Stigmatum : A w ten czas Bracia y sio-
stry wiedzieć mają / że ktoby sie w te swie-
ta spowiadał y przystępował / y obcho-
dził Brackie dwa oltarzä według Pro-
cessiuey Jerozolimskiey náznáczoné / o

które

których niżej / dostepnie odpustu siedm
lat / y tyle Quádiagen.

NIEDZIELA MIĘSO- pustna ostatnia.

Gledniąc sie też Bracia ná oné dni
Saloné Niedziele ostatniéy Mięso-
pustnéy / gódzie sie wielkie rozpusty dzie-
ia / á za tym sie Pan Bóg obraża / chcąc
y sami sobie / y inszym bydz powodem
do dobrego / ábo przynamniéy / áby y du-
gin / którzyby w ten czas bárziéy Swiás-
tu / Ciálu / y Szatánowi / niż Bogu słu-
żyli / pozyskali łaskę Bożą / áby sie oba-
czyli / y gniew iego błągali / postanowili
sobie / y dobrowolnie ná sie wzięli to na-
bożenstwo w Niedziele Mięso-pustną
ostatnią / spowiedać sie y przystepować
do stołu Pánstkiego. Y przetoż też nabo-
ženstwo Brackie piętnastu godzin / ná
pamięć piętnastu Gráduśów meki
Pánstkiéy / w Oratorium ábo w Káplicy
Brackiéy zwykło bywać z Sákrámen-

tem naswietšym przez cały dzień. A są-
mi Brácia śpiewać zwykli Psáltérz ná-
odmianę po parze / gdy także godziny od-
naboženstwa śpiewanego y kazania by-
wają wolné. Na tym tedy nabožen-
stwie / iáko y ná inšym / Brácia y Siostry
bywać mają.

O PIĄTKACH Y NABO- żeństwach Mārconych.

A Jż też piątki wszystkie Mārconé / mają
swe naboženstwa ossobné z téy miá-
ry / że y Processiami y odpustami wiel-
kimi są nádane / y znacza wszystkie drogi /
tudy y pielgrzymowania Pánstie / które
dla nas tu ná świecie będąc / podęmo-
wać y czynić raczył : A w ten czas wła-
śnie Brácia wszyscy czynią obchód y pá-
miątkę wszystkich tych dróg Pánstich : y
rozmyślają wszystkie meke y śmierć iego
aż do samego ostatniego schowania do
grobu. Wspominają sie przy tym wszy-
tki boleści / żále y frasunki Błogosławio

nę Panny Młarię / które w ten czas dla
tego podeymowała: nawet / rolasnie w
tych dniach / czyni sie dosyć Zmienio-
wi Bractwa tego Compassionis Iesu
Christi, & B. M. V. którym sie Bractwo
to pieczętuje / y którego piatno na sobie
nosi. Przetóż Bracia wszyscy y Siostry /
nie tylko na nich bywać / y z wielkim na-
bożenstwem / z wielką wczciwością / y z
wielką skrupułą obchodzić ie: ale też za
wszystki przeszłe grzechy swoje / ludzkie y
Koronne / przykładem Tłumowitow w
wozech / bosso / kto zniesć może / z płac-
czem / z żalem serdecznym / z pokutą szcze-
rą / na wszystkich Processiach bywać /
ciała swoje postami / disciplinami / mo-
dlitwami y innymi pobożnemi uczyn-
nościami / iako po te czasy zawsze zwykło
czynić y czyniło / trąpić y odprawować
mają y są powinni.

W ten czas bowiem Bracia wie-
dzieć mają / że na te wszystkie dni Postu
wielkiego godzin czterdzieści / są nadas-

né odpusty zupełné / których każdy weze-
stnikiem bydź może / rozłożywszy sobie na
bożenstwo na wszystkie Piątki postne / po-
kilku godzin na każdy Piątek. To bo-
wiem nabożenstwo czterdzięci godzin /
nie iednemu tylko Piątkowi służy / ale
służy wszystkim Piątkom przez cały rosy-
tek Post razem / aby ludzie czas sobie upa-
trzywszy / bądź rano / bądź w południe /
bądź w wieczór na każdy Piątek przy na-
bożenstwie będąc / tym lepię y snadnię
przez wszystkie piątki postne mogli odpra-
wować to nabożenstwo swoje czterdzie-
ciu godzin / y dostąpić odpustów nada-
nych zupełnych. A Etoby też nie mógł w
każdy Piątek / tedy albo trzeciego albo
czwartego nagrodzić to może / byle tylko
te czterdzięci godzin / przez Postne Piąt-
ki odprawił.

Wiedzieć y to Bracia y Siostry mą-
dzy / że z osobną na pierwszy Piątek Mār-
cowy / Etoby sie spowiadał y przystąpił
do stołu Pańskiego / dostępuje odpu-

puśców

pustów lat siedm/ y tyle Quádrágen.

Począwszy tedy od Piątku następne-
go Mácowego/ aż do Piątku przed sa-
mą Kwietną Niedziela/ ma bywać na
kożdy Piątek Sakrament przenaswie-
szyć na Oltarzu w Oratorium, albo w
Kąplicy przez cały dzień. Tamże iuż y
Misa/ y Pássia śpiewána/ y kazania we-
dług potrzeby y czasu odprawowane by-
wać mają. Tamże iuż y Bracia wszyscy
w worzech przez cały dzień na przemiány
po drou bywać/ y Psalterz sami śpie-
wać/ y discipliny wieczorne przy Grádu-
sách iáwne w worzech czynić mają.
Tam y Kąpicá ábo Oratorium o-
twórté wszystkim bywa: y iuż nie tylko
mężczyźni/ ále y biáłyngłowóm wol-
no na ten czas przy wszystkim nabożeń-
stwie y disciplinách bywać/ rozmyślájąc
mele Páństa/ y Pána Boga prosząc
zá pokóy Chrześcíanští/ y zá szczesny po-
wód Koronny: zátym bowiem pozy-
skuje sobie kożdy odpustu/ sto dni.

PROCESSIA IEROZO-
limska Mārcona Postu
wielkiego.

PRzysposobiwszy pierwszego Piątku
Mārconego/ Bracia y Siostry ser-
cá swoje przez przyicie naswietnego Sá-
kramentu Páńskiego / do naboženstwa
glebszego Postnego/ y odpustu pierwsze-
go pozyskawszy/ przystepować mają do
Processiiey y obchodów y rozmyślania
meki y dróg Páńskich. O których tak
Bracia y Siostry wiedzieć wszyscy mają.
Jako w Káplicy Brackiey/ Bracia
wszyscy y Siostry obchodzą nabožen-
stwo godzin czterdzięści/ przez wszytkie
Piątki Postne/ nie bez odpustów/ iáko
się wyszłszy wspomniáło / z Sakramen-
tem pzenaswietnym / który cały dzień
ná każdy Piątek Postu wielkiego w Ká-
plicy Brackiey/ ná Oltarzu stoi: tak zaś
w wieczór po odprawieniu w teyże Ká-
plicy naboženstwa swego Graduów

pietnaście/ mają tenże Sakrament na
Kościół wielki do Ołtarza wielkiego od
prowadzić processionaliter w sakach
z wczciwością wielką/ na kształt Jerozo-
lymskiej Processii: o której taką wi-
domość mieć mają.

W Jeruzalem ludzie Chrześcijańscy/
gdy nabożeństwem wzbudzeni bywają/
mają ten zwyczaj / że mieysca święte me-
li Pánstkiej obchodząc y nawiedzając zwy-
kli / tak iako tam po sobie idą: to jest:
gdzie Pan Christus v slupá był bicz-
wany: gdzie w ciemnicy siedział: gdzie
świate iego dzielono: gdzie krzyż S. Jeze-
na S. nalażła: gdzie Pána zelżywie wia-
gano: gdzie go do góry Kálwaria pro-
wadzono: gdzie Christusa Pána ukrzy-
żowano: gdzie Ciało naswietłe Zbawi-
ciela nášego pomázowano: gdzie grób
iego jest święty: gdzie sie okazał Má-
riey Magdalenie: y tam gdzie sie uká-
zał Błogosławionéy Pannie mątuchnie
swéy po zmartwychwstaniu: y inšie
miej-

mieyscá świętę. A obchodząc te mieyscá /
zwykli mawiać nabożné hymny z Anti-
phonami y z Collectami / z kąd wielka po-
ciecha duszna odnosi / y odpusty wiel-
kie. Otóż y to Bractwo Compassionis,
ma wstąpić przed się tóż nabożenstwo / ob-
chodzić takowé mieyscá świętę / ná kształt
tamtych mieysc Jeruzolimskich / z temiż
hymnami / Antiphonami y modlitwami /
iákich tam używają. To wygawsy /
że nie tym porządkiem iáko w Jeruza-
lem / ani téż rázem wszystkie mieyscá / iáko
się tu opisało / ale pewnych czasów y po-
rządkiem innym. Jedné bowiem mieys-
cá Pásstiey właśnie służą ná Post wiel-
ki: drugie ná obchód nabożenstwa on-
dzie po Wielkiey nocy: trzecié ná świętá
Wależenia y Podniesienia Krzyża S.
iáko się to niżej opisało / a w Czwartéy
części sierzey y gruntowniey każdy sobie
naudzi.

Co się tedy tycze obchodzenia Proces-
siey w Piątki Postu wielkiego / tedy tak

Bracia wiedzieć mają,

Tapizód dla obchodzenia y odpirowania Tabożenstwa Mełi Pánstiey w piątki postné / mają Bracia obróc y postanowić sobie w tymże Kościele S. Fránciska gdzie to Brácowo iest / Oltarzów pewnych osm z Obrazami mełi pánstiey / iáko mełá pánsta prowadzo na była : to iest :

Jeden Oltarz ma bydź z Obrazem Ciemnice pánstiey / iáko w ciemnicy siedział,

Drugi Oltarz po nim ma bydź z Kolumną / ábo z słupem / iáko Pána Chrystusa biczowano,

Trzeci Oltarz / z Koronacją / z wżgániem / z zelżeniem pánstím.

Czwarty Oltarz / iáko Pan Chrystus z krzyżem obciążony siedl ku górze Kalwária.

Piąty Oltarz / iáko páná ná górze Kalwária ukrzyżowano.

Szósty / iáko sáte pánsta dzielono.

Sioś

Siodmy/ iako z krzyża zdiawszy paná/ ciało iego święte pomazowano.

Osmiy/ iako go do grobu kładziono.

A te Oltarze ieden po drugim porządkie rozdzone bydź mają/ według mieysc do tego sposobnych. A mając Oltarze już zgotowane: tedy Bracia y siostry Compassionis, odprawiawszy Gracdujke wieczorne po Nieszporze w Kaplicy Brackiey/ mają w czas z Processią z Naswietłym Sakramentem/ przed którym dla wzięwosei/ mają idź siedm Braciey z lanemi świecami/ z Kaplice tak wychodzić/ iakoby czas znieść mógł/ do odprawienia téż Processiē: y wychodząc ku pierwszemu Oltarzowi/ śpiewać mają po Łacinie Hymne: a inszy po Polsku sobie czytać mogą/ iako w czwartej części opisano stoi/ aż do Oltarza pierwszego Ciemnice państwa. Do którego przyszedszy/ stanąć mają tamże przy Oltarzu/ aż Sakramentem najsłodszy Kapłan przyjdzie/ y postawiwszy

go ná tymże Oltarzu / piérszą stácią /
 Antiphonę y z Collectą tamże odpráwié
 ma. Która odpráwiwszy / y benedictiá
 dawšy / zaś do drugiego Oltarza sie pu-
 ścić z drugą Hymną / y także odpráwo-
 wác przy wszystkich Oltarzách stácię wszy-
 tkié osm / aż Processia obéydzie do osta-
 tniego Oltarza Wielkiego / przy którym
 ma bydź ostatnia osma stácia / iáko sie w
 Czwartéy Cześci opisało : y tamże stánu-
 wszy Bráćia ábo Muzyká dopiero Pás-
 sią spiéwác poczyna : y discipliny po dwa
 króć tym sposobem bráć mają. Piérszý
 raz / od tego mieyscá / kiedy spiéwác be-
 dą : Apprehendit ergo Pilatus Iesum ,
 tak długo / aż znáć dzwónkiem do przestá-
 nia dáda. Drugi raz od tego mieyscá :
 Et inclinato capite, emisit spiritum. To
 odpráwiwszy / gdy iuż po Pásstey bedzie /
 Káplan Antiphonę y z Collectą osta-
 tnią zmówiwszy / Sakramént przena-
 świętšy po przeżegnaniu schowa. A tak
 iuż tym sposobem y tym porządkiem
 wszy-

wszystki Piątki Marcowe temi Processi-
ami odprawować mają / aż do samego
Kwietnego Piątku / gdzie Bracia
wiedzieć mają y Siostry / że za każdą ra-
zą przy każdej statuiy w każdego Oltarza
pozyskują sobie odpustów dni czterdzie-
ści / iako sie przy odpustach opisało.

PROCESSIA WIELKO- czwartkowa.

Wszystki czwartki gdy nadejdzie / tam
iuz o wybiłaney wszystkie Bracia w
wiozech mają do Ogroyca / Kościola
Panny Marii / rozmyślając sobie wszy-
stkie drogi Pańska z Jeruzalem do O-
groyca / isdż tym sposobem.

Naprzód Chorażiew Bracka isdż
ma / czarna z vmaczeniem pańskim.

Po chorażwi zaraz dwa Kálwáristo-
wie z trupimi głowami na lastkach.

Po nich par sześć abo dziesięć / abo co
bydż może Braciey w wiozech.

Po tych Muzyka / iaka bydż może /

Króľaby Litániz spiéwála / ábo Psálmy
z naboženstwem wielkim.

Po Muzyce trzy swieće lané.

Po swiećách Crucifer z vmeczeniem
pánstím žalobným.

Po vmeczeniu / Brácia para á para
áz do koncá.

Miedzy témi iednáť wšytkimi / máia
Regentowie chodzie / y rząd czynie / iáko
sie w powinnościách ich opisálo.

A táť tym y takim porządkiem wšy
tkie y kóžde Processie Bráckie odpra-
wované bydz máia.

Gdy sie do Ogroycá przydzie / kłékná
wšy z naboženstwem trzy Pacierze
zmówie : potym gdy dzwónkiem Re-
gent znáć dá / pásdz trzyżem ná Ziemié /
y zmówie táž po trzy Pacierze / ná pá-
miátke trzech modlitw Pánstích. Po-
tym záś gdy dzwónkiem znówu znáć dá
dza / wstáć y discipliny czynie / iáko Pan
Bóg komu naboženstwo do sercá poda /
áz záś dzwónkiem znáć dá dza / y przestáć.

Gdzieby

Gdzieby też który bądź dla zimna / bądź dla słabego y nieposobnego zdrowia swego / discipline czynić nie mógł / tedy na ten czas gdy ia dudy czynić beda / krzyżem leżec ma. Discipline odprawiały / zaś znówu krzyżem pasdż / y także trzy Pácie z mówic y zdrowych Máriae tyle y Kredo. Albo wiec / ktoby umiał / bądź Misericordiae Dei Deus, bądź też inſe modlitwy do tego sposobne.

Gdzieby też Pásia śpiewana przed ogroycem z upodobania Brackiego była / y czas był po temu / tedy w ten czas discipline czynić mogą / iako czynić zwykli w Kościele swoim w inſe piątce przy Pásii.

Tamże na ten czas też proſić Pána Boga maia za Korone wszytkie / za Króla / za Pány / y za wszytkie / iako ſie wyſſey opisało w powinnościach.

To odprawiały / gdy zaś dzwónkiem znać dadzą / z uciechowścią powſtać / y do domu ſie w Proceſsiei wrócić / y roze-

brawszy sie z saków / w pokoju sie rozisdz.

PROCESSIA IEROZO- limska Wielkopiątkowa.

W Wielki Piątek zaście / gdy nadey-
dzie / z siedszy sie Bracia wszyscy wez-
dlug godziny sobie naznaczoney / po-
schowaniu Sakramentu naswietsego /
oblókszy sie w saki z poŕoga wielkã / tymã
je sposobem y tymje porządkiem / y z tã
miã hymnami / Antiphony / Collecta-
mi / iako po wszystkie przeszle postne Pija-
tki odprawowali / obchodzie maia pro-
cessionaliter, bez Sakramentu / Kościo-
łów osm / na to sobie obranych / odpra-
wiaac też statia wszystkie / iako sie w insze
piątki Marcowe odprawowało. A nie
władziłoby / kiedyby sie Bracia na wszy-
tkie arma y insignia meki pánstiey zdo-
bydz mogli : żeby w ten czas idac w Pro-
cessiey / Bracia y sami tym lepiey rozmy-
slac mogli meke pánstã / y drugim lu-
dzióm pobudkã tym wietsã byli do ro-

zmyślania. W tę tedy Procesję / w Ko-
żdym Kościele dyscipliny czynić / y modli-
twy odprawować Bracia mają mieć
scu każdemu według potrzeby służące.
Ostatnią zaśie ósmą statą y ostatnią di-
scipline czynić mają w własnym swym
Kościele przed grobem Ciała Pánstwie-
go. Gdzieżaraz Pánu Bogu podzięko-
wać pokornie mają / że ie posilał aż do
tąd. Spiewając one starożytną y zwy-
czayną Piosnkę / Tibi laus, tibi gloria, ic.
iako sie w Części czwartey opisało. W
ten czas też prosić mają / aby tá posługa
niegodna / y to trapienie ciała ich / było
przyjemné / y przysługa do pozyskania lá-
sti miłego Boga / na odpuszczenie grze-
chów ich własnych y wszystkich Korony
Polstiey. A tu wiedzieć mają / że przy Ko-
żdym Kościele pozyskują dni trzy stá.
To odprawivszy rozisódz sie y rozebrać / á
żywot swój / y serce swoje tak sposobić /
iako by sie godnie Wielkanoc święta od-
prawić mogła: á potym / aby sie Pána

Bogą wiecéy nie obrażało. A tu ná tym
mieyscu / Brácia wiedzieć maia / że od
Wielkiéy nocy aż do Bózego wstápie-
nia / we dni Piątkowé nie bywaia odprá-
wowané Gradusé wieczorné / dla octa-
wy chwalebneý Zmartwychwstania y
w Niebo wstápienia páńskiego: tylko
Misezwyżayné ráno / y to bez Pálsiy.

PROCESSIÆ BRACKIE
Jeruzolimskie, Po Wielkiéy nocy,
idąc ná Peregrinácią do Cze-
stochowéy, álbo do S.

Krzyża.

POnieważ z Processiéy Jeruzolim-
skiey zostało ieszcze Kościółów kilka /
które w Jeruzalem obchodzone bywaia /
tu zaśé w piątki postu wielkiego odprá-
wowané bydź nie mogly. Przetoż Brá-
cia wszyscy Compassionis, wpátrzywszy
sobie czas naysposobniejszy do peregrin-
naciey, bądź do Czeſtochowéy, bądź do

S. Rzyżá/tego porządku w drodze trzy-
mac się mają / iáki się tu tylko námiénit /
á w Części czwartej sierzey się opisał.
Zgotowawszy sobie potrzeby wszytkie ná
drogę ci wszyscy / którym pan Bóg sercá
ná drogę doda / postanowieć sobie mają
dwoie mieyscá w drodze / w którychby
Kościóły były. Do których przychodząc/
ile do pierwszego śpiewać mają hymne/
iáko się Pan Christus po Zmartwych-
wstaniu / przenaswieszczy Pannie wka-
zał: á wsędzy do Kościoła nabożeń-
stwo swoje / Msza wysłuchawszy odpra-
wić z Antiphoną y z Collectą o tymże /
iáko w części czwartej się opisało. To
odprawiwszy / zás się w drogę puszcic. A
názajutrz do drugiego miasteczka ábo
Kościola przychodząc / drugą Antipho-
nę o Marii Magdalenie śpiewać / y
śpiewając tak do Kościoła wnidz: y
także Msza wysłuchawszy odprawić An-
tiphonę y Collectę / potym ostatnią dro-
gę odprawić. Gdzie Brácia y Siostry

wiedzieć mają / że na każdą statię pozy-
stnią sobie odpustów dni czterdzieści.

Tóż się rozumieć ma / idąc do S.
Krzyża: gdzie tymże sposobem Bracia
sobie postąpić mają / iako się tu wyżej
opisało.

Alle to też Bracia y Siostry wiedzieć
mają / że to na wolę ich dobrej / iśdź na
te Peregrinacje opisane: Nie są to rze-
czy przymuszone: A ten porządek dla te-
go się tu opisuie / że gdzieby się kiedy wy-
brać chcieli / tedy aby sobie tak postepo-
wali / chcieli tych odpustów być wze-
stnikami / które są na te statie nadane.

Gdzieby się jednak Braciey iśdź nie
zdąło / tedy mogą czas sposobny do tego
wpatrzymy w którą Niedziele Miesie-
czną Bractwo po Wielkiej nocy / byle tyl-
ko było przed światem Należienią Krzy-
ża s. też statie domą w swym Kościele
odprawować / naznaczymy y postano-
wimy tylko sobie dwa Ołtarze pierwsze /
iedne / iako się okazał Pannie przemaswie

teſey / a drugi / iako ſie wſazał Máriaey
 Magdalenie po ſwoym Zmartwychwſtá
 niu. A Proceſſia z naſwietſzym Sákra-
 mentem odprawuie/ po Nieſporze od-
 prawić záraz mogą w worzech y te ſtá-
 tia z Hymnami/ z Antiphonami y z Col-
 lectami. A tu inż Brácia y Sioſtry przy
 kaźdey ſtániey pozyskują ſobie dni czter-
 dzieſci odpustu.

PROCESSIÆ IEROZO-
 limſkie Brackie na Świętá Nale-
 żienia y Podwysſzenia
 Krzyża S.

Gdy zaś nádeyda ſwiętá / właſnie brá-
 ckie / to ieſt / Należienia y Podwysſe-
 nia Krzyża s. które ſie wyſſey opisały / te-
 dy tymże obyczáiem Brácia ſpoſobić ſo-
 bie mają dwa oltarzá / ieden z obrazem
 Należienia Krzyża s. drugi z obrazem s.
 Heleny / y táńże przy nich tŕże ſpoſobem /
 gdy Proceſſia z naſwietſzym Sákramen-
 tem póydzie / odprawować Brácia mają
 w worzech

worzech státiæ swoje z Hymnami / z Antiphonami y z Collectami / iáko sie niżej w części czwartej opisało. Tu bowiem tymże sposobem / wysspowiedawşy sie / y Sakrament naswietszy przyiawşy / przy kóždy státiæj dostepuiz odpustu siedm lat y tyle Kwádrágen.

A tu ná tym mieyscu / Brácia máig wtedzieć / że wychodząc z Káplice z Processiá y z naswietszym Sakramentem do Oltarzã piérwszego Nalezienia Krzyżá s. żadnego Krzyżá przed sobą nieść nie máig. Ale Krzyż Brácki goły bez wnieczenia Pánstkiego / sam ma bydź postawiony u Oltarza Nalezienia Krzyżá S. y tam ma stać / aż Brácia z Processiá y z Sakramentem naswietszym do tego Oltarzã z Káplice przyjdá : Gdzie Hymne / Antiphone y Collecte odprawiawşy / Káplan wziawşy Krzyż od Oltarzã / odda go Bráctwu : á dwa Brácia stárşy przystąpiwşy wezmá on Krzyż z nabożenstwem / y dopiero go nieść poczná przed

Brácia

Bráćia zwykłym obyczáiem / áż do drugiego oltarzã Heleny s. gdzie tãż idąc / odprowadzić mają hymne / á w oltarzã Antiphone y z Collecta konczyć będą ostatek Processiëy bez Pássiëy / którëy na ten czas spiewać nie trzeba. Tõż sie rozumieć ma y na Podniesienie Krzyżã s. Oltarz tylko Podniesieniem Krzyżã w obrazie odmieniwszy.

PROCESSIÆ NA DZIEN *Bożëgo Ciała.*

Tymże sposobem w wozach y tymże porządkiem / sedno iuż bez disciplin / tylko z świecami wszyscy prowadzić Sãkráment przenaswietlwy Ciała Pánstkiego od Kościoła swego Bráćia mają z Muzykã swoiã / która w ten czas ma bydź wesola / nie żalofna. Tõż czynić mają y w octave Ciała Bożëgo.

PROCESSIÆ NA SVP- *plicáciach.*

R Jedy též iákie Supplicátia od Ko-
 ściolá nákaža / tedy tegóž porządku
 co w Wielki czwartek trzymać sie mája /
 tilko ad intentionem supplicátiey / iáko
 Oyciec Praefect nauczzy / ábo iáko sie ni-
 żej w części Czwartéy opisało.

PROCESSIAE MIE- sieczne.

Miesieczne Processiae ná každá Wie-
 dziele czwartá / tylko okolo Kościo-
 lá z Sakramentem przenaświetszym od-
 prawowáné bydź mája bez worów y bez
 disciplin / iáko sie wysséy w powinno-
 ściách / y pod titulem Tłaboženstwa
 Miesieczného opisało.

KAZNODZIEIA BRACKI.

Na Káznodziei též wiele zależy / y wie-
 le kázaní odprawowác trzeba : Otóž
 též Brácia Ordináriusá Conwentckie-
 go mogą mieć zá swego własnego. A w
 piátki postne vžywác mája znáčných iá-

kich y godnych Káplanow / bądź Jch
 M. X. Kánonikow Krácowstkich / bądź z
 Akademii Theologów / którzyby w Ká
 zaniu byli biegli / bądź z inszych Zakonni
 ków ludzi godnych / iáko sie po te przesté
 lata zachowywało. Ordináriusowi ied
 náł Salariū pewné według umowy spól
 néy pánów stárszych záwsze dawáne ma
 bydz. Na nim bowiem wiele zależy /
 áby Bráctwo zálécał y promowował zá
 wsze / áby kazani pilnował / Brácia y Sio
 stry czesto do wykonywania powinności
 Bractwch vpominał : A kiedy schadzki
 iákie bydz máia / áby z Ambony Bráciéy
 znać dawał : zwlaszcza o generalnych / ták
 że y naboženstwach wszytkich : tákże ie
 śliżby kiedy iálmuzny iákiey znaczney / dla
 więznia iákiego / álbo Brátá potrzebne
 go było potrzebá / áby zálécał.

KANTOR.

Kantor téż dla Graduśów piątko
 wych : gódy ieby Oyciec Præfect do

tęgo nie był sposobny / y dla odprawowa-
nia Mszy festis solennioribus Brá-
ctich / także y dla Processiy wyszey opi-
sanych / aby tym z wielszym nabożeń-
stwem y wálnie z muzyką instrumental-
ną / którą on opátrować y obmyślać
ma: okróm Organisty / którego Brácia
opátrować mają: chwała Bóža odpra-
wowána była / ma mieć od Bráctey za-
namowa y postanowieniem spólnym /
także Salarium swoje pewné kwártalne.

OFFERTY.

Ale iż te wszystkie rzeczy wyszey opisa-
né / potrzebuia y nakładu y skrzynki
zamożystey: Wtóż też Brácia y Siostry
wszystkie / mając wzgląd naprzód ná sie /
aby sie każdy Jalmużná przy modlitwie
dokupował Królestwa niebieskiego / po-
tym aby też miał baczenie ná potrzeby y
wydatki Bráctwa tego / iáko ná Wycá
Praefectá / ná Káplaná Bráckiego / ná
Káznodzieie / ná Kántorá / ná Organi-

ste/ ná ochedostwo dla chwały Bożey /
ohtarzowi służące / ná popráwe Káplice
Bráctiéy/ ná základanie Bráctiéy y siostr
wbogich/ ná pogrzeby y obchody ich/ ná
opáctrowanie y ná lekárstwá więźniów /
ná wykupowanie y wyzwolenie w Wiel
ki Piątek więźniá iedného/ ná leytuchy y
prześcierádlá dla umárlych / ná świeće /
lámpy/ y inšé do Káplice Bráctiéy po
trzeby / máia y beda powinni ná každéy
Mšéy Bráctiéy Piátkowéy / Miesie
cznéy/ y w Swietá woczyste Bráctié/ w
dzień Wależiená y Podniesiená Krzy
ża s. ná dzień Fránciská s. Stigmatum,
y ná každéy żáłomšéy Bráctiéy/ która be
dzie w Káplicy Bráctiéy/ isdż ná Offer
te / y wlożyć to co czyjá dobra wola be
dzie. Pan Bóg odplátá wieczná będzie.
Tych Offert má ieden z Bráctiéy / ná to
wysádzony pilnować/ y pó Mšéy každéy
przy stáršych y Pisárzu policzyroszy / y w
Kieštré wpisawšy / do skrzynki wlożyć y
schować.

KOLLECTY, IALMV- żny, y Legatá.

Dziś Kollecty/ Żalmużny/ y Legatá/
któreby iedno od wpisowania / ábo
ná schadzách / ábo z skrzynki kościel-
néy / ábo z kąd inąd do Bráctwa przycho-
dziły / ábo Bráctwu legowane były /
tymże sposobem iáko y Offerty / wiernie
policzone / w Reiestr wpisowane / y do
skrzynki Bráckiey chowane bydy máiz.
A śasować nimi żaden nie ma/ tylko pász-
nowie stárszy/ zá wiadomościá Superin-
tendentá ábo Prafectá/ iáko sie wyszłey
w powinności ósney pánów Consilia-
rzów opisałó : á potym tego wšytkiego
liczbe Bráciey wšytkiey ná kóždé pulcro-
ká uczynić/ iáko wyszłey stoi. A iesliżby
przyszło czego právem dochodzić / tedy
z Bráckiey skrzynki koszt ná to isdy ma.

SKRZYNKI BRACKIE.

Skrzynká Brácka iedná bydy ma

Stárs

Starbowa / w której Przywileie Brackie / A Sta, y Reiestra wszytkie / y piemiędzy Brackie wszytkie tamże wkładane y pilnie chowane bydy mają / pod cztermi Fluczmi / iako sie w powinności osmę Pánów Consiliarzów opisało. A táżá wse ná každéy Schadzce ma bywać / ná stole Brackim / kiedy zásieda v stole.

Druga skrzynká bydy ma / ábo w Kościele wielkim / ábo przy Káplicy Brackiey gdzie ná pewnym miejscu do muru przykowána / pod trzemi Fluczmi dobrze warowana / dla Collect Brackich / y Sióstr / które pospolicie Jalmużne zwołyły kásé / z téy miary / że albo ná Offercie Brackiey nie były / ábo téż czasów inszych Jalmużny żadney nie dály / ábo téż miłości swoey dla potrzeby wydatków Brackich / które sie wyszły pod titulem / Kolelecty y Jalmużny / opisały. A tá skrzynká ma bydy otwierána / ná každá Miesięczná schadzka / od dwu starszych y Pisarzów / wziąwszy Flucze z skrzynki Brackiey

skarbowey / w której te klucze chowane
 bydź mają. A te pieniądze zliczywszy przy
 Bracię na schadzce / y w Relestr wpia-
 sawszy / co sie ná który Miesiąc z nię we-
 źmie / do skrzynki skarbowey włożyć y
 schować: ábo iesli zaraz potrzeba / we-
 dług potrzeby wydać y wpisać.

Trzecia skrzynka ábo pustka ma bydź
 nie wielka przy Pisarzu / dla kładzienia w
 nie Jalmużn / od wpisowania Sióstr á-
 bo Bracię w Kościele na Tiesporze /
 iáko sie wyszły przy powinnościach Pi-
 sarszą opisać / w powinności wtórej y
 trzeciej.

Króć tych skrzynek pieniężnych / tre-
 ba / áby była insha skrzynia wielka / álbo
 sasa / dla chowania Apparatów Brá-
 ckich Oltarzowi słuźących: táłże y dla
 Kielichów y Krzyżów Bráckich / iáko sie
 táłże w powinności piątej Pánów Con-
 siliarzów wspomniáło.

ACTA Y KSIĘGI BRACKIE

ACTA Brackie/ mają być od Pi-
 sárza Brackiego z wielką pilno-
 ścią/ ochedożnie/ wiernie/ quàm corre-
 ctissimè, & quàm secretissimè spisowa-
 né: tak żeby nikt o nich niewiedział/ tyl-
 ko sam Superintendent/ y Stárszy swiet-
 cy. A mają być czwory: Jedne/ w któ-
 rychby były wpisowane wszystkie fundas-
 tia/ sprawy/ postęпки/ listy/ odpisy/ przy-
 wileie/ schadzki/ stanowienia/ odmiány/
 spory/ y inšie wszelakie rzeczy poroczne/
 iawne y tajemne/ Językiem Polskim dla
 Bractey: y w któreby z Rápturarzá o-
 chedożnie/ ad mundum, wszystko quàm
 fidelissimè, przepisowano było: które za-
 wsze w strzynce stárbowey leżec mają.
 A wymowane być nie mają/ aż tydzień
 przed generalną Schadzką pulroczną
 przy stárszych. Z których ieden stárszy ábo
 dwa wziawszy ie, oddać ábo odnieść ie ma-
 ją do Superintendentá/ y temu ie odda

wszy / prosić aby przy sobie / ábo przy wi-
 dzu swoim dopuścił Pisarzowi z Kápu-
 tarzá rzeczy stánowiące w nie wpiso-
 wać. A skoro by już wszystko wpisano by-
 ło / áby ie zaśie / tenże Superintendent /
 posławszy po łamte starsze pierwszé / kró-
 tzy mu ie pierwszý odniósł / im ie oddał /
 ábo náwet y sam / gdzieby nie był zatre-
 dniony z sobą odnieść / y przy sobie do
 strzynki Bráckiey zaś włożyć y zamknąć
 kazał. Obligowawszy Pisarz Sub con-
 scientia, aby tego żadnému nie powia-
 dał / co sie w nie wpisze / ábo co w nich
 stoi: wiele bowiem ná Actách zależy.

Máta też bydy y drugie księgi osso-
 bne / w które Brácia y Siostry wpiso-
 wane bydy máta: A te już Pisarzowi po-
 wierzone bydy mogą do domu / aby wszy-
 tki pilnie y chędogo wpisował / á wpisa-
 wszy zaś ná schadzce ie oddał.

Máta też bydy y trzecie księgi / dla
 Percept / Collect / Jálmuzn / Legat. ic.
 Także y Czwarté dla Expensy / aby sie

wszystko

wszystko wiernie z Kapturarzów wpiśwało. Czego już Pánowie stáršy doglądać sami mają / iáko sie przy powinnościach Pisárskich opisało. Czego wszystkiego już początek iest uczyniony / y do Bráctwa podány : byle tylko nápotym tego pilnie strzeżono / áby sie od tego podanego sposobu nieodstepowało / y ták we wszystkim postępowało.

PIECZEC BRACKA.

Dla Fundowania Bractw Cōpassionis indziéy / według tego / iáko Krákovští Bráctwo Arcybráctwem ná to iest fundowane / tákžé y dla listów generálnych / ma bydź Pieczęć iedná Brácka własna generálna : Tá którey ma bydź wyrzyta Błogosławiona Páná pod Krzyżem siedząca / á oná piástuje Syná swego martwego ná łonie / á pod nią ma bydź Herb máluczkí Je^o M. X. Fundatora Bráctwa tego ten.
†c Napis záśie wkoło ten ma bydź :

ARCHICONFRATERNITAS COM-
PASSIONIS IESV CHRISTI ET B.
V. M. CRAC.

A ta Pieczęć ma zaraz być bywać w strzy-
mi Skarbowey przy Przywilejach: y nie
brać iey stamtąd/ ażby potrzeba była iá-
ka do Przywileiu/ ábo do listu iákiego
generálneho od Bráciey wosyrtkiej: któ-
ry zapieczetowawszy/ zaraz zaś włożyć
y schować.

STANIE V KOSCIOLA.

Gdyliby też kiedy potrzeba iáka przy-
spadła/ ná iákiego wieźniá chorego/
ábo też ondzie ná Wielki Piątek/ dla wy-
zwoleńia wieźniá iednego/ ábo wiec ná
zálózenie Bráta iákiego człowieká do-
brého prosić/ tak żeby nie wystátczyła
strzynká Brácka ná to/ tedy X. Praefect
porozumiewszy sie z stárszymi/ má názná-
czyć dwu Bráciey/ ábo ile potrzeba wka-
że/ którzyby w worách stali przy Koscie-
lech/ gdzie im Oyciec Praefect náznáczy/

y Jalmużny ná nie prosili. A Brácia z tego wymawiać sie nie máia: gdyż y posłuszeństwo ku starszym / y miłość ku bliźniemu / iáko sie w powinnościach z meki Pánstiey wyietych wywiodło / áby go ratowali / to ná nich wyciąga.

Tego iednak pilnować máia / áby Káznodzieie ná kazálnicy ie zalecáli / y znáć dáli / że tácy á tácy / ná to á ná to / nie miánuiąc ossoby / dla którey sie tá iázmuzná vpraša / v dzwi kóścielnych skoia.

NAWIEDZANIA WIĘ- źniów *Q*wartálne.

NJedzy inšemi czynkami pobożnémi / któremi to Bráctwo / według powinności swéy / znáć miłości ku bliźniemu nie tylko pokázáć / ále y rzecz sáma wykonywáć sobie postanowiło / pámietając ná powinność miedzy powinnościami od Wycá S. podaną iedne / áby wieźnie nawiedzáli / y Jalmużnami ie opatrowáli / y pociecha iáka y ráda cie

byli y ratowali / mimo dni Miesieczne /
 o których sie pisało w powinności sio-
 dmey pod titulem Infirmarzów / mają
 y powinni bada Pánowie starszy z Pány
 Infirmarzmi y z Oycem Praefectem /
 abo z inszym Káplanem od Oycá Pra-
 fectá náznáczonym / ná kazdy Quartal /
 dzień sobie pewny wpátrzywszy / y we-
 ścié wolné / iesli bydź może od vzedu
 ziednawşy / náwiedzić wşytkié więźnie :
 y naprzód omrywşy y ochedożywşy wşy-
 tkié / y dawşy / iesliby kto tego potrzebo-
 wał / kószule nową ábo suknią / iesliby tak
 wiele strzynká Brácká wystátczyła / przy-
 wiesdź wşytkich do Spowiedzi / do
 struchy / y do Stolu Pánstkiego. Gdzie
 ná ten czas vzedu prosić / áby iesliż nie
 wşytkim / przynamniéy tym którymby sie
 zysdź mogło (pod strážą iedną) dopu-
 ściłi / do iákiey izby / ábo mieysca iákiego /
 ná to / dla wczciwości náswietşego Sá-
 kramentu wniesdź / áby tam y słowem
 Pánstkim od Káplana Bráckiego / y Sá-

krámentem naswietszym dusze swoe posilić mogli. Potym / iesliż bydź może / tamże / ábo gdzie sie naylepięy wzedorwi będzie zdáło / obiad im dáć / áby wszyscy wespólek iedli / ábo wiec dawşy każdemu więźniowi to co temu należy / ro naszymu iákim / y Jákmużne do tego według przemożenia / y obroć duchowny ná pocieche ciérpliwości swietey / pożegnác ie y odisdź / z taką iedną ochroną / áby suspitia żadna ná Bráctwie nie zostála / y co nieprzystoynego.

Gdzie iedną y to przypómniec niewądzi / dla lepszey przestrogi Bráckiey / áby ci wszyscy / którzy dla nawiedzenia tych więźniów ubogich przyszli / ábo co z sobą dla posilenia ich przyniesli / ábo inşy ludzie dobzy przystáli / to wiedzieli / że tam nie przyszli sobie groóli / żeby sami siebie czestować mieli / tylko áby ubogie więźnie cieszyli / ratowali / y oné opátrzyli. Przetóż to / co sie dla nich przyniesie / tego sami namnięy żáżywać nie máią / ále

wszystko między więźnie rozdać: a jeśli
co zbedzie/ to im zostawić: ponieważ są
mi domy swe własne od tego mają /
gdzie się czestować według wolei swej
moga / iako chcą y kiedy chcą / czego już
więźnie nie mają. Inaczej bowiem /
gdzieby się kto z Jalmużną ubogich
czestować chciał / jużby wymie wielką y
ubogim czynił y samby za to odpustu za-
dnego nie odniósł: owsemby winien
do nagrody y pokuty. Gdzieby się też
tych obiadów czynić nie zeszło / albo się
wzedowi nie zdało/ tedy to Jalmużną
świętą odprawić. Wszakże iednak Bracia
staranie pilne czynić mają / aby się
we wszystkim / iako się opisało / ubogim
dogodzić mogło: używszy Niedziela Rá-
znodzieie/ w Niedziele y w Piątek wprze-
dziający / aby te wszystkie więźniów ubo-
gich / Bractwa z Ambony ludziom / in
amplissima forma zalecił / prosząc / aby
się do tej Jalmużny Bractw / y sami
z szczerobliwymi reki swej / czyni kto mo-

że/ przyłożyli/ y z Bractw zarowno/ iesli/
by sie komu zdalo/ wieźnie wifitowali.

WYZWOLENIE WIE- źnia na Wielki Piątek.

Pamiętając też toż Bractwo na po-
winnosc iedenasta z meki Pánstkiej
wyieta: gdzie Pan Christus na Krzyżu
wisząc/ lotrá prawego wyrwać raczył z
potepienia wiecznego/ y życząc sobie tes-
go/ aby tenże Pan w godzinie śmierci
tożdego brata wyrwać iáśławie raczył/
iego dusze z wieźienia ciężkiego/ ciała tes-
go/ y z potepienia wiecznego/ ponie-
waż przyieli tę powinność na sie dobro-
wolnie y chętlwie/ aby na każdy wielki
Piątek/ wpátrzywszy sobie iákiego wie-
źnia od czasu nie máłego wieźieniem v-
ciążonego/ któryby z przygody iákiej ábo
z nieszczęścia był wieźiony/ y byłby ogo-
locony w przyaciála/ á byłaby nádzieia
wyścia/ gdyby ráctunek iáki y pomoc
złád była/ á żeby y Bogu/ y ludzióm/ y

sobie mógł być jeszcze pożyteczny: otóż
 staranie iakoby nawierze być mogło
 czynić maia w wzedu / y w tych / w które
 goby w mocy on więzien był / aby był z
 więzienia wyzwolony y wypuszczony: A
 w tym nawierza praca y staranie być
 ma Pánów Starzych / y Infirmary /
 żadney sławy / ani pochwały świętey
 w tym nie vpatruiac / tylko same miłość
 powinna bliźniemu / á chwale Boży
 wysszey pomieniona. A skoro go wy-
 zwola: maia go prowadzić z Processią
 do Káplice / gdzie admontia K. Pra-
 fect do niego uczynić ma / rozważaiac
 mu / na iakim terminie był / y iako jest
 wyzwolony / aby za to Pánu Bogu dzie-
 kował / á potym wiecéy nie grzeszył. A
 nakazać mu / aby y do Spowiedzi šedł /
 y do Stolu Pánstkiego przystąpił. Po-
 tym / chceli Bráctwo być pomocnym /
 y wpisać się / to na woleý iego / gdyž sie
 to nie tym wzgledem czynilo. Imis ie-
 dná iego y przezwiško / y zkadby był / y co

zacz / kiedy w A & a Bractwie wpisać pi-
sarz ma dostatecznie.

ZALOMSZE ZA BRA- cia zmarłą y Siostry.

Ponieważ też to miłość Chrześciań-
sta / a tym więcej Braterstwa z soba
nieście / abyśmy nie tylko za żywe / ale też y
za zmarłe Pána Boga prosili. A oso-
bliwie pomniąc ná Artykuł ostatni po-
winności wyśsey opisány / że Bracia y
Siostry powinni Brata y Siostrę do
grobu doprowadzić / daleko więcej po-
winni y za dusze ich Pána Boga prosić:
Otóż naprzód / skoro dądzą znąc do Wy-
cá Praefectá / ábo do którego Stárszego /
o zmarłym Bracie ábo Siostrze / zaraz
nie mieścić / ma bydź Żalomsza czytá-
na za dusze in Oratorio, przy Oltarzu ná
to od Wycá S. Clemensá osmiego wprze-
wileiowanym / gdzie sie za každą Mszę
dusá jedná z Czyscu wyzwala: á przy po-
grzebie Pacierzy pieć y tyle Zdrowych

Mariy / Kożdy Brát y Siostrá zmówić
máią / iáko sie w powinności Pánów
Infirmarzów / niżej pod Titulem / Po-
grzeby Bráctie / opisało. Otroni zádu-
šnych / które iuż Brácia zwykli zdawná
odprawować.

Osobno zásie máią bydy dwoie gené-
rálné naboženstwa Bráctie / zá duše z-
marłych Brácię y Siostr: Jedno náza-
iutrz ábo trzecięg dnia / po Swiecie Tła-
leżenia krzyża s. Drugie także náziutrz /
ábo trzecięgo dnia / po Podniesieniu
krzyża s. tym sposobem.

Brácia wszyscy zšedšy sie ráno do O-
ratorium, ábo Káplice Bráctiey / ná pe-
wną godzinę / odprawować sami máią
Officium czytáné zá vmarlé w worzech.
Po Officium iesli čas zniése / kazanie
ná którym wszyscy Brácia y Siostry z
Reiestru miánowani bydy máią. Po ka-
zaniu Mša spiěwana zá vmarlé bydy
ma. A ná tym naboženstwie bywać tak-
że máią wszyscy Brácia y Siostry / pro-

śse Pana Boga za dusze zmarłych Brac
ciey y Siostr / iako Eonu Pan Bóg do-
życy nabożenstwa. A którzyby też czytać
nie umieli / tedy każdy y każda powinni
zmówić po pięci Pacierzach / y po pięci
Śdrowych Mary y iedno Kredo. Co sie
też rozumieć ma przy inszych nabożeń-
stwach Bractwach / o tychże ludziach / któ-
rzy czytać nie umieją / aby przy każdym
nabożenstwie po pięci Pacierzach y pię-
ci Śdrowych Mary mawiali / abo Ro-
zante Błogosławionej Panny którzy u-
mieją:

**ZALOMSZE ABO PA-
miątka wieczna za Fundato-
rą Bractwa tego.**

Aż sie też godzi wdzięcznością odda-
wać / wśelakie wzieté dobrodziey-
stwa / y na nie pamiętać. Nad Funda-
torą zaś Bractwa tego Je^o M. X.
Marcina Szyszkowskię / Biskupa Pło-
ckiego / iż wielkiego dobrodziecia Brac

ctwo to Compassionis, bądź w Kráko-
wie/ bądź indziej po Koronie/ témi czás-
sy / ábo in postcrum założoné y fundo-
wané / mieć nie może ani ma: Przetóż
nie tylko brácia y siostry wszytkié Arcy-
bráctwa Cōpassionis Krákowskiégo /
ale téż y inšé wszytkié Bráctwa tegóż Z-
miénia po wszytkiéy Koronie Polskiey /
máią y będą powinne / skoro sie dowie-
dzą o śmierci Fundatora swego miano-
wanégo/ Je° M. X. Marcina Szysko-
wskiego/ Biskupa Plockiégo (któremu
daj Pánie Boże ieszcze długie y szesliwé
własce swéy swietéy / zdrowie y z námi
pomiešťanie) tak zrazu/ nie miešťając/
Oyciec Praefect namowe uczyniwszy z
Pány stárszymi/ ábo y z Brácią wszytká/
dzien pewny sobie náznáczą / którego by
obchód za dusze zmarlégo Fundatora
swego obyśdż y odpráwić mieli. Na któ-
ry zshedşy sie wszyscy do Oratorium álbo
Kaplice swéy ráno / naprzód Officium
czytane za umárle wszytko odpráwić brá-

cia máia w worzech. Po Officium, Kázanie o umártych / z zálečením duše Fundatorá: po Kázání Mša spiewána žalobna: Po Mšey discipliny zá duše iego wšyscy czynić máia / iáko sie z Wyce m Præfectem námowia / przy Salve Regina, y przy Collectcie. A to czynić máia Brácia nie mieškájac / skoro do wiadomości ich przyjdzie o smierci iego. Bialeglowy zá sie / które disciplin czynić / ábo Officium odprawowác nie mogg / máia zmówić po dwie Koronce Pánný Máriey zá duše iego / á drugie co prosiť po piści Pacierzách / y tyleš Zdrowych Máriy y Kredo.

W rok zá sie potym obchodzac Anniversarz tegóž dnia / tož własně Officiū, iáko sie tu opisalo / y z disciplin / Bráctwá wšytkie powinně beda odprawowác. A tak ná každý rok po wšytkie wieski / póki Bráctwá te w Koronie trwác beda / ná wiecznā pamiatkě to Officiū, zá duše Fundatorá swego odprawowác

beda zároveň. A Oyciee Praefect / y sami
 starzy / a osobliwie Infienarze / dogla-
 dać y pilnować tego mają z miłości y
 powinności Bractwey / nad inše powin-
 niešsey.

Tim iednak piérwšy Anniuersarz w
 Roć przyjdzie : tedy przecie Bractwa
 wszytkie / na każdy Miesiac / przez wszy-
 tek piérwšy roć / po śmierci Fundatora
 swego / po Tiedzieli Miesieczney / dzień
 sobie wpatrzywszy / mają mieć Mšę w
 Káplicy bractwey przy Oltarzu wprzywile-
 iowanym / za duše tego. A te Mše mają
 trwać przez cały roć / aż do Anniuersarza /
 po którym już wstać mają / tylko sam An-
 niuersarz zostać ma czasy wiecznemi / i-
 aże to sie wyšsey opisało. Wygawšyby sam
 Fundator / i-ako ma wola y na te Mše
 Miesieczne Funduš i-aki uczynił / tedyby
 już przynatmiéy Arcybractwo Krak-
 wškie samo powinno bylo te Mše Mie-
 sieczne odpi-awować : podług Ordina-
 tiey która ma wola Fundator uczynić.

ZALOMSZE ZA DO- brodziejie inſzé Bractwa tego.

Gdzieby ſie też w tym Bractwie na-
laſł iaki dobrodziejſzy znaczny / któryby
co dobrego a znacznego temu Bractwu
wczynił: tedy według dobrodziejſtwa w-
czynionego / Bracia wſzyſcy powinni ba-
da / ad intentionem dobrodziejcy onego /
namowe ſtateczną wczyniwoſy / poſtano-
wić bądź Officium iakié Quartałné /
bądź Anniuerſarz / bądź Kollektę iakié
przy inſzych Miſſach żalobnych / bądź za-
łecenie de nomine na kazaniu / gdy Of-
ficium y Miſſę za Bracią y ſioſtry zmar-
łe odprawować będzie / iako ſie wyſſzey
mianoowało / albo co takiego równego /
coby æquiualens było dobrodziejſtwa
onemu: bądź to do pewnego czasu / bądź
y wiecznie. Słuſzna bowiem y przyſto-
na mieć pamiątkę dobrodziejców ſwo-
ich / y wdzięcznoſcią według możnoſci
im ie oddawać.

POGRZEBY BRACKIE.

NA pogrzeby Brata którego albo siostry / powinni Bracia wszyscy w wo-
rzech iść / y do grobu z wiecznością do-
prowadzić / y po pięci Pacierzach y tyle
zdrowych Maryi y Kredo zmówić / pro-
sząc Pana Boga za duszę. A jeśli który
Brat albo Siostra dobrze będzie zasłuży-
ny Bractwu / bądź rada dobra / bądź pil-
nowaniem rzędu swego / bądź daniem
albo czym innym / tedy Ojciec Praefect /
namowe z Starszymi uczyniwszy / po-
stanowi co osobnego za duszę jego /
bądź to Msza iedna / albo dwie / albo trzy
przy oltarzu uprzywilejowanym : bądź
Tricesime / bądź Collette iaka przy in-
szych Mszach / bądź też Pacierzy kilka do
kilku Niedzieli / przy Nabożeństwach in-
szych / albo Koronki Panny Maryi / albo
też Psalmużne iaka.

A jeśli by też który Brat albo Siostra
byli tak w bódzy / żeby sobie nie mieli za co

pogrzebu

pogrzebu sprawić: tedy z brackiey szczy-
tki to opatrzyć / wymiedziawszy sie state-
cznie o tego niedostatku. Przetoż też y
leytuch / y przesćieradło / y świece własne
Brackie bydź mają: o których Bakristia-
ni zawiądować / wydawać y zaś ie cho-
wać mają.

PRZESTROGA DO IN-
szych Bractw tegoż Imienia,
po Koronie Polskiey.

Tę są tedy powinności y porządek Ar-
cybractwa Compassionis Iesu Chri-
sti, & B. M. V. w Králowie: których sie
trzymać / y według których wszystko sprá-
wować mają Bracia wszyscy y Siostry
Arcybractwa tego świętego. Jedno / iż
króm tego Arcybractwa Králowstkiego /
są też po Koronie Polskiey Bractwa te-
goż Imienia drugie / z tegoż Arcybrá-
ctwa fundowane / y da Pan Bóg co-
dzién to więcej ich ieszcze przybywać be-
dzie: Otóż te wszystkie Bractwa tegoż Imienia

mienia wiedzieć mają / że zząd fundacji,
 powód / y porządek wszytek wziasc / y tym
 własnie poszeptiem / zząd swego Brá-
 ctwa prowadzić mają / ięśliżby do tego
 wszytkiego tak doskonałe / albo ięscze do-
 skonaleyszy przysdż mogli: o co się / ile bydż
 może / wszytkie starać pilno mają. Gdzie
 by iednak / ile na małych Miaszczach /
 do tęj doskonałości przysdż nie mogli:
 tedy wolno im / według miejsca / według
 osob / według dostatku / zząd wiasc y w-
 imięyszyć / czego by dowiesdż nie mogli:
 byle tylko fundamentu tego y porządku
 pilnie się trzymali. A gdzieby w czym ra-
 dy potrzebowały: tedy aby się Arcybrá-
 ctwa Krakowskiego dokładali / aby ra-
 znica iaka w czym nie była. Jakoż y te-
 mu gwoili / wiedzieć Bráctwa wszytki
 mają / że co trzy lata da Pan Bóg ieden
 z Arcybráctwa Krakowskiego / wysyła-
 ny będzie po wszytkiej Polsce / do wszy-
 tkich tego Imienia Bractw / visitując
 ie / y przypatrując się porządkom wszy-

tkim/ aby w czym różności nie było. A ie
sliby w czym poprawy potrzebá było/
aby poprawá była: co ile rzecz samá stá-
nie bázro potrzebna y pożyteczna be-
dzie. Tęmi czasy iedną/ to co sie podás-
ło/ niech z lástką przyma/ á Pánu Bogu
niech dziękują/ á zá Je^o M. X. Sunda-
torá/ zá stársze Arcybráctwá tego/ który
obmyślawaia dobro y pociechy duszne/ y
cielesne Bráctwóm wszytkim: y zá te/
który powodem są do rzádu dobrego/
niech Pána Boga pilnie proszą/ á sami
w cnótách swietych/ y w miłości ku Bo-
gu/ y ku bliźniemu/ niech sie ćwiczą
y w lásce Bożej pomna-
żają. **AMEN.**

Bráctwá COMPASSIONIS,

Cześć Czwarta.

O SKADVSZACH pje-
tkowego nabozenstwa / o hymnách /
Antiphonách y Collectách Pro-
cessiy Jerozolimstich y
Supplicatiy.

PORZĄDEK ODPRA-
wowania Grádusów pię-
tnastu: w Piątki
roczne.

S Gromádzemi Brácia do Ká-
plice ábo Oratorium, rospalis-
wszy dwie świecy ná Oltarzu /
wedle obrázá męki Pánstiey /
zmówić máig / Oycze náš / y Zdrowe
Máriá. Potym Oyciec Duchowny ná
to wysádzony / Klekngrosy przed Oltar-
zem rzecze głosem.

Fratres

F Ratres, præparate corda vestra Domino: conscientias vestras sollicitè discutiendo, peccata commissæ, cum lachrymis recogitando: humili quæ contritione veniam à Domino petendo, spiritum ab omnibus mundi curis segregatum, pura intentione ad Dominum dirigendo. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Ło rzeſzy / zámilczec troche ma Oycieć Duchowny: A Brácia tym czásem czynić máia cicho rozbiéranie summienia swego: aż Stárſzy da znać / tedy zaś Oycieć Duchowny rzecze:

OREMVS

D Vlcissime & piissime Domine Iesu Christe, qui vulneratus es propter iniquitates no-

stras

stras, attritus es propter scelera nostra, vt amarissimæ passionis tuæ liuore sanaremur: præsta nobis famulis tuis, ante Maiestatem tuam prostratis, humiliter veniam petentibus, peccatorum omnium quæ perpetrauimus, remissionem. Imprime cordibus nostris tuæ sanctissimæ passionis memoriã, vt eam præ oculis die, noctuque semper habeamus, & compatiendo & patiendo efficaciter imitemur, quatenus doloris tui participes, etiam cœlestis cōsolationis, possimus esse confortes. Qui viuis & regnas in secula seculorum. Amen.

Po téy modlitwie záraz drugie dwie
świeće rozpaliwszy / dwa z Braciey po-

Elekna

Elekcyjy przed Ołtarzem / mówić mają
 ią porządkiem te wiersze stopniów pię-
 tnaście niżej położone. A dudy Brá-
 cia Elekcyjy niech odpowiedzą: Misere-
 re mei Domine. &c. bując się w piersi.
 A za każdym stopniem rozmyślanie czy-
 nić mają iakiś o tym / co się mówiło w
 Wierszyku / ábo niech mówią Pacierz /
 y Zdrowe Mária. ic.

I. Gradus.

V. IESV dulcissime, in hor-
 to mœstus: Patrem orans, & in
 agonia positus, sanguineum su-
 dorem effundens. Miserere no-
 bis. *Resp.* Miserere nostri Domi-
 ne, Miserere nostri.

Pater noster. Ec. Ave Maria. Ec.

II. GRADVS.

V. IESV dulcissime, oscu-

N

lo tra-

lo traditoris, in manus impiorum traditus, & tãquam latro captus, & ligatus, & à discipulis omnibus derelictus. Miserere nobis. *Resp.* Miserere no: Domine, Miserere nostri. *Pater. Ave Maria.*

III. GRADVS.

V. IESV dulcissime, vinculis alligatus, sicut agnus innocēs ad victimam ductus; & in cōspectu Annæ, alapa percussus. Misere nobis. *Resp.* Miserere no. Domine. Mife: &c. *Pater. Ave. Ec.*

IIII. GRADVS.

V. IESV dulcissime, ad Caiapham ductus, noctem insomnē in opprobriis agens, alapis & sputis, facie deturpatus, & benigno

oculo Petrum respiciens. Misere-
rere nobis. *Resp.* Miser. no. Do.
Miser. nostri. *Pater. Ave. Ec.*

V. GRADVS.

V. IESV dulcissime ab im-
pio Iudæorú concilio, reus mor-
tis acclamatus, ad Pilatum tan-
quã malefactor ductus, & ab ini-
quo Herode spretus & delusus.
Misere no. *Resp.* Miser. nostri
Dom. Mis. nost. *Pater. Ave. Ec.*

VI. GRADVS.

V. IESV dulcissime, vesti-
bus denudatus, & in columna
crudelissimè flagellatus. Misere-
re nobis. *Resp.* Mis. no. Domine
Mise, nost. *Pater noster. Ave Ec.*

VII. GRADVS.

V. IESV dulcissime, spinis coronatus, colaphis cæsus, arundine percussus, facie velatus, veste purpurea indutus, multipliciter derisus, & opprobriis saturatus. Misere nobis. *Resp.* Mis. nost. Dom. &c. *Pater. Ave. &c.*

VIII. GRADVS.

V. IESV dulcissime, Latroni Barrabæ postpositus, à ludæis reprobatus, & ad mortem crucis iniuste condemnatus. Mis. nob. *Resp.* Mis no. Dom. *Pater. Ave.*

IX. GRADVS.

V. IESV dulcissime, ligno crucis oneratus, & ad locum supplicii, sicut ovis ad occisionem ductus.

ductus. Miserere no. *Resp.* Mise.
no. Do. Mis. no. *Pater. Ave. &c.*

X. GRADVS.

✠. IESV dulcissime, clavis
cruci affixus, pedibus & mani-
bus conclauatus, & præciosum
sanguinem effundens. Mis. nob.
Resp. Mis. no. Dom. *Pater. Ave.*

XI. GRADVS.

✠. IESV dulcissime, inter
latrones deputatus, blasphema-
tus, & derisus, felle & aceto po-
tatus, & horribilibus tormentis,
ab hora sexta, vsque ad horam
nonam, in ligno cruciatus. Mis.
nobis. *Resp.* Mis. n. *Pater. Ave.*

XII. GRADVS.

✠. IESV dulcissime, hora

nona, cum clamore valido, & dulcissimis lachrymis, te ipsum pro nobis patri offerens, capite inclinato spiritum emittēs. *Mise. nob. Resp. Mi. nost. Do. mi nost. Pater noster. Ec. Ave. Ec.*

XIII. GRADVS.

✠. IESV dulcissime, in patibulo crucis mortuus, & coram tua benedicta matre, lancea perforatus, simul aquam & sanguinem emittens. *Mis. n. Resp. Mis. nost. Dom. &c. Pater. Ave. Ec.*

XIV. GRADVS.

✠. IESV dulcissime, à cruce depositus, & lachrymis mœtissimæ virginis matris tuæ perfusus. *Mi. no. Resp. Mis. no. &c.*

Pater. Ave. Ec.

XV. GRA-

XV. GRADVS.

V. IESV dulcissime, plagis circumdatus, quinque vulneribus signatus, aromatibus conditus, & in sepulchro repositus. Miserere nobis. *Resp.* Miserere nostri Domine, miserere nostri. *Pater noster. Ave Maria. Ec.*

Po skonczeniu tych Graduśów / ábo stopniów / ma bydź krótkie á nabożne kazanie: ábo o mece Pánstley / biorąc przed sie którakolwiek częstke z przeszłych stopniów: ábo o czterech ostatecznych / skończąc zároveň mowę swoję do meki Bóawiciela nášego. Po kazaniu zaś / wszyscy kłękając máją: á Wyciec Duchowny przed obrazem ma to napomnienie do Bráćiey czynić.

FRatres, sit ante oculos cordis vestri amarissimus ille marty-

rii, & passionis Domini nostri
 IESV CHRISTI dies, quando sol
 obscuratus est, & tenebræ factæ
 sunt super vniuersam terram, ab
 hora sexta, vsque ad horam no-
 nam. Et de profundis tenebrarū,
 cum fletu, & planctu, clamate ad
 Dominum, & miserebitur vestri:
 quia benignus & misericors est,
 & non vult mortem peccatoris:
 sed vt conuertatur & viuat. Per
 eundem Christum Dominum no-
 strum. *Resp.* Amen.

Gdy te słowá Præfekt mówi / dwá z
 Bráćiey gáśa wśytkié świece / króm tęg/
 która bedzie w latárni / która tam piér-
 wéy niżli się pocznie to nabożeństwo /
 włożona byđź ma.

Po nápómnieniu / Bráćtwá tego
 Oyciec Duchowny / z lekká słowá wy-

mawiając

mawiając / a im daley tym wysszey głos
podnosząc / trzy kroć będzie mówił Wier
szyl niżej opisany / Sanctus Deus. &c.
a Bracia wszyscy będą go powtarzać /
bitąc się w pierś / gdy będą mówić /
Misere nostri Domine.

Vers. Sanctus Deus, Sanctus
fortis, Sanctus & immortalis, Mi
serere nobis.

Potym Oyciec Duchowny rzecze.

FRatres, apprehendite discipli
nam, ne quando irascatur Do
minus, quòd carnem vestram e
xemplo vnigeniti filii sui non
mortificaueritis. Recolite quæ
so flagella & cruciatus, quæ pro
nobis dulcissimus Rex noster
CHRISTVS sustinuit: eiusque a
more, animas vestras coram Deo
libenter humiliare. Per eundem

Christum Dominum nostrum.
Resp. Amen.

CHRISTVS humiliavit semet-
 ipsum, factus pro nobis obediēs,
 vique ad mortem, mortem au-
 tem crucis.

Gdyto odprawi / zaraz wkaza Boże
 wmezczenie w láterni / á Brácia biezor-
 wac sie beda / iáko im Pan Bóg doda
 nabozenstwa / á dwa zaś z Bráciey ie-
 den po drugim glosno y žalobliwie mó-
 wie beda psalm niżej napísany.

Miserere mei Deus : secundum magnā
 misericordiam tuam. Et secundum
 multitudinem miserationum tuarum : de-
 le iniquitatem meam. Amplius laua me ab
 iniquitate mea : & à peccato meo munda
 me. Quoniam iniquitatem meam ego co-
 gnosco : & peccatum meum contra me est
 semper. Tibi soli peccaui, & malum coram
 te feci : vt iustificeris in sermonibus tuis ,

& vin-

& vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. Asperges me Domine hyssopo & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium & lætitiā: & exultabunt ossa humiliata. Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis. Ne proiciās me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me. Redde mihi lætitiā salutaris tui: & spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te conuertentur. Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam. Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam. Quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique: holocaustis nō delectaberis: Sacrificiū Deo spiritus con-

tribu-

tribulatus : cor contritum & humiliatum
Deus non despicias. Benignè fac Domine
in bona voluntate tua Sion, vt ædificen-
tur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacri-
ficium iustitiæ, oblationes & holocausta,
tunc imponent super altare tuum vitulos.
Gloria Patri, & Filio, &c.

*Psalm odpiáwioſſy / dway Bráćia
głoſem rzecz.*

Vers. A peste, fame, & bello.

Reſp. Libera nos Domine.

A dnu dzy Bráćia / trzy kroć Wierſz po-
wtarząc / toż wlaſnie mówić będą / za-
kážda razę głoſ wyszeý podnoſząc.

Potym troſtę pomileżawſzy / Wycieć
Duchowney rzecz.

CHRISTVS factus est pro no-
bis obediens, vsque ad mortem,
mortem autem crucis.

Potym te modlitwa.

R Espice quęsumus Domine su-
per

per hanc familiam tuam, pro qua
 Dominus noster IESVS CHRI-
 STVS non dubitauit manibus tra-
 di nocentium, & crucis subire
 tormentum. Qui tecum uiuit &
 regnat. &c.

Po tey modlitwie maia wdzac obraz
 Panny Marii pod krzyzem w laterni;
 a ieden z Braci bedzie mowil Lament
 Naswietsey Panny glosen zalobliwy.

STabat mater dolorosa,
 Iuxta crucem lachrymosa,
 Dum pendebat filius.
 Cuius animam gementem,
 Contristantem & dolentem,
 Pertransiuit gladius.
 O quam tristis & afflicta,
 Fuit illa benedicta,
 Mater vnigeniti.

Quæ

Quæ moerebat & dolebat,
 Et tremebat, cùm videbat,
 Nati pœnas inclyti.

Quis est homo, qui non fleret,
 Christi matrem si videret,
 In tanto supplicio.

Quis non posset contristari,
 Piam matrem contemplari,
 Dolentem cum filio ?

Pro peccatis suæ gentis,
 Vidit Iesum in tormentis,
 Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem natum,
 Morientem desolatum,
 Dum emisit spiritum.

Potym zâkrywŝy obraz Pânnÿ Mlâs
 rliây/ y zamilezawŝy troche/ Oyciec Du
 chowny niech mŝwi te Wierŝyki/ ieden
 zâ drugim mŝwiac/ á glos podnoŝac.

Vers.

Vers. Dominus illuminatio mea.

Resp. Et salus mea, quē timebo.

Vers. Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine.

Resp. Deus meus illumina tenebras meas.

Vers. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

Resp. Et salutare tuum da nobis.

Vers. Domine Deus virtutū converte nos.

Resp. Ostende faciem tuam, & salvi erimus.

Vers. Deus misereatur nostri & benedicat nobis.

Resp. Illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

W tym pokázác máig Weronike Iba
w piciela nášeg w Láterni á ieden z Brá-

cięy

ciey mówić/ ábo śpiewać będzie żalobliwym glosem to pozdrowienie.

SALVTATIO.

Salue tremendum cunctis potestatibus caput Domini IESV CHRISTI Saluatoris nostri, pro nobis spinis coronatum, & arundine percussum.

Salue speciosissima Saluatoris nostri IESV CHRISTI facies, pro nobis spinis & alapis cæsa.

Saluete benignissimi Domini IESV CHRISTI Saluatoris nostri Oculi, pro nobis lachrymis perfusi.

Salue mellifluum os, gutturque suauissimum Domini nostri IESV CHRISTI pro nobis felle & aceto potatum.

Sal-

Saluete aures nobilissimę Do-
mini IESV CHRISTI Saluatoris
nostri, pro nobis contumeliis &
opprobriis affectę.

Żą tym pozdrowieniem Oyciec Du-
chowny rzecze.

Vers. Ecce Deus Saluator meus.

Resp. Fiducialiter agam, & non
timebo. (us.

Vers. Protector noster aspice De-

Resp. Et respice in faciem Chri-
sti tui.

Vers. Fiat misericordia tua Do-
mine super nos.

Resp. Quemadmodum speraui-
mus in te.

Vers. In te Domine speraui.

Resp. Non confundar in æternũ.

Tu żąmierzec maia troseczke wsfyscy

potym Oyciec Duchowny przeloży Brá-
ciey offoby / ábo spírawe iáká / zá kóia
Brácia przez cały tydzien modlić sie má-
iá / mówiéc.

Orate fratres

Pro ANTISTITE nostro.

Pro REGE.

Pro filio regis WLADISLAWO.

potym Oyciec Duchowny rzecze.

Vers. Nunc dimittis seruum tu-
um Domine.

Resp. Secundum verbum tuum
in pace.

Vers. Quia viderunt oculi mei.

Resp. Salutare tuum.

Vers. Quod parasti ante faciem
omnium populorum.

Żátym ośáżá swiátlo / y inše rošytkié
świéće zápalá / á Oyciec též Duchowny
znorow rzecze.

Vers.

Vers. Lumen ad reuelationē gentium. (el.

Resp. Et gloriam plebis tuæ Isra-

Vers. Gloria Patri, & Filio, &c.

Resp. Sicut erat in principi. &c.

Kyrie eley. Christe eley. Kyr. el.

Pater noster. &c.

Vers. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Vers. Domine exaudi orationē meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Vers. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Tu rzyścy kłękni rzyścy z Oycem Duchownym przed Oltarzem do nóg Boga Jego vmeczenia / położoného ná ośtá-

enim stopniu Oltarzà / mówić maia te
Modlitwe.

OREMVS.

DVlcissime, & piissime Domine IESV CHRISTE, qui pro redemptione mundi voluisti in horto mœstitia & agonia affici, sanguineo sudore rigari, traditoris osculo tradi, vinculis alligari, sicut agnus innocens ad victimam duci, in conspectu Annæ alapa percuti, in domo Caiphæ à Petro negari, & opprobriis vexari, à Iudæorum concilio reus mortis acclamari, coram Pilato falsis testibus accusari, ab Hero-de sperni, vestibus exui, in columna flagellari, spinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti,

facie

facie velari, veste purpurea indui,
multipliciter derideri, opprobri-
is saturari, à Iudæis reprobari, ad
mortem crucis condemnari, li-
gno supplicii onerari, tanquam
ovis ad occisionem duci, cruci
clavis affigi, in cruce leuari, inter
latrones deputari, felle & acet o-
potari, tribus horis in patibulo
cruciari, hora nona mori, lancea
vulnerari, à cruce deponi, lachry-
mis sanctissimæ genitricis tuæ
perfundi, aromatibus vngi, & in
sepulchro custodiri. Tu Domi-
ne per hanc sanctissimam passio-
nem, & mortem tuam, quam nos
indigni peccatores recolimus,
exaudire digneris preces nostras,
quas pro nostra vel aliorum salu-

te hodie, & quotidie, ante con-
spectum tuæ maiestatis humili-
ter effuderimus. Agimus tibi gra-
tias dulcissime IESV, pro vniuer-
sis donis & beneficiis, quibus
nos, & fratres nostros tua pietate
cumulare dignatus es. Et pro no-
stro modulo tibi gratias reddere
cupientes nos, nostraque omnia,
præsentia, & futura, obsequio
sancto tuo humiliter exhibentes,
suppliciter exposcimus; vt per
merita viuificæ crucis & mortis
tuæ, corda, desideria, actus, &
voluntates nostras, ad perfectam
obedientiam cælestium manda-
torum, & diuinæ voluntatis tuæ
efficaciter inflammare, opportu-
neque fouere, & vsque in finem

prote-

protegere digneris. Mane Domine Iesv nobiscum semper, ut tecum tibi omnibus diebus vitæ nostræ fideliter seruiamus, perseveranter placeamus, & demùm tua charitate firmati, & bonis operibus adhærentes, illuc á te feliciter perducamur, quo latronem tecum crucifixum perduxisti Intercedente Beata Virgine Maria matre tua, cuius sanctissimam animam in hora tuæ passionis doloris gladius pertransiuit. Intercedente Beato Francisco Confessore tuo, in cuius carne prærogatiua mirabili passionis tuæ sacra stigmata renouasti. Intercedente Beato Antonio Cōfessore tuo, qui crucis mortifi-

cationem iugiter in suo corpore, pro tui nominis honore portavit. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

O R E M V S.

Visita, quæsumus Domine, Mundum hunc, quem verbo tuo mirabiliter creasti, & verbi incarnati passione misericorditer recreasti: & eiusdem vnigeniti filii tui passione intercedente, Ecclesiam tuam sanctam rege, gubernas, & exalta, eius Pastorem custodi, gregem suum defende, Principes Christianos concordem effice, feritatem inimicorum sanctæ fidei comprime, baptizatos milites victores redde, bella
debella

debella, & pacem tuam nostris
 concede temporibus: vt fide-
 ter tibi omnes gradus deserui-
 ant, purgentur errores, euellan-
 tur hæreses, dissipetur idolatrię,
 conuertantur peccatores, perse-
 uerent vsque in finem iusti: fla-
 gella irę tuę, quę pro peccatis
 nostris meremur, auerte: cunctis
 Christianis viuis & defunctis, pro
 quibus preces effundere tene-
 remur, vel decreuimus, tua pieta-
 te succurras: viuis vniuersis sem-
 piterna bona retribuas, & omni-
 bus fidelibus defunctis, requiem
 æternam concedas. Per eundem
 Christũ Domi. &c. *Resp. Amen.*

Żątym wśyscy Eleńa wśy/ głowe sło-
 niwśy aż do ziemie/ beda mówić.

Vers. Adoramus te Domine Iesu
CHRISTE, & benedicimus ti-
bi, quia per sanctam crucem
& passionem tuam redemisti
mundum.

Resp. Miserere nobis.

Vers. Tuam crucem adoramus
Domine, tuam gloriosam re-
colimus passionem, miserere
nostri, qui passus es pro nobis.

Resp. Miserere nobis.

A potym Bracia po dwu przystapo-
wac beda z nabozenstwem / do calowa-
nia nog Bozego vmeczenia / przed Ol-
tarzem polozonego / miedzy piacia za-
palonych swiec. A gdy beda pozdia-
wiac / dwa mowic beda glosm.

SEQUENTIA.

Virgo virginum Maria,
Sancta mater Dei pia,

Fons

Fons misericordiæ.

Fac ut ardeat cor meum,
In amando Christum Deum,
Ut tibi complaceam.

Sancta mater istud agas,
Crucifixi fige plagas,
Cordi meo valide.

Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum diuide.

Fac me verè tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Iuxta crucem tecum stare,
Te libenter sociare,
In planctu desidero.

Virgo virginum præclara,
Mihi iam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

Fac

Fac vt portem Christi mortem,
Passionis eius sortem,
Et plagas recolare.

Fac me plagis vulnerari,
Cruce hac inebriari;
Ob amorem filii.

Inflammatum & accensus,
Per te virgo sum defensus,
In die iudicii.

Fac me cruce custodiri,
Morte Christi præmuniri,
Confoueri gratia.

Quando corpus morietur,
Fac vt animæ donetur,
Paradisi gloria. *Resp. Amen.*

po pozdiowieniu fleczac przed Oltarzem/ Wyćiec Duchowny mówić ma.

Vers. Emitte spiritum tuum &
creabuntur.

Resp.

Resp. Et renouabis faciem terræ.

Vers. Veni sancte spiritus, reple
tuorum corda fidelium.

Resp. Et tui amoris in eis ignem
accende.

OREMVS.

CLementissime Deus, qui hâc
congregationem ad glorifi-
candum nomen sanctum tuum,
vt vnigeniti filii tui passionem,
sanctissimæq; genitricis tuæ cō-
passionem venerandam, adunari
voluisti : mitte spiritum sanctum
tuum de cælis, qui eam custodi-
at, foueat, promoueat, protegat,
visitet semper, & defendat. Et ne
des habere congregationem istâ
in derisionem : sed ad tui glori-
am salutaribus incrementis ita
confer-

conserues, vt in castitate, puritate, charitate, deuotione, compunctione, perseuerantia, & humilitate, tibi semper famuletur. Et si quid in ea dignum laude gestum fuerit, propitius respice: & quod negligenter actum erit, clementer ignosce. Qui in Trinitate perfecta uiuis & regnas in secula seculorum. *Resp. Amen.*

Tu niech pomilczy cokolwiek / mój
wiar / Ojciec nasz. y Zdrowaś Maria. &c.

A potem miarowsy znać od Starp
go / cicho wynisdz maia z Kaplice.

